Kulturně společenský časopis
na internetu
2018 • 11–12

DOBRÁ ADRESA

Z obsahu

Blaschka

Lojín

Gomoc

Evans

Dobrá Adresa

Irát

Obsah:

Příloha

Vítejte v těžkých časech (96)

4x stará Praha (100)

Compiègne

Rozhovor se sebou – **Jiří Lojín** (4)

Ladislav Pavel Irát: **Reflexe a zamyšlení** (6)

Nakladatelství Academia doporučuje – E. Adam, I. Jirků: **Všechno je jinak** (18)

Kořeny / Korene (20)

Jaroslav Švadlena: **Simplichorum** (24)

Tabook 2018 (26)

Wagner a Liszt v Piešťanech (32)

Vlak

Rozhovor se sebou – **Dobrá adresa** (34)

Ivo Harák: **Moje malá premiéra (Kluci z hor)** (36)

Vladimír Novotný: **Paměti ženy padesátileté (K. Gočárová: Voslí můstky)** (38)

Dobrá adresa představuje – VašeLiteratura.cz (40)

Nalezeno v knize – D. S.: **Útržky paměti** (41)

Wagner a Liszt v Piešťanech (42)

Foch

Michal Šanda: **Hemingwayův býk** (44)

Katarina Gomboc: **Bůh nás dostatečně nemiluje** (46)

G. S. Evans: **Podobenství o ceně** (50)

Pavla Freilichová: **Strach jsem zařadil do kartotéky** (51)

Dušan Šutarík: **Šepot mení smer** (52)

Jakub Kujan: **Příběh básníka Vokouna a učitelky Jarmily** (56)

Patrik Linhart: **Tajný život vlajek** (60)

Dagmar Vlašicová: **Bledý chlapec** (62)

Ladislav Pavel Irát: **Poema (ukázka)** (65)

Erzberger

Skleněné moře (sklář Leopold Blaschka**)** (68)

Michal Šanda: **Kréta** (74)

Jakub Šofar: **Kde jsou Rusové takhle maličcí...** (80)

Jakub Šofar: **Tak zase po roce hlavou dolů (VIII)** (88)

SYSTÉM NAVIGACE:
KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenese přímo na příslušné stránky. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenese přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

DOBRÁ ADRESA

Na titulní stránce: Vítejte v těžkých časech (k článku na str. 96)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 11–12, rok 2018, ročník 19. E-mail: dobraadresa@dobraadresa.cz. Šéfredaktor: Michal Šanda, Jakub Tayari. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vycházel s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Časopis je excerpován Ústavem pro českou literaturu AV ČR.

ISSN 1804-963X

Kurt Vonnegut jr. napsal v předmluvě své knihy Snídaně šampionů tohle: V jedenáctou minutu jedenácté hodiny, jedenáctého měsíce všichni lidé všech národů, jež bojovaly v první světové válce, naráz zmlkli. Během téhle minuty se v roce 1918 přestaly miliony a miliony lidí vzájemně masakrovat. Hovořil jsem se starci, kteří se v oné minutě nacházeli na válečných polích. Každý mi tak či onak řekl, že to náhlé ticho byl hlas Boží.

Michal Šanda

A jedenáctého měsíce o sto let později a jen o den a hodinu dřív zachvátily Dobrou adresu pochybnosti, zda má její existence ještě smysl. Ke shodě nemohlo dojít a tak se ten věrný a dobře fungující stroj rozhodl dosti neomaleně zjistit, zda někoho zajímá. Výsledek je 6. Totiž že dva její tvůrci, dvě její čtenářky a dva její čtenáři byli ochotni složit se na provoz hostingu, což je jistě obdivuhodné svou vyrovnanou matematikou, ale co je to za odpověď? Všichni zde tušíme důležité poselství, kdo má ale čas ho luštit… (Abychom byli spravedliví, ještě jeden přispěvovatel by byl tzv. rád, ale toho z logiky věci nemůžeme počítat; i když jsme nevyužili ani všech z šesti nabídek, započítávají se jen ty, co padly.)

Proluštili, proděkovali a proomlouvali jsme čas na výrobu jednoho a půl čísla a teď se pokusíme poselství dekódovat prací. Po mnoha letech vychází tedy Dobrá adresa opět o více než měsíc později a opět jako dvojčíslo, aby tak falešným skokem za pomoci z pod stolu vymetených příspěvků dohnala svůj devatenáctý ročník. Ten dvacátý sám svou existencí vyřeší složitý problém dvou a čtyř, což se dá interpretovat slavnou dvaačtyřicítkou, skromně přijmout jako faktickou šestku nebo skepticky jako čtyřku, či vzít zcela jinak.

Rozhodně ale ukáže, zda z toho vzešlý podíl dva na jednoho stačí, zda není jen zdánlivý, zda nakonec nezbyl jen jeden – čili nic.

(red)

Foto-aktu-alita

Foto Michal Šanda

Compiègne

Rozhovor se sebou

Jiří Lojín

Z podstaty věci nikdo jiný neví a vědět ani nemůže, co si myslím a chci sdělit čtenářům, lépe než já sám. Navíc je spisovatel člověkem slova psaného a tudíž se vyjádří přesněji prostřednictvím písmen, než mluvením do diktafonu. V sérii selfie rozhovorů pro Dobrou adresu pokračuje Jiří Lojín.

Pokus o rozhovor sám se sebou je podobný pohledu do zrcadla. Když se do něj dívám, tvářím se tak, aby byl odraz alespoň trochu snesitelný. Za chvíli na to ale zapomenu, polevím a náhle v tom lesklém okně do jiného světa spatřím cizince. Je to tak překvapivé, že se zmůžu jen na hloupou otázku:

„Kdo jsi?“

Cizinec v zrcadle, zjevně potěšený, že se někdo o něj zajímá, odpovídá:

„Jmenuji se Jiří Lojín, jsem šéfredaktorem stránek VašeLiteratura.cz, redaktorem časopisu Střediska východočeských spisovatelů Kruh a členem výboru SVČ.“

Skryju překvapení, že se jmenuje stejně jako já, a to není zrovna obvyklé jméno, a zkouším křečovitý začátek rozhovoru trochu posunout kupředu:

„Hm, trochu jako ze strukturovaného životopisu. Co dělá takový šéfredaktor?“

„Hlavně administrativu. Objednává knihy, hlídá, aby redaktoři dodali recenze, posílá tipy na knížky, které by stály za přečtení.“

Odmlčí se a já v tuto chvíli nechápu, co může být za takové práci zajímavého. A tak se ho zeptám.

„Lidi,“ odsekne, dělá mi to schválně, napíná mě, ale nakonec se přece jen rozpovídá.

„Poznal jsem spoustu zajímavých lidí. Víš, zabývám se převážně českou literaturou a…“

„Proč zrovna českou?“ skočím mu do řeči, protože to mě fakt zajímá.

„Protože ji hodně čtenářů přehlíží, severské detektivky jdou na dračku, kolik lidí si dneska koupí knihu našeho spisovatele? Přitom máme kvalitní autory a jejich texty by nám měly být bližší. A také proto, že netvoří tak beznadějně nepřehlednou džungli. Opravdu se vydává hodně knížek, ale nemysli si, že si stěžuju. Ale abych dopověděl, a prosím, už mě nepřerušuj, zabývám se převážně českou literaturou a mohl jsem se tak seznámit prostřednictvím rozhovorů nebo i osobních setkání s autory. A nejen s nimi. Zajímaví jsou i lidé, kteří stojí v pozadí vydávání knih. Redaktoři nakladatelství, kritici nebo lidé, jejichž prací je propagace.“

„A jak ses k šéfredaktorství dostal?“

„Chceš dlouhou, nebo krátkou verzi?“ zeptá se a já jsem si jistý, že by nejraději vyprávěl tu dlouhou a ještě ji vyšperkoval vtipnými vsuvkami. Chci ale zachovat zdání serióznosti, takže mu odsouhlasím pouze tu krátkou.

„Odmalička čtu, pořád a všecko. Časem jsem došel k názoru, že můžu knížky komentovat a že to někoho bude zajímat. Začal jsem psát recenze, později jsem našel web VašeLiteratura.cz a když bylo potřeba zajistit jeho další vedení, vzal jsem to.“

„Máš pocit, že se ti něco podařilo?“

„Snad ano, chtěl jsem naše stránky rozšířit nejen mezi čtenáře, ale také mezi ty, kterým se říká odborná veřejnost.“

„Neuniklo mi, že ses zmínil o Středisku východočeských spisovatelů. Znamená to, že taky píšeš?“ Musel jsem se zeptat, měl jsem dojem, že na takovou otázku netrpělivě čeká a čas dochází. Zatváří se skromně, ale mě tak snadno neoblafne.

„Občas napíšu povídku.“

„No a…?“ pobízím ho netrpělivě. „Kde je najdeme?“

„Třeba v časopisu Partonyma nebo ve sbornících. A pak v knihách Zdánlivé zbytečnosti a Noc je nekonečná.“

„To je všechno moc pěkné, ale nic z toho, o čem tady mluvíš, tě asi neuživí, že?“ Snažím se, aby má otázka nevyzněla škodolibě.

„Ne,“ směje se, „vyvíjím elektronická zařízení a píšu pro ně programy.“

„Zase to psaní…“

„Věř mi, to bys číst nechtěl. I když takový program, by to byla pěkně tlustá kniha, trochu nudná a bez pointy.“

„Co je špatného a dobrého na takovém uspořádání věcí?“

„Na všechno mám málo času, to je jedna strana mince. Druhá je příjemnější. Nedokážu si představit, že bych musel psát na objednávku, dodržovat termíny a dodat nějakou recenzi včas jen proto, abych si něco vydělal. Určitě bych za nějakou dobu začal literaturu z duše nenávidět. Takhle pro mě představuje příjemný relax, útěk z technického světa do fantazie. Pak považuji napsání článku o knize za příjemný bonus.“

„A neohrožuje právě technika tradici klasických papírových knih?“

Vidím, že se ani nemusí rozmýšlet, odpovídá rychle:

„Ne, ne. Papírové knihy jsou, doufám, věčné, ale technika poskytuje alternativy. V poslední době jsem si oblíbil třeba audioknihy…“

Zdá se, že chce ještě něco říct, ale obraz v zrcadle se napřed rozmaže, pak zase zaostří, ale jsem v něm už jenom já s pečlivě uhlazenými rysy, abych se sám sobě líbil.

Compiègne

Reflexe a zamyšlení

Ladislav Pavel Irát

Čas od času se vyplatí posvítit si i na stálice. Třeba na překlady Williama Shackespeara – originál nejsem sto posoudit.

Shakespearovy Sonety nebyly vybírány podle žádného klíče – jediné kritérium bylo, že vypadly z Googlu, když jsem měl chuť nějaké najít.

Ani Otakara Březinu jsem nevybíral – i jeho báseň vypadla z internetu.

(Básně nám byly zaslány už před mnoha lety, ale z neznámých důvodů na ně přišel čas až teď. Pozn. red.)

Shakespeare a Vladislav

Sonet 20

Ó pane – paní mé lásky, máš líce ženy,
vlastníma rukama přírody malované;
a něžné srdce žen, jenomže beze změny,
beze lži, do vínku těm falešnicím dané;

a oči jasnější než jejich – a míň zrádné,
jež všechno pozlatí, na co se podívají;
a mužnou postavu jež nade všemi vládne,
až muži klopí zrak a v ženách dech se tají.

Příroda tvořila tě zprvu jako ženu,
leč při té práci se do tebe zadívala
a z lásky dala ti, co pro mne nemá cenu,
takže tou štědrostí mi tebe vlastně vzala.

Když tě však určila jen ženám pro radosti,
ať patří mně tvůj cit – a tobě jejich skvosty.

Ad Sonet 20,
jak Vladislav přeložil, či zapsal
snad, co Shakespeare diktoval

I hezký muž může muže zaujmout,
je to pravda trochu ošemetné,
kdyby aspoň svaly mohl hnout…
ale takhle – kdo pochopí to vzletně?

Co však je nám na ženách tak blízké,
že nemůže to mít muž žádný?
Že mají děti, to si buďte jisté,
nás nechává do značné míry chladný.

Co je ta faleš, zrada, srdce změna?
Není to vlastně jenom cit?
Jež z každé ženy právě ženu dělá,
a muži je ho těžké vlastnit, pochopit.

Tak hold milujeme ženu v ženách vašich,
a nenávidíme ji zas v těch našich.

11. 5. 2010

Shakespeare a Hilský

Sonet 20

Tak krásnou, ženskou tvář, můj milý, máš,
že bych ti mohl říkat moje milá,
tvé ženské srdce nezná ženskou zášť,
tvou něhu ženská faleš nezkazila.

Tvé oči víc než ženské oči žhnou
a zlatým světlem prosvěcují svět,
tvé kráse všichni rádi podlehnou,
miláčkem žen jsi – mužů jakbysmet.

Příroda z tebe chtěla ženu mít,
pak k tobě sama prudkou vášní vzplála
a dala ti to, čím mi tě chtěla vzít:
k tvým božským údům další přidělala.

Tvá láska patří mně, až vybaven
Přírodou byl jsi k potěšení žen.

Ad Sonet 20,
jak Hilský přeložil, či zapsal
snad, co Shakespeare diktoval

O lásce, o vášni, psát by se slušilo,
však třeba z toho něco znát,
by srdce se alespoň vzrušilo,
by bylo prostě: o čem psát.

O líci, o očích, kterak obé žhne,
už dávno, dávno psalo se,
však vášeň ta není přece někde vně,
tak nač tu jsi, falešný lotose?

O kráse, o tváři, o muži, o ženě,
buď nám to voní, či prostě nevoní,
láska vždy nakonec přeci se přežene
však vášeň, touha, ta život provoní.

Ó touho po něčem, provoň teď báseň mou,
jinak mi upadne k té, co jen slavnou zvou.

15. 12. 2012

Shakespeare a kdosi

Sonet 23

Jak špatný herec, který na prknech
se lehce splete trémou ve své roli,
či náruživec, jehož vášně dech
mu urputností vlastní srdce skolí,

tak já, z nevíry v sebe, zapomněl
pár slůvek, která patří k milování,
můj cit jako by do záhuby spěl,
vždyť příliš lásky v projevu mu brání.

Ať mluví ze mě raději pár mých knih,
ti němí mluvčí převýmluvné duše,
ta zaslouží si lásku z rukou tvých
víc nežli jazyk, hovořící suše.

Mé tiché vzkazy nauč se číst líp,
vždyť slyšet zrakem, v tom je lásky vtip.

Ad Sonet 23,
jak kdosi přeložil, či zapsal
snad, co Shakespeare diktoval

Proč snažit se, když jsem tak dokonalý,
proč měnit něco, co jsem započal,
vždyť proti mě jsou všichni hrozně malí,
a já bych si rád taky někdy odpočal.

A tak Ti říkám, Ty moje lásko velká,
buď ráda, že Tě vůbec znám,
že bych se snažil, to je jiná znělka*,
stačí snad, že Tě v lásce mám!

Můj celý život je spíš oběť bohům,
já cítím se být skoro prokletý,
a že neobdivuji se slohům?
Stojim-li za to, to řekni spíše Ty.

Však někdy v tichu mě až hrůza jímá,
jestli to vše také jiný vnímá.**

* znělka je český výraz pro sonet

**Alternativní konec (ten, co by byl v titulcích filmu):
Však někdy v tichu mě až bázeň přepadá,
jak je to možné, že mě to vše napadá.

4. 5. 2010

Shakespeare a Vladislav

Sonet 62

Hřích sebelásky se zmocnil mých pohledů
mé celé duše a každé mé částečky;
a léku na ten hřích, léku už nenajdu,
tak mi ta posedlost v duši tkví.

Má tvář mi připadá nejhezčí na zemi,
a můj vzrůst nejlepší, a má ctnost nejvyšší,
a mám-li ocenit sám sebe, zdá se mi,
že moje hodnota vše stokrát převýší!

Když ale v zrcadle vidím svou tvář, ten vrak,
věkem už zežloutlou, zrytou a ztrhanou,
čtu tu svou marnivou lásku zas naopak;
tak sebe milovat bylo by pohanou!

To tebe, ty mé já, jsem slavil pod svou tváří
a tvými půvaby nalíčil svoje stáří!

Ad Sonet 62, jak Vladislav přeložil, či zapsal snad, co Shakespeare diktoval

Jak nám to stáří klepe na dveře,
soudnosti zbavuje i velikány dějin.
Co teprv připálená večeře...
„Jsem starý a ještě ani nejím.“

Vždyť dítětem se každý ještě po dvacet let vidí,
a mladíci jsme často v šedesáti,
ač málokdo se za svůj věk stydí,
je to vždy stejné – ten dal a ten má zase dáti.

A tak nám plynou léta a my stojíme pevně,
v roce, který nám je po mnohé roky vším,
pak přijde otřes a posune se země,
my vmžiku zestárnem, a rok je zas rokem mým.

Tam uvnitř nám totiž správně ten čas běží,
tak proč ho srovnávat s čímkoli, i večeří.

12. 5. 2010

Shakespeare a Vladislav

Sonet 73

Ve mně už začíná, vidíš, ten smutný čas,
když žloutnou stromy a poslední lístek visí
v houštině haluzí, v nichž sviští drsný mráz,
v tom kůru zříceném, kde pěli ptáci kdysi.

Ve mně už vidíš jen den, jehož slabý svit
na nebi k západu pomalu dohasíná,
nežli ho přijde noc docela uhasit
a sevřít jako smrt všechno v tmách svého klína.

Ve mně už spatříš jen poslední plamen žhnout
na chladných oharcích, jež z jeho mládí zbyly,
tak jako na loži, kde musí vydechnout,
už stráven tím, co dřív živilo jeho síly.

To všechno vidíš, a přesto dál miluješ
láskou vždy prudší to, co ztratíš v brzku též.

Ad Sonet 73,
jak Vladislav přeložil, či zapsal
snad, co Shakespeare diktoval

To stáří začíná trošku být reálné,
a pravda, paní má, je to dost nevábné,
vždyť co nám to pomůže, znát, co jsme neznali,
když se pak nemůže člověk sžít s výkaly.

A jak se kloníme ke sklonku života,
nezdá se být to zas taková dobrota,
však jakoby i mozek na to káp,
mění se myšlení, zůstává, že jsem mlád.

A tak jen málokdo sobě si připustí,
že už tu zaclání a přichází milosti,
každý chce v síle být a umět se i rvát,
nebo aspoň své verše ještě psát.

A tak nás vzepětí pohanějí dál!
Omlouvaj milence a křísí starý žár!

8. 5. 2010

Shakespeare a Hilský

Sonet 74

Jen neměj strach, až smrt mne vezme tam,
kde kauci za mne nikdo nesloží –
já jistý úrok v těchhle verších mám
a z něj pak tady s tebou hodlám žít.

Jak v knize si pak ve mně budeš číst,
v mém lepším já, co zasvětil jsem tobě:
mou duši uchová ti tenhle list,
až moje tělo pochovají v hrobě.

Tak ztratíš ze mne jenom horší část,
potravu červů, tělo smrtelné:
tu mrzkou kořist ať si urve čas -
pro tebe není, ty máš přece mne:

tělo je jenom schránka bez vší ceny,
tys v těchhle verších cele obsažený.

Ad Sonet 74,
jak Hilský přeložil, či zapsal
snad, co Shakespeare diktoval

Jak struktura toho sonetu,
myslívá obratný pera hráč,
mě vadí, a to si nepletu.
že svou hru neproměnil v pláč.

Jsou to přeci jen slova útěchy,
tak jako různá jiná slova,
a jiné marné neplechy,
co v boji utěšit mají druha.

Však cenu, víme, to moc nemá.
Kde brát, když není spojení?
Kdo nám pak ten cit předá,
když v drátech zbyl jen šum a vrnění?

To prázdná schránka jen větrem zpívá na poušti.
Sám pomůže si ten, kdo předem odpouští.

7. 4. 2010

Shakespeare a Vladislav

Sonet 94

Kdo má moc ublížit, a přece se ji vzdává,
kdo nikdy nedělá, co stále hrozí v něm,
kdo zmítá jinými a sám vždy odolává jak skála,
nehybný, chladný, všem svůdnostem,

jen ten má právo být dědicem všech krás nebe
a hospodařit zde s poklady přírody,
jen ten je pánem a vlastníkem sama sebe -
ostatní nejsou než správci své podoby!

Každičká květinka léta je létu milá,
i když jen pro sebe žije a umírá,
jakmile však ten květ nákaza zachvátila,
i sprosté lopuší víc ceny pro ně má.

Čin může nejsladší věc zvrátit v nejhrubší,
hnijící lilie čpí hůř než lopuší.

Ad Sonet 94,
jak Vladislav přeložil, či zapsal
snad, co Shakespeare diktoval

Kdo soudí svět, že hned se soudu vzpírá?
Kdo poutá se, má svobody mít dost?
Kdo slyší moc, má mít uši z netopýra?
Což nelze žít si život pro radost?

Ten má to právo, a ten si ho zas bere,
a podmínky jsou vždycky divoké,
někdo věří asi jen víc v sebe,
a jiný vidí zas jen činy vysoké.

Spiš je to prales, než prostá milá loučka,
ne každá krása tam líbezně nám voní,
jedna není jedlá, však z druhé bude moučka,
on naskok vybral si však květinku – as pro ni.

Nemají činy tu moc měnit světa běh,
však může být, že máte zrovna pech!

6. 5. 2010

Shakespeare a Hilský

Sonet 94

Kdo má moc ublížit, a neublíží,
kdo nečiní, co říká jeho líc,
kdo, sám jak kámen, chladný ke svým bližním,
jinými hýbe, s ním však nehne nic,

ten darů svých je dobrým hospodářem
a umí těžit z boží milosti,
jen ten je pán a majitel své tváře,
druzí jen slouží jeho skvělosti.

létu je milá letní květina,
i když jen pořád pro sebe si žije,
nejsprostší plevel však víc ceny má,
než vzácný květ, co nákazou už hnije.

výsostnou krásu zničí nízký čin,
lilie v rozkladu čpí hůř než blín.

Ad Sonet 94,
jak Hilský přeložil, či zapsal
snad, co Shakespeare diktoval

Kdo soudí, ač sám soudit nesmí,
kdo přes rameno se zpátky nedívá,
kdo myslí si, že vidí všechny cesty,
kdo na sebe tak často myslívá?

Je tolik dobrých hospodářů,
co umí těžit z mnoha růzností,
nelze jim hned nadávat do lhářů –
že zrovna srdce barda nehostí.

On ví, že létu je milé to, i to,
že ono nic přeci nesoudí,
a když pivo je v létě dopito,
kvasinky sám jinak posoudí.

Co nám to v zneznělé znělce tedy zbylo?
Mravokárství, co se jen v hloupost slilo.

15. 12. 2012

Shakespeare a Vladislav

Sonet 108

Co ještě v mozku mám, abych to běžel zapsat,
s čím se ti nesvěřil dosud můj věrný duch?
Co mohu nového vyslovit nebo napsat,
abych tím vyslovil tvou cenu a svůj dluh?

nic, milý hochu: já, jako když vzývám nebe,
říkám vždy totéž jen a nemám za staré
to staré, že máš mne a že já mám zas tebe,
jako když jsem se ti koříval po prvé.

Tak věčná láska v tom vždy novém šatě lásky
nic nedbá na prach let a jejich zuřivost,
odpírá přijímat nevyhnutelné vrásky
a činí stáří svým pážetem pro věčnost.

A vidí prvotní jas lásky hořet dál
I tam, kde čas a vzhled svědčí, že dokonal.

Ad Sonet 108,
jak Vladislav přeložil, či zapsal
snad, co Shakespeare diktoval

Jak snadno se mozek ztratí,
když se láska v srdce vrátí!
Kde je cena, a kde dluh,
když se ztratil z těla duch?

Co nás milá k sobě poutá,
není jen ta "prima volta",
je to starost, péče, něha
za níž po světě se běhá.

Každý píše, jak to cítí,
často jsou to koledníci,
ale někdy má to člověk v sobě,
lásku pohřbí až v hrobě.

Kde je úzkost, není lásky,
jen na očích bývaj pásky.

20. 5. 2010

Shakespeare a Vladislav

Sonet 154

Když jednou usnul sám bůh Lásky na chvíli,
po boku pochodeň, jež srdce zažíhala,
přiběhl po špičkách sbor nymf, jež slíbily,
žít věčně v čistotě - a nejhezčí z nich vzala

do divčích dlaní ty horoucí plameny,
jež celé armády srdcí už žárem zpily -
a tak byl generál touhy, snem zmámený,
potichu odzbrojen panenskou rukou víly.

Potom tu pochodeň vhodila do studny,
jež od těch plamenů Lásky vře bez ustání,
a jako léčivé zřídlo po naše dny
pomáhá v nemocech - ale já, rab své paní,

u něho pochopil, že voda láskou vře,
láska však od vody nikterak nechladne.

Ad Sonet 154, jak Vladislav přeložil, či zapsal snad, co Shakespeare diktoval

Dost hodin stálo by za vymyšlení rýmů,
jež by se hodily pro hodnou mé lásky,
já ovšem vidím tu spiš snahu o nevinnu,
jež snaží se spoutat jí veršů pásky.

Tam vílu dám a tam zas pána skřetů,
tu bude zrcadlo a tu zas nebesa,
já ustelu si na pomezí světů,
hlavně že přijde, ta má komtesa.

Jak zařídil si pokoj, řídí život vlastní,
že by vše pro radost jen dalších dnů?
Cosi však přichází z těch jeho básní,
vkrádá se ozvěna – nesplněných snů...

Verše jsou prázdné, když cit halí prázdnota...
Kde v srdcí okolních ještě je dobrota?

30. 5. 2010

Otakar Březina

Až sedneš za můj stůl

V těch krajích duše mé, kde neplá světlo denní,
zas dávným šelestem se blíží doba žní;
mé zrní ztracené tam zavál vítr snění
a v klasech mlékem zrá mu záře měsíční.

Vod věčných oddechem zas večer tíží prossát,
dech země závratný mi stoupá osením;
v šum větrů zámořských, v klekání mrtvých osad
pád rosy hřbitovní mi zvoní umdlením.

Jdu, teskný, duší svou, kde setba noci zraje,
bezdětný hospodář po zkvetlých mezích, sám,
a v hudbě tušení, jež siným světlem hraje,
na noci budoucí své lásky vzpomínám.

Až sedneš za můj stůl, čekaná, Nepozvaná,
se zraky tajemství, se slovy němými,
s bohatstvím neznámým, milostná, obávaná,
s dotknutím ledovým, s polibky věčnými,

v náš nápoj šumivý var času bude vříti,
vír hlasů, barev tíž, sen plný snů a dní,
a chléb až rozlomíš z mé hořké setby žití,
žeň poznáš klasů mých, chuť záře měsíční.

Ad Až sedneš za můj stůl, jak to napsal Otakar Březina

Projíždím v poršáku setmělou krajinou,
vidím, co vidět mám, slyším zvuk motoru,
kdypak ty hvězdy mé konečně pominou,
abych se setkal zas s ní v krásném úboru?

Jak je ten skvostný svět temný a opuštěn,
za noci sám jedu, světla proráží tmu,
příjdu si zbytečný, však vší mocí napuštěn,
ke světu temnému zbytečně tu lnu:

„Jak lehce si autíčko razí cestu skrz věčnosti dech,
kloužu a neřídím, unášet k neměnné dá se tu hned,
kolem mne duchové, stromy a vody vzdech,
a můj duch sám teď k prozřetelnosti vzhléd."

Pryč jsou ty doby kdy absint byl rukou mou,
hlava je střízlivá, jen rychlost jímavá proráží jí,
za stolem sedím já, v duši tu jistou svou,
s hrdostí přijmutou poražku, jež však ještě v srdci dlí.

Po nocích změněná skutečnost v pouhý sen,
radosti z dětství, junáctví – jímavé k prasknutí,
dovádí teď už jen v peru mém,
hlava tím z šílenství pustoty vyvádí přepětí.

23. 5. 2010

Nakladatelství Academia doporučuje

Ervín Adam, Irena Jirků: Všechno je jinak

Cesta českého epidemiologa z Podkarpatské Rusi přes Auschwitz do Prahy a Houstonu

Compiègne

KAPITOLA VII.

JEĎTE DO AMERIKY!

Byl jsem optimista. Chorobný, řekl bych. I přes všechny zlé zkušenosti z války. V co jsem vlastně doufal? V dobré a schopné lidi, ve slušnost, ve spravedlnost, ve vzdělání a osobní nasazení v práci, v medicínu, ve svou šťastnou hvězdu? V Československo? Ano, věřil jsem v Československo. Byla to moje země, nebojím se té fráze. Vlast. Možná o to dražší, protože jsem se pro ni sám rozhodl. A takhle víra mě dlouho držela na dobré vlně.

Nic na tom nezměnilo ani dvacet let komunismu a tlak, jemuž jsme museli s Vlastou čelit. Zesiloval rok od roku, až jsme byli donuceni odejít z Bulovky. Ztratili jsme práci, těžce nabyté postavení v profesi. Proč? Nebyli jsme komunisté, nevedli jsme žádné zákulisní boje, ale tvrdě jsme pracovali. Také přízrak antisemitismu se neustále vznášel nad mou hlavou.

Ani tehdy, na začátku šedesátých let, kdy nám komunisté vystavili jasný účet a my museli začínat znovu, jsem ještě nepomyslel na emigraci. A této myšlence jsem se bránil dokonce ještě 20. srpna 1968. Ne, to už jsem nebyl optimista, ale naivka. Co jsem si ještě asi tak mohl slibovat?

Byli jsme tehdy vůbec na první dovolené v zahraničí. Jeli jsme do Vídně, za sestrou a švagrem. Bylo to až dojemné: v jejich bytě

– 173 –

Vzpomínky prof. MUDr. Ervína Adama, M.D., Ph.D., (* 1922) se čtou skoro jako dobrodružný román. Prožil život vrchovatě naplněný dramatickými událostmi a zvraty, odrážejícími historii 20. století, a má zkušenosti s okamžiky, kdy stál na prahu smrti, i s chvílemi úspěchu a štěstí. Narodil se v židovské rodině v Rachově na Podkarpatské Rusi. V letech 1944–1945 prošel několika koncentračními tábory a přežil pochod smrti. Kdyby v roce 1945 hned po osvobození neodešel z podnětu svého prozíravého strýce do Prahy, stal by se nedobrovolně sovětským občanem, protože Podkarpatská Rus, v letech 1919–1939 součást Československa, byla v listopadu 1945 pod nátlakem odstoupena Sovětskému svazu. Ervín Adam vystudoval v Praze medicínu, v nemocnici Na Bulovce se věnoval léčbě poliomyelitidy a spolu se svou ženou patřil k týmu lékařů, díky němuž byla u nás jako v první zemi na světě vymýcena dětská obrna. Přes své pracovní úspěchy byl v roce 1961 z Bulovky z „kádrových důvodů“ propuštěn a pracoval pak v Ústavu sér a očkovacích látek. V srpnu 1968 emigroval s rodinou nejprve do Kanady a poté do USA, kde od té doby působí na lékařské fakultě Baylor University v Houstonu a podílí se na řadě výzkumných projektů. Velkou měrou přispěl mimo jiné k výzkumu role virů v patogenesi lidských nádorů.

PhDr. Irena Jirků (* 1963) vystudovala historii a bohemistiku na FF Univerzity Palackého v Olomouci. Pracovala v řadě periodik, v současnosti řídí páteční přílohu Hospodářských novin. Knižně zpracovala vzpomínky malíře Rudolfa Kundery (1999), podnikatele Jaroslava Anděla (2005) a lékaře Zdeňka Ježka (2010). Autorsky se podílela na souboru portrétů Významní čeští lékaři (2008). Píše povídky a vydává knihy související s jejím rodným Broumovskem.

jsme se potkali skoro se všemi zbylými členy rodiny, z Izraele přijel dokonce i strýc Pavel. Dlouho jsme se neviděli, nemohli jsme si telefonovat, posléze ani psát, takže naše první rodinné setkání od války bylo velmi emotivní. Na dramatičnosti získalo 19. srpna, když jsem se s Vlastou a dětmi začal chystat k návratu do Prahy.

„Nikam nejezděte, zůstaňte ve Vídni. Rusáci mají v Československu spoustu vojáků po těch posledních manévrech Varšavské smlouvy, další tanky stojí na hranicích, snad denně to hlásí na BBC. Rusové jsou připraveni zemi okupovat, to je nabíledni. Moskva nedovolí, aby si Češi a Slováci dělali, co chtějí. Jedete do klece. Rusům není co věřit. Zůstaňte tady," prosil mne moudrý Pavel.

A já, pan Chytrý, mu zase oponoval. Stejně jako na Silvetra 1943. Tenkrát jsem věřil, že Rusové do dvou tří měsíců zaženou Němce až k Berlínu, a teď jsem nemohl připustit, že Československo, spřátelený, vlastně bratrský stát by mohli Rusové napadnout.

„Nerozumíš, nemůžeš ani chápat, jak velké změny se u nás udály. Pražské jaro je jen začátek, socialistický svět se mění, budeme ještě svědky úžasných historických událostí," horoval jsem a Pavel se na mne už jen tak smutně díval.

„Ano, budou to historické události! Ale radovat se z nich nebudeme!"

Samozřejmě, měl zase pravdu. Dvacátého srpna večer jsme ani nestihli vybalit kufry, a už nad Prahou duněla letadla. V té strašné noci jsem ztratil poslední naděje. Podíval jsem se na Vlastu a nemusel jsem nic říkat. Oba jsme věděli, že jsme ve Vídni udělali chybu. Za pár dní jsme emigrovali.

Při druhé cestě do Vídně jsme samozřejmě už přemýšleli o tom, kde budeme hledat práci a nový domov, ale nedovedli jsme si představit, že bychom měli opustit Evropu. Najdeme uplatnění v Rakousku, v Itálii, v Německu? A naše dcery budou jako nějaké Brunhildy mluvit řečí lidí, kteří mne málem ubili v koncentráku? Otázky to byly drásavé.

„Ne, nemyslím si, že bys byl šťastný v Německu. A také si nemyslím, že by se vám dobře žilo v Izraeli. Sešli jsme se tady všichni příbuzní, dlouho jsme o vás mluvili, rozvažovali vaše možnosti, vaše vzdělání, založení... Izrael není země pro tebe, už by ses nedokázal vyrovnat se zdejšími poměry. Nejlepší také bude, když budete hodně daleko od komunistů a Moskvy. Víš, jak jsou Rusové nenasytní, kdoví kam až dojdou. Když někdo odchází z domova, má spálit mosty, pokusit se zapomenout a jít, co nejdál to jde. Leťte za oceán, tam máte šanci," napsal mi z Haify Pavel.

A já už na něj konečně dal.

* * *

Když si ale dnes chci připomenout moment, který byl prvním impulzem k emigraci, nejsou to tanky v pražských ulicích, ale jeden zářijový dne roku 1959. Schylovalo se k novému akademickému školnímu roku, když si mne zavolal profesor Procházka a sdělil mi, že Vlasta dostane v následujících dnech výpověď z fakulty.

Byl to blesk z čistého nebe. Zatímco já měl jmenování asistentem na fakultě vyměřené pouze na tři roky a mohl jsem tedy s něčím takovým počítat, Vlasta patřila mezi ty, kteří měli smlouvu na dobu neurčitou.

„Nedá se nic dělat," konstatoval profesor a položil na stůl dopis, který mu poslal děkan. Oznamoval, že s Vlastou rozvazuje pracovní poměr, a žádal profesora Procházku, aby jí dal podepsat výstupní list a celou věc ještě projednal s odborovou organizací.

„Nezbývá než to akceptovat. Já napíšu Vlastě doporučující dopis pro pražský odbor pediatrie, snad jí najdou nějaké místo v terénu."

Zatmělo se mi před očima. Oba jsme věděli, že kdyby profesor Procházka chtěl, dokázal by díky svým politickým stykům Vlastu na fakultě udržet, jenže – on nechtěl.

„Místo dětské lékařky na obvodě si snad dokážeme sehnat sami!" vypálil jsem a práskl dveřmi.

Procházku moje prudká reakce přece jen překvapila, takže když posléze Vlastě sděloval, že má odejít z fakulty, neodpustil si poznamenat, že netušil, jaký jsem hulvát.

Hulvát nehulvát, bylo to jasné. Nejprve Vlasta, za rok dostanu padáka i já. A profesor Procházka nám nepomůže, i když si musí uvědomovat, že útok na mne a mou ženu je de facto další krok k tomu, jak oslabit i jeho postavení. Komunisté chtěli postupně prosadit své kádry na učitelská místa a také do vedení kliniky.

Tento předpoklad mi potvrdila Lída Šrámová, která za mnou hned na druhý den přišla, a zatímco všichni ostatní se tvářili, že netušili, co se chystá, vychrlila na mne, že jí nařídili, aby okamžitě zažádala o Vlastino místo.

„Ervíne, já s tím nemám nic společného, dali mi to stranickým úkolem, ale já nechci brát Vlastě práci," omlouvala se se slzami v očích

Totéž mi řekl i Václav Špičák. I když byl šéfem partajní organizace na fakultě, vždycky to byl slušný chlap, který jednal na rovinu: „S výpovědí Vlasty nemáme co do činění. Byla to iniciativa komunistů z Bulovky. My jsme dostali jen příkaz z okresního výboru strany, abychom Vlastu propustili."

A i když věděl, že proti rozhodnutí shora moc nezmůže, pokusil se dokonce kvůli Vlastinu případu svolat jednání fakultního výboru strany a přizvat profesora Procházku, aby se jí zastal. Profesor pozvání rázně odmítl:

„Nebudu se hádat s komunisty kvůli manželům Adamovým. Klinika byla před nimi – bude i po nich."

Už jsme neměli o čem pochybovat. Profesor ztrácí půdu pod nohama, komunisté jsou stále silnější. Nicméně řekli jsme si s Vlastou, že se nedáme lacino.

I když jsem věděl, že to je marný pokus, nechal jsem se objednat u děkana fakulty Kamila Kubáta. Trvalo tři čtyři dny, než mne milostivě přijal, ale ani židli mi nenabídl, jen zvedl hlavu od papírů a suše se zeptal, o co mi jde.

„Moje žena byla propuštěna z fakulty kvůli nedostatečné politicko-výchovné činnosti. Tak to stojí ve výpovědi. Můžete mi, prosím, vysvětlit, co to znamená, ta politicko-výchovná činnosti? Jak se má aplikovat do medicíny, kterou žena měla v popisu práce a na fakultě ji vyučovala? Tohle nám nikdo ani na školení marxismu-leninismu neobjasnil."

„Už těmito otázkami dokazujete, že na fakultu nepatříte," vyskočil a ukázal mi dveře.

A profesorka Helena Rašková, známá to prominentka režimu, vlivná osobnost v akademii, na fakultě a samozřejmě v KSČ, nám po doktorce Karle Kučerové, která s námi sympatizovala a obdivovala naši práci v oblasti poliomyelitidy, vzkázala, že „když se kácí les, létají třísky". Měli jsme prý deset let na to, abychom se rozhodli, na kterou stranu patříme.

Ani sebelepší výhody však nemohly být pro nás motivem, abychom vstoupili do KSČ.

* * *

Chodili jsme s Vlastou dál do práce, řešili na klinice s kolegy řadu problémů a přitom jsme věděli, že každý druhý z nich se raduje z našich potíží, nezřídka k nim sám aktivně přispěl a učinil tak rád.

Kořeny /

Compiègne

Pozoruhodnou novinkou tišnovského nakladatelství Nakladatelství Miroslav Klepáček – Sursum je sborník české a slovenské poezie Kořeny / Korene, který vznikl jako vzájemná literární připomínka stoletého výročí vzniku Československé republiky. Obsahuje vyvážené zastoupení současných českých i slovenských autorů (21 + 21). Přináší důkaz nepopiratelné blízkosti a stejně nepopiratelné odlišnosti obou poetik, obou jazyků i obou národů.

/ Korene

Čeští autoři:

Adam Borzič, Martin Černer, Karla Erbová, Milena Fucimanová, Ivo Harák, Milan Hrabal, Radovan Jursa, Zeno Kaprál, Pavel Kolmačka, Jiří H. Krchovský, Tomáš Lotocki, Ivo Odehnal, Ivan Petlan, Sylvie Richterová, František Schildberger, Augustin Skýpala, Jitka Světlíková, Vladimír Šrámek, Jana Štroblová, Alena Vávrová, Zdeněk Volf

Slovenští autoři:

Dagmar Mária Anoca, Ireney Baláž, Mária Bátorová, Viera Benková, Jana Bodnárová, Radovan Brenkus, Miroslav Brück, Ján Buzássy, Etela Farkašová, Ľubomír Feldek, Marián Hatala, Víťazoslav Hronec, Hana Košková, Juraj Kuniak, Zlata Matláková, Peter Mišák, Erik Ondrejička, Anna Ondrejková, Milan Richter, Ivica Ruttkayová, Ján Tazberík.

Kniha je doplněna ilustracemi slovenské výtvarnice Květy Fuliérové a hudebními klavírními výtahy skladeb českého autora – Ondřeje Fucimana, zkomponovaných na slova některých veršů. Sborník tak představuje nejen mezinárodní, ale i multikulturní spolupráci.

Miroslav Brück

Pocta Janovi Skácelovi

Jeho nohy moravskú rovinu cítili naisto
ty si tam vždy len tichý zatúlaný hosť
oceľový most sa prepadol ako javisko
rieka si na nás vyliala všetku svoju zlosť
vtáci opretí o nebo za vodou dymí strnisko
zlodej vína čaká na hviezdy a na milosť

Ivan Petlan

Hot line

Tramvaje jsou pojízdné telefonní budky
To už jsme si zvykli

Překvapením kdysi bylo
vidět sjezdaře
kličkovat s mobilem u ucha
na svahu ledovce

Ale teď v Jeruzalémě
kulturní šok

Ten vedle mě
levačkou vytáhl telefon
a přijal hovor

čelo a pravou dlaň
nalepené
na zdi nářků

Etela Farkašová

skalnaté fjordy

nedarí sa mi zakresliť
kľukatú čiaru,
ktorou sa celkom mimo mňa
uberá zmysel tohto času...
ako slizký úhor
vykĺzol mi nenápadne
spomedzi ochabnutých prstov,
strácajúc sa v nedozerných priestoroch...
len matne kdesi v diaľke tuším
ligot hladiny Barentsovho mora,
skalnaté fjordy mi zacláňajú výhľad

Milena Fucimanová

Výtrysky nad Enceladem I

Nemusím chodit daleko pro příměr:
Jsou dny jako prázdné krabičky od zápalek
Horší jsou už jen ty s mrtvými brouky uvnitř
To nastane panika jako pluh: ještě dnes budeš se mnou orat
Vyběhnu před dům
Lidé jsou pohyblivá terasa a zvou mě mlčky do moře
které má divotvornou moc
Jako bych plavala v moři Encelada
ohřívaném slapovým namáháním
v moři které je bohaté na molekulární vodík
což je životodárný zdroj...

Marián Hatala

skláňam sa pred vlastnou únavou
(tanka)

Som, teda píšem,
ibaže čoraz menej.
Aj mňa ubúda.
A možno mám len písmo
so sklonom k umieraniu...

Pavel Kolmačka

+ + +

Plody, plody!

Padají sladké děti hrušní,
sladké a natrpklé děti slív.

Přesladké děti lidí
plavou, vznášejí se
v matkách jeskyních.

Vítr je k neutišení
jak neklid nenarozených
nadarmo toužících
se rodit.

Foto Michal Šanda
Compiègne
Simplichorum
Jaroslav Švadlena

Stane se, že se kniha ke čtenáři dostane se zpožděním několika let od jejího vydání. Není to vina knihy, ani čtenáře. Takhle ke mně na Tabooku doputovala se zpožděním básnická sbírka Jaroslava Švadleny, vydaná v roce 2013 táborským nakladatelstvím Ivan Mráz – Zahrada.

- mš -

Trable na cestě

Přitom už jen vydat se na cestu
nemusí být snadné!
Chce to nejprve sesout se do podoby,
zřaseně vetřít do prostoru,
chopit se času…

Hned zlobí vítr. Samozvaný sólista
říjnového sboru zpívá svůj part,
ač nemá hudebního hlasu.
Nalačno teď lační v cézannovské krajině…
Pták ve stráni zarputile kráčí vzhůru,
odmítá vzlétnout na odvěké pravlně,
co vynesla by ho až k nebeskému kůru.

Jako pravěký šperk leží na cestě
bronzové tělo slepýše rozjeté kolem vozu.
Slepýšův život se naplnil
tímto tragickým obrazem.
Větev zapíchlá do mechu
podobá se jelenímu shozu…
Jak nedat za pravdu mudrcovi,
jenž tvrdí, že svět je pouhým snem.

Hodina mezi pavučinou a rosou

Modříny v rezonanci údobí
neomylně sčítají svá léta.
Pavouci od hájovny, temní a mohutnější
než ti od skály, vetkávají do prostoru
vyzrazené tajemství světa.
Hadi už se chystají změnit skupenství
prsti ze zdejšího na vezdejší…

Každý pták hřadující ve větvích
teď zná svou hvězdu.
I ve spánku pokradmu si ji hlídá,
aby neslétla až ke dnu
vesmíru do lepkavých asfaltů.
Ta těžká hodinka noci zas je tu…

A jenom proto svět se nezhroutí,
nesvraskne jak těsto,
co nedbale se hnětlo,
že kdosi v hájovně u chléva
zapomněl zhasnout matné světlo.
Světlo blednoucí úměrně s blednoucí nocí.
Až jeho jas s kuropěním se vyrovná,
pták ve větvích poprvé zazpívá.

Compiègne Tabook 2018

Foto Michal Šanda

Spolkový dům Střelnice

Nakladatelé Pavel Mervart a Milan Hodek

Edita Vaněčková a Marek Toman

U Lva

Slovenský nakladatel Koloman Kertész Bagala

Liszt a Wagner...

Compo gne v Piešťanech

2.
A co je s ní?

3.
Že jsem viděl
Válka na WC
a už zase po
sobě nespláchnul.

V lak

Rozhovor se sebou

Dobrá adresa

Vážení čtenáři a přispěvovatelé,

p[illegible]e se nenašel ani jeden člověk z redakce či jejího okolí, kt[illegible]y byl ochoten přispět pár stovkami Kč na roční provoz ho[illegible]ngu, který je třeba před koncem listopadu zaplatit, jsme nu[illegible]ni zveřejnit toto oznámení místo nového čísla. Je třeba p[illegible]znamenat, že je to víc únavou než skrblictvím, a že se minimálně výroba už cítí vyčerpána po těch bezmála dvaceti letech každoměsíční práce.

Pokud by se Vám ale zdálo, že bychom měli vytrvat a pokusit se dokončit 19. či dokonce 20. ročník, napište nám to na adresu: dobraadresa@dobraadresa.cz. Výroba věří, že pokud se do poloviny listopadu sejde aspoň 1000 Kč na částečnou úhradu hostingu, atakuje Dobrá adresa i 20. ročník své existence!

Pokud se zatím, než zmizí úplně, chcete podívat na původní stránky, kde jsou všechna čísla od nultého z roku 1999 až do posledního desátého z roku letošního, pokračujte prosím zde.

Z podstaty věci nikdo jiný neví a vědět ani nemůže, co si myslím a chci sdělit čtenářům, lépe než já sám. V sérii selfie rozhovorů pro Dobrou adresu pokračuje sama Dobrá adresa.

Začnu zostra. Co se to poslední dobou s vámi děje? Jste nějaká divná? Nejste nemocná?

Divná, zdá se vám? Mě se zase zdá, že se podobná únava opakuje tak pravidelně, že už ji ani nevnímám. Snad je to tím, že čím je jeden starší, tím je klidnější. A taky rozmrzelejší, aby to bylo spravedlivé.

Děláte, jako byste se vůbec nebála smrti!

Když si nepřijdete moc důležitá, tak vám o ten vlastní kejhák zas tak moc nejde. Berete to mnohem víc z pohledu pozůstalých a to se není čeho bát. Asi se najde pár lidí, kteří po mě zatruchlí, ale chybět nikomu moc nebudu. Nemám iluze – když nikomu nechybí žurnalistika, která umřela nedávno, jak si já mohu činit nějaké naděje. A krom toho, není ještě jisté, že mám na kahánku, byla jsem na tom, pokud si pamatuji, párkrát i hůř. A je mi to vážně dost jedno.

Není to jen póza? Umělci k ní mají blízko a rezignovanost bývá jednou z nich.

Vy myslíte, že si zoufám? Že se cítím nedoceněná? Něco Vám povím, já jsem měla už jako mladá výhodu, že jsem nemusela srovnávat. Nebylo s čím, byla jsem, aspoň u nás, průkopnicí! Možná jsem jí ani nebyla, ale připadala jsem si tak a stále si tak připadám! Znáte to, dítě z dobré rodiny, věčné mladí...

Jak jako dítě z dobré rodiny? Není jedno, kdo vás přivedl na svět?

Není! Původ má tendenci zavazovat. A ten můj je navrch legendární, protože kolem něj už vznikají legendy.

Bylo to na podzim roku 1998, pokud si to dobře pomatuji.

Ano, byl to milý vlahý podzim, kdy se listí zvolna snášelo na výtoňskou celnici a tam někde se sešel Jakub Šofar, Pavel Kosatík, Pavel Janáček a Jakub Tayari aby založili jedno z prvních literární médium na tehdy se rozrůstajícím internetu. To Pavel Janáček vymyslel mé jméno, ale více se účastnit nemohl. Pavel Kosatík vydržel schůzovat déle, pak za sebe doporučil Radima Kopáče...

Ano mám tuhý kořínek, ale vraťme se k rezignovanosti, kde jsme skončili?

Krásné dítě z dobré rodiny, věčné mladí, ženy, víno, zpěv, sex, rock'n'roll atd. Prostě že jedineční se nesrovnávají! Ani se staršími muderlanty, ani s mladšími conatotakypřijdou. Když vidíte jak všichni vaří z vody, co naděláte? Někoho trápí závist, že má jiný v té bídě lepší podmínky, jiný si zase přijde nedoceněný, protože jeho texty nejsou horší, než texty támhle toho a zlobí se na něj, že má lepší vyřídilku, kamarády, štěstí, či já nevím co. Ale ruku na srdce, měla jsem tak skvělé texty, fotky či ilustrace, že by ostatním padaly oči z důlků? Neměla. Dělíme se všichni o stejný rybníček, všichni publikujeme přibližně to samé a žádný vodvaz to zrovna není.

V našich končinách vyrostlo opravdu hodně dobrých spisovatelů, malířů a skladatelů, takže se nebojím, že by teď nezráli další. Já jsem ráda, za to co je. Ale neobjevila jsem ani Poláčka, ani Šímu, ani Janáčka. Takže skromnost je na místě a skromně říkám, že jsem s úrovní jinak spokojená. Cením si drobností. Určitě se necítím být rezignovaná, jak mi podsouváte!

Inu ty ambice. A že si nestěžujete na slabou podporu umělců v Čechách?

Věřte, že jsem se opravdu snažila, abych mohla vycházet na profesionální úrovni, abych mohla mít stabilní placenou redakci a vést tzv. život na úrovni. Zvlášť zpočátku jsem doufala, že úřednící pochopí, že není třeba poskytovat miliónové dotace tiskárnám a dají je na honoráře redaktorům a autorům. Pořád věřím, že kdybychom dokázali platit aspoň 100 Kč za normostranu, že bychom dokázali vychovat autory a měli mnohem lepší texty. Také s korekturami jsem se pár let trápila, než jsme byli nuceni rezignovat a publikovat rukopisy tak jak byly. Nemuset platit tisk měla být naše výhoda, ale dodnes ji nikdo nechce vidět...

Tak přeci jen smutek a rezignace!

Smutek z nevyužité příležitosti? Možná, jinak jsme opět u toho porovnávání. Podpora umělců u nás je ve srovnání s okolím opravdu velice špatná, ale vznikají jinde o tolik úžasnější díla? Mám pocit, že v severských zemích dnes píše skoro každý a vede to jen k větší textové inflaci. Jde-li nám o kvalitu textu, co se změnilo? Všude jsou haldy textu a nezapadnout v nich je velice těžké. Plošné dotace stále nejvíc pomáhají tiskárnám a jestli tu nebo onde vylepší někomu podporu v nezaměstnanosti, to možná pomůže jemu, ale už ne umění. Dnes víc než jindy platí, že dávat málo je někdy horší, než nedat nic.

Vzpomínám si, chtěla jsem být majákem v těch haldách textu. A mám dojem...

...že se to úplně nedaří. Vím. Nemám nic proti cestopisu, ale musí zůstat vzadu a on mi přerostl přes hlavu. A ta poezie, haldy fotek bez významu...

...že občas se to i podařilo!

Aha... A nač to zkoumat? Jdu osudu vstříc klidně a beze zloby. Mě nic netrápí, nic než co dát do dalších a dalších čísel.

Moje V lak

Říkám si: potěším kamaráda – a hlavně se předvedu. Za společnici mám půvabnou pětadvacetiletou slečnu, takže nemusím přemýšlet, co si vezmu na sebe a co se sebou provedu, protože tomu (co jsem ráno zahlédl v zrcadle) nepomůže ani doktor Pomahač! ...tak snad že bych ji představil kolegům spisovatelům (které znám), režisérovi, hercům.

Pravdou je, že z těch znám ovšem jediného: Když se Martin Dejdar v slunném pátečním odpoledni objevil na schůzi Obce spisovatelů, na zkušeného herce mi připadal dost vyděšený a neuklidnila jej ani přítomnost lékaře, protože tímto byl Radim Uzel. No, nakonec si s námi připil. Asi se bál. Že by mohl dopadnout mnohem hůř.

Poněkud mne zneklidňuje, je-li oním kamarádem režisér celého dílka: Co když to bude blbý? Pravda, z obhajob a státnic mám nacvičeno přehoušť zdvořilostních pochval, což o to, jenomže společnice...? Budoucí architektka kvalitu určitě pozná.

Leda že by celá slavná premiéra začala rautem, něco vypijeme, já mám hodně natrénováno – kdežto doprovod? Ještě hodit batoh do šatny... Jenomže šatny není. A lev se mění ve velblouda. Nepřehlédnutelného. Stejně jako dáma, která jej vede: vysoká, štíhlá, perfektně upravená.

Batoh? Inu, druhý den mne u nás na fakultě čeká zkoušení. Ubytování v Praze na poslední chvíli vybouchlo. Domů do Benátek (těch nad Jizerou) se v noci nedostanu. Je první máj, svátek práce, chvíle polibků pod rozkvetlou třešní, večer odsouzenců, noc filmových premiér. Tedy té jedné, mé – vlastně: Kluků z hor Tomáše Magnuska.

Přestože na úvod nebylo přípitků, něco se mi přece podařilo: upozornit na sebe: Tady jsem batohem profackoval významného kolegu, tam jinému stoupnul na nohu, při otáčení dalšímu srazil brýle, á hele, Martin – dává intervjú – a bác ho pytlem po hlavě! ...vždyť srazit kameru by bylo mnohem horší. A partnerka se diví a nestačí kroutit hlavou a odpovídat na pozdravy (co na tom, že bolestně syknuté mezi zuby) a snad už mi věří, koho všeho znám... (Tolik k výhodám batohu jako společníka.)

Po trojí cestě nahoru dolů Lucernou jsme konečně našli svá místa. Krásný výhled na plátno i před ním promlouvající herce, scénáristu, producenty, zkrátka lidi od filmu. No, když si pospíší, třeba raut ještě stihnem. Ale ten výhled: Co když to vážně bude blbý!?

(malá) premiéra

…vždycky zbývá možnost: opít ji ex post. Lustr zhasíná, plátno se rozsvěcí, zazní hudba.

…to už je konec? Já bych si klidně dal ještě chvíli! Takhle opravdu všechno stihnem. Co to? Nějak blbě vidím…? Že by alergie? Že by mne to tolik vzalo!? Snad si slečna nevšimla. A slečna taky sedí trochu zaraženě. Teprve po chvíli, slyšitelné chvíli ticha začíná tleskat. Jako ostatní. Nesměle, jako by potřebovala sílu na probuzení z jiného světa tam na plátně. Jako já.

Trhnu sebou, podívám se na hodinky: Vždyť musím letět na vlak! Tu afterparty jí rozmluvím: chce být šlank, tak…? Je mi líto tohoto večera? – mohu říci pravdu a neurazit? Já vlastně strašně chtěl, potřeboval být sám. Dožít a doříci to v sobě. Jako bych batohem po hlavě dostal já – tady, teď a pořádně.

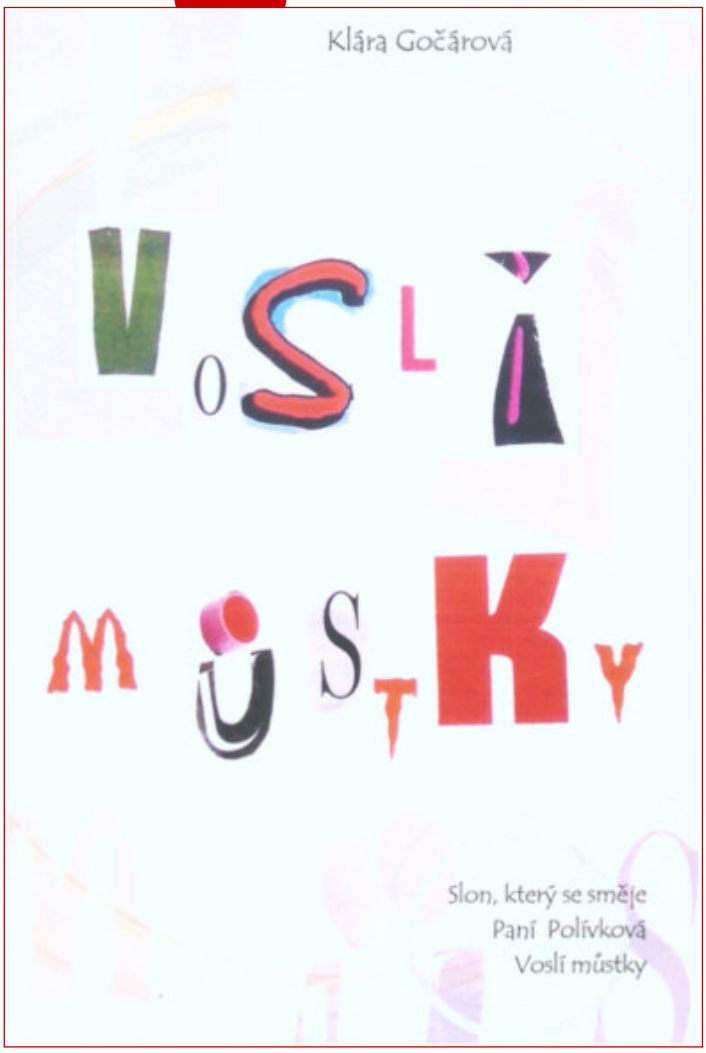
Ne, že by všechno bylo dokonalé. Ze začátku nebylo hercům rozumět. A některé dialogy jsem si z psaného jazyka pod vousy (které nenosím) překládal do hovorové češtiny. Vůbec se mi zdálo, že film byl nejsilnější tam, kde se mluvilo co možná nejméně. Čímž neříkám, že byl špatný scénář (napsal jej Jan Jurek) – jenom mne napadlo, že si režiséři najímají tvůrce speciálně na dialogy. Jiřímu Hromadovi jsem uvěřil slizkého ministerského úředníka; už méně však perverzního manipulátora – partnera Evy Vejmělkové. No, kdyby tam Tomáš vymyslel pár artových vychytávek… Třeba když přijde Ljuba Krbová na kontrolu do neuklizené domácnosti: na oschlém chlebu moucha, leze – nacucaná sajrajtem. A teď: pomalu se k ní blíží hladová snovačka… (Mohu dodat; letos na jaře se nám ve světlíku pěkně rozmnožily.) Jenomže Tomáš nevsadil na efekt či symbol, ale na realistické podání. K němuž se mimochodem neherectví jeho starosty hodí převelice (když v roli pojednával finanční situaci jím spravované obce, vzpomněl jsem si, kterak si vede co předseda Obce spisovatelů). Také dopředu tuším, čeho se chytí skuteční kritici: záběrů, v nichž je obličej hovořící postavy rozostřený a do nichž se nevešel celý (Jiří Hromada promlouvající k Evě Vejmělkové); jenomže takový kritik si nevšimne, že je to proto, abychom o to zřetelněji uviděli reakci partnerčinu: v jejíž tváři hraje každý sval a každá vráska. Vráska? – smím takto hovořit o ženě? Leda, pokud to myslím tak, že, jestli dříve byla občas ve filmu za blonďatou krásku, nyní je tu za ženu: s příběhem a duší. A když už jsem se rozpovídal o onom civilním podání režisérově, medle dopovídám hodnocením herecké dvojice Dejdar – Lábus, představitelů hlavních rolí. Mohli a svedli by přehrávat hlasem či gestem: jeden stárnoucího furianta (za jehož jemným rabiátstvím tušíš strach ze života naplano prožitého), druhý excentricky něžného blázna. Jen oni však vědí, jak je strašně těžké: aby nebylo vidět, že hraješ. Kolikrát se musí domýšlet a zkoušet to, co má vypadat samozřejmě. Jeden příklad za mnohé: prokopne-li neprávem obviněný míčem své okno, aby takto splatil dluh a stvrdil (bláznovu sice, ale přece) důstojnost.

Ne, všechno dokonalé nebylo. Což je dobře, neboť je-li odkud brát, je tedy také kam ještě růst. Ne, všechno dokonalé nebylo (přestože moje partnerka nakonec film pochválila; a nevadilo by jí prý, kdyby mne měla doprovodit na jinou podobnou akci). Nicméně tvrdím, že v případě Kluků z hor se jedná o zatím nejlepší film Tomáše Magnuska. Být jím, cením si však daleko více následujícího hodnocení na síti sítí (z nějž cituji): „Že by tento pablb (…) konečně stvořil něco slušného? Snad Eva věděla, do čeho jde…“ Není totiž nad to, když někoho naštvete, neboť jste lepším, než za jakého vás dosud pokládal.

Ivo Harák

Vlak

Paměti

Ve středočeských Čerčanech určitě nevychází množství tuzemských beletristických novinek, pročež se inspirujme přibližně jedenáctiřádkovou autorčinou předmluvou a shrňme, copak se v ní praví o recenzované knize Voslí můstky, představující trilogii tzv. vánočních knížek z pera Kláry Gočárové. Učitelky jazyků a nyní i prozaičky, narozené na podzim 1962 – ergo vrstevnice natolik protichůdných až nesouměřitelných literárních tvůrců jako Jáchym Topol a Michal Viewegh. První část její trilogie (Slon, který se směje) vznikla před Vánoci 2014, rok poté část druhá, Paní Polívková, závěrečné (a titulní) Voslí můstky opět o rok později. Pokaždé s odůvodněním, že v první a poté druhé knize spousta „neuvěřitelných lidí a příběhů zůstalo ještě nezmíněno“. Dále se dočítáme, že trilogie kolovala mezi přáteli prý nejprve jako samizdat (což je v roce 2010 notně nadsazené tvrzení) a poté byla souhrnně vydána knižně. Že by také jako samizdat, ačkoli i s ISBN?

V předmluvě nechybí ani poněkud enigmatické post scriptum, ve kterém nás autorka důrazně vyzývá: „Nehloubejte v mých spletitých rodinných vztazích. Nechte se unášet příběhy.“ To by mohl či měl kdekterý čtenář bez oka mrknutí učinit, do takřečených spletitých rodinných vztahů pisatelky mu věru pranic není a právě tak ani literární kritik nemá nikterak zapotřebí nimrat se v prozaiččiných životních zákrutách zvláště rokem 1990 počínaje. Literární historik si však nemůže počínat jako nevědoucí a nevidoucí mrtvý brouk: vždyť právě ony „spletité rodinné vztahy“ jsou v předkládaném vyprávění nejzajímavější a nejpoutavější a dalo by se říci, že předčasné paměti Gočárové byly napsány právě a především o těchto převážně nejednoduchých vztazích. Hloubat o nich nehodláme, rekapitulovat je však budiž záhodno. Přitom záměrně pomineme výraznou osobnost autorčina praděda, architekta Josefa Gočára, jehož příjmení si v mládí poznovu vyžádala a ponechala si ho i v literární práci.

Především je pisatelka Voslích můstků poměrně unikátní představitelkou v posloupnosti již třetí literární generace: jejím dědem z otcovy strany byl spisovatel Václav Řezáč a babičkou spisovatelka Ema Řezáčová (připomeňme, že Řezáč se občansky jmenoval Voňavka, jako tehdejší zaměstnanec Ústředního statistického úřadu ale nesměl publikovat pod původním příjmením, proto coby literární pseudonym přijal příjmení manželčino). Dědečka mladá Klára nezažila: tento slibný tvůrce psychologických próz a knížek pro děti, po roce 1948 výrobce obludných „budovatelských románů“, spáchal v roce 1956 sebevraždu, zatímco jeho choť (bohužel) psala neúnavně dál. Povězme, že kromě celoživotního psaní deníků do-

ženy padesátileté

končila Ema Řezáčová i pětisetstránkové vzpomínky, které jen stěží spatří světlo světa, prý však o nic nepřicházíme. Leda o svého druhu životní dokument.

Z tohoto spisovatelského manželství vzešel dílem záhy zesnulý hudební skladatel Ivan Řezáč, dílem literát a novinář Tomáš Řezáč, který se přiženil do rodiny Gočárových potomků (na svatbě byl i Josef Kainar a František Hrubín) a stal se otcem Kláry Gočárové, dívčím jménem Řezáčové. Manželství přetrvalo jen několik let, která syn Václava Řezáče strávil ponejvíce v kasárnách (sloužil v kontrarozvědce) a kavárnách, takže se s dcerou Klárou viděl jen párkrát. To by nebylo nic výjimečného, bohémové jsou bohémové, jenže Tomáš se „zvrhl“ podobně jako jeho otec Václav. V akademickém Slovníku českých spisovatelů od roku 1945 čteme, že coby exulant ve Švýcarsku patrně spolupracoval se sovětskou rozvědkou. Především pod pseudonymem sepsal hanebný románový pamflet namířený proti Alexandru Solženicynovi (ten česky nikdy nevyšel, jen rusky a italsky). Po roce 1989 mj. literárně upravil „zpověď“ Miroslava Štěpána. Osud ho však po návratu do vlasti nelítostně vytrestal: Řezáč junior skončil ve svazku s buranskou vojandou, občankou SSSR, která si rozpínavě a rázně přisvojila dostupný buržoazní měšťanský rodinný majetek.

Však ho dcera ve vzpomínkách nešetří! Píše, že „můj vlastní otec je kretén, podrazák, hajzl a stalinista. Prosovětský fízl s prstama dlouhýma jak tejden. Nechci nosit jeho jméno!“ Jenže není vše tak černobílé, jak to na první pohled vypadá. Mladý Řezáč studoval archivnictví, stal se redaktorem Kulturní tvorby, byl výrazným představitelem první vlny tzv. generace Května (jeho debut Ulice Na závrati zaujal i Jiřího Opelíka, Jana Trefulku nebo Františka Vrbu) a poté pisatelem neorealistických detektivních próz, vesměs vydaných pod pseudonymem Karel Tomášek. V režimní publicistice a propagandistické agitaci, která mu ke cti věru neslouží, užíval i dalších pseudonymů. Pilně referoval o světovém terorismu, o ukrajinských nacionalistech, o sovětských partyzánech, o Gabčíkovu-Nagymaros, sepsal biografii raketového konstruktéra Sergeje Koroljeva a krátce nato i životopis jednoho sovětského agenta v západním Německu. Leč málo platné, psát uměl, minimálně dokumentární příběhy, zjevně zdědil talent po svých rodičích – a právě tak málo platné, literární nadání po něm, byť dvacet let po jeho skonu, evidentně zdědila i zavržená dcera Klára.

Její knihu či trilogii, zvláště když je v prostřední části prošpikována kuchařskými recepty, není jednoduché žánrově zařadit. Obecně vzato jde v prvé řadě o vzpomínky psané na pokračování, jenže o vzpomínky výrazně beletristického ražení, posedle se vyžívající v drobnokresbě. V té nejvíce zaujme (kromě připomenutých pavučin oněch spletitých rodinných a příbuzenských vztahů) to, co bývá osou každé drobnokresby: detaily, povahopis, vylíčení atmosféry, dílčí epizody, až na výjimky však nikoli příběh, poněvadž pokusů o epické podání je tu poskrovnu. Navíc zejména ve třetí části trilogie je memoárové ladění knihy potlačeno a ze žánrového hlediska dochází k nepříliš šťastnému posunu do polohy „rodinné“ prózy, v níž má erbovní místo vylíčení manželské krize nekrize, podrobně se popisuje narození dětí a jejich výchova, jakož i peripetie nového „vztahu“. Jde o post-neorealistickou „ženskou“ prózu, v níž citové vzněty zřetelně převládají nad takzvanou epikou, přičemž i dokumentární pasáže zůstávají ve stínu nových emocí a nových zážitků. Původně zamýšlený „obraz doby“ se čím dál víc v líčení Kláry Gočárové proměňuje v „živý obraz“ osudu jedné již zralé ženy.

Ten by byl nepochybně mnohem, mnohem živější, kdyby byl někým důkladně zredigován! Možná i byl, důkladně však rozhodně nikoli. Slovní i dějové hlušiny je ve všech třech částech mírně řečeno nad míru nebo přes okraj, celá řada charakteristik i konstatování se sice pochopitelně, leč zcela zbytečně v textu opakuje. Pak není divu, že čtenář podvědomě pátrá po „spletitých rodinných vztazích“ a oceňuje v záplavě nadbytečných slov každou půvabnou drobnost. Kupříkladu i rozmilou vzpomínku, jak se odrůstající slečna Klára zálibně „cicmala“ s bratry Topolovými, Jáchymem a Filipem. Jakož i zmínky o sochaři Janu Koblasovi nebo o překladatelce Jarmile Emmerové. Nepříjemně naopak zarazí nekulturní nesprávnosti ve jménech klasiků nebo známých názvů, což mnohdy svědčí o trestuhodné neznalosti. Tudíž je zde Kiekargard misto Kierkegaard, Nietsche místo Nietzsche, Tristan Morgenstein místo Christian Morgenstern, Thackery místo Thackeray, Dášeňka místo Dášenka, Trh marnosti místo Jarmark marnosti, Coperfield místo Copperfield apod.

Sečteno a zváženo: Voslí můstky se sluší a patří číst s příslovečnou lucerničkou a vyhledávat místa, která tlumočí v prvé řadě zajímavou literárněkulturní informaci. Vše ostatní je podřízeno autorčinu mnohomluvnému záměru, že již netřeba schovávat „modřiny na duši“. Též o tom píše a vzpomíná.

Vladimír Novotný

Klára Gočárová: Voslí můstky. Vlastním nákladem, Čerčany 2017

V lak

Dobrá adresa představuje VašeLiteratura.cz

VašeLiteratura.cz je literární magazín založený v roce 2009. Klade si za cíl přinášet svým čtenářům zajímavé články o domácí i světové literatuře. Zaměřuje se jak na beletrii pro dospělé, tak na literaturu pro nejmenší čtenáře, komiksy a odbornou literaturu. Za dobu své existence jsou na stránkách magazínu zveřejňovány recenze knižních novinek, články z oblasti dějin literatury i literární teorie. Nechybí ani literární koutek, jehož prostřednictvím mohou začínající autoři seznámit čtenáře se svou tvorbou, čtenářský deník nebo rozhovory se současnými spisovateli. Novinkou je přehled literárních soutěží a databáze elektronicky dostupných knih.

Nalezeno v knize

Vlak

Útržky paměti (z rukopisu signovoném **D. S.**)

V pátek jsme byly s neteří v hospodě. Tedy v hospůdce, co je ve staré škole, v místnosti, kam jsem chodila do mateřské školky. Vzpomněla jsem si na svou první lásku. Byla jsem zamilovaná do Petříčka a líbil se i Jarušce. Dost jsme se kvůli němu praly. Jednou za mnou Petříček přišel a účastně se ptal, jestli mě bolí, jak mi Jaruš natloukla. Byla jsem moc ráda, že mne lituje a řekla, že jo. A on: „to je dobře“. Když pak chodil do 1. třídy, zabila ho motorka. Jaruška dostala jeho fotografii a já jí to záviděla.

Tady je úplněk a zima. Den byl hezkej, větrnej, malé děti pouštěly draky. My jsme zase zušlechťovali pozemky, ale stejně moc ušlechtile nevypadají. Mladí se vrátili z fesťáku, nejvíc zaujati vystoupením Jarmily Šulákové. Jestli to mysleli vážně. A taky byl pohřeb nejstarší spoluobčanky. Náš současný pan farář, tedy farář našich katolíků, vlastně spíš katoliček, má nějaký blok a při pohřbech odmítá celebrovat. Tak přijel kněz, co tu byl dříve – z Polska. Přijel, odsloužil, odjel.

Také jsem včera byla na hřbitově. Sama, protože ostatní dušičkovou návštěvu odbyli za denního světla – jestli. Já viděla jen zlatá, červená a zelená světýlka na hrobech. Bylo to docela útulné. Přidala jsem další na náš hrob a připadá mi, že vzpomínáme spíš, že většinou chceme, aby i na nás někdo vzpomínal. Trochu nerozumné, protože vzpomínky pominou hned s těmi, kdo nás znali.

Klasická pošta má také své záludnosti. Včera jsem dostala psaníčko s ručně psanou adresou a radovala se z něho jen do chvíle, než jsem ho otevřela. Bylo to sdělení ZŠ o udělení ředitelské důtky… Myslím, že jich takhle přišlo už sedm, ale vždycky mne ošálí ten rukopis. Tak jsem tedy matka deváťáka s nejhůř hodnoceným chováním v tomto čtvrtletí na jedné základní škole. To nakonec nevyznívá úplně zle, ale stejně se mi na schůzku s učiteli nechce. Ale jdu.

Dneska jsem šla na Mikulášskou mši do kostelíka v sousední vsi, protože jsem tam (v kostele) ještě nebyla. A bylo to hezké otevření dne, šly jsme s kamarádkou kaštanovou alejí. Šly jsme pozdě, ale dostaly jsme se tam včas, protože nás svezl jeden dobrý křesťan. A kostel tam je barokní, modrobíle vymalovanej, omšelej uvnitř. Ministrant zíval, batole v čapce s čertovskými růžky poplakávalo. Mše tam byla po 10 letech.

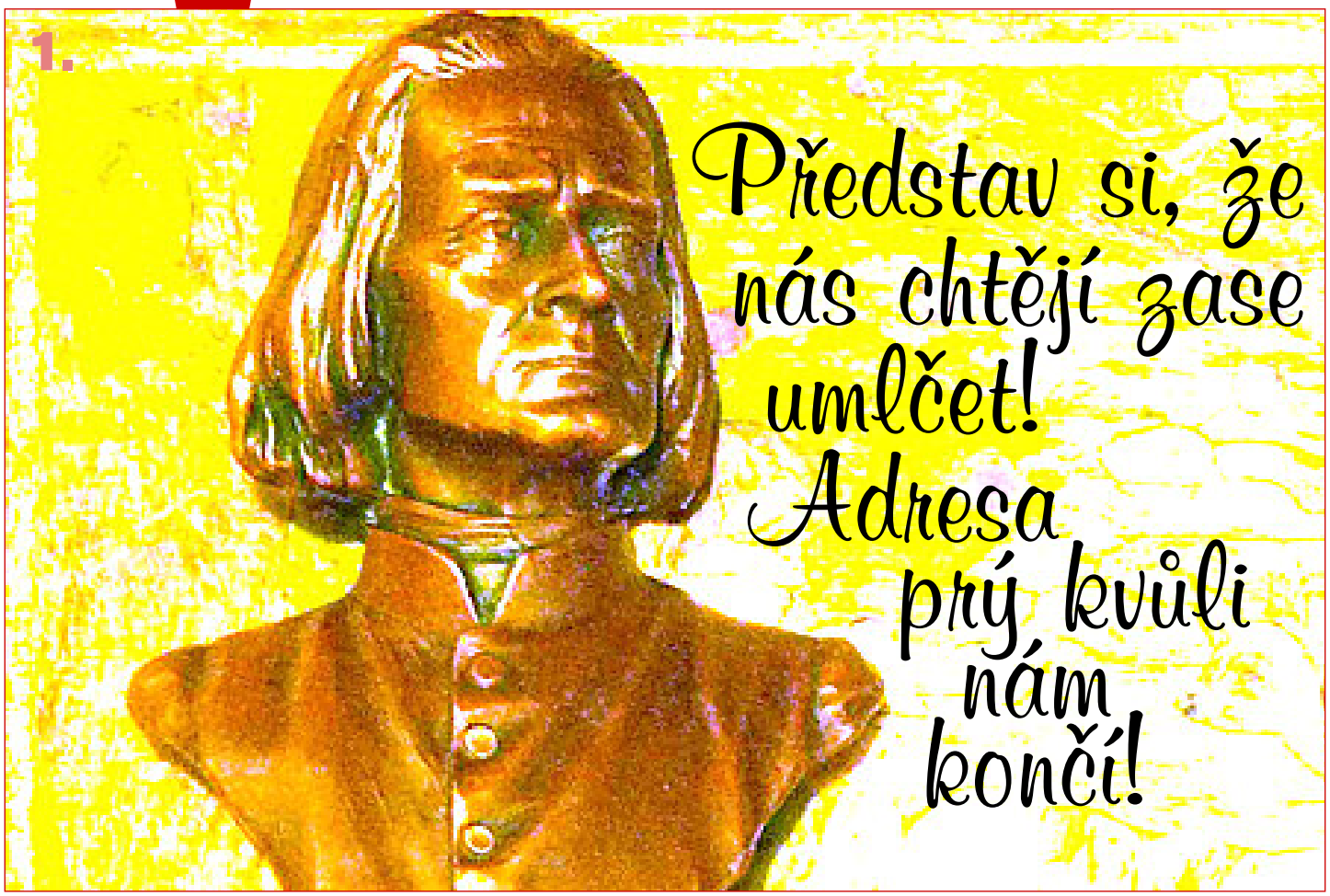
Potkala jsem v obchodě dámu, která mi za to, že jsem jí podala z vrchního regálu puding, vyprávěla o svém životě. Je jí 85 let. Umřeli jí všichni spolužáci, jen jedna z béčka žije, ale ta je protivná. Paní znala Tauberovou, Blachuta, Medřickou. Její otec podnikal v textilu a byl mezi prvními třemi majiteli automobilu v Praze. Měla tři sestry. Dvě blondýny a jednu černovlasou. Maminka mohla být učitelkou, ale radši se vdala… Sotva jsem stačila vrátit se včas.

Teď nespím, protože je krásná úplňková noc a byla jsem bruslit. Je to moc pěkné, jezdit v tichu a měsíčním světle, i když jsem podobná víc hokejistovi než krasobruslařce. Bruslíme na něčem, co se dá nazvat umělá plocha. Je to požární nádrž a voda se v ní na led, na němž se dá bruslit, nemění každej rok. I tentokrát je trochu nerovnej, jezdit (popojíždět) se na něm dá dokola, do osmy, po úhlopříčce. Vzpomínám na zimní prázdniny, kdy pro nás máma měla důležitou práci. Draly jsme peří do peřin do výbavy (konec 70. let 20. stol.). Draly jsme všichni a asi tři sousedky od rána do noci celý týden. A za tmy jsem chodila bruslit. Všechny jiné zimní prázdniny mi zmizely z paměti.

Liszt a Wagner...

V lak v Piešťanech

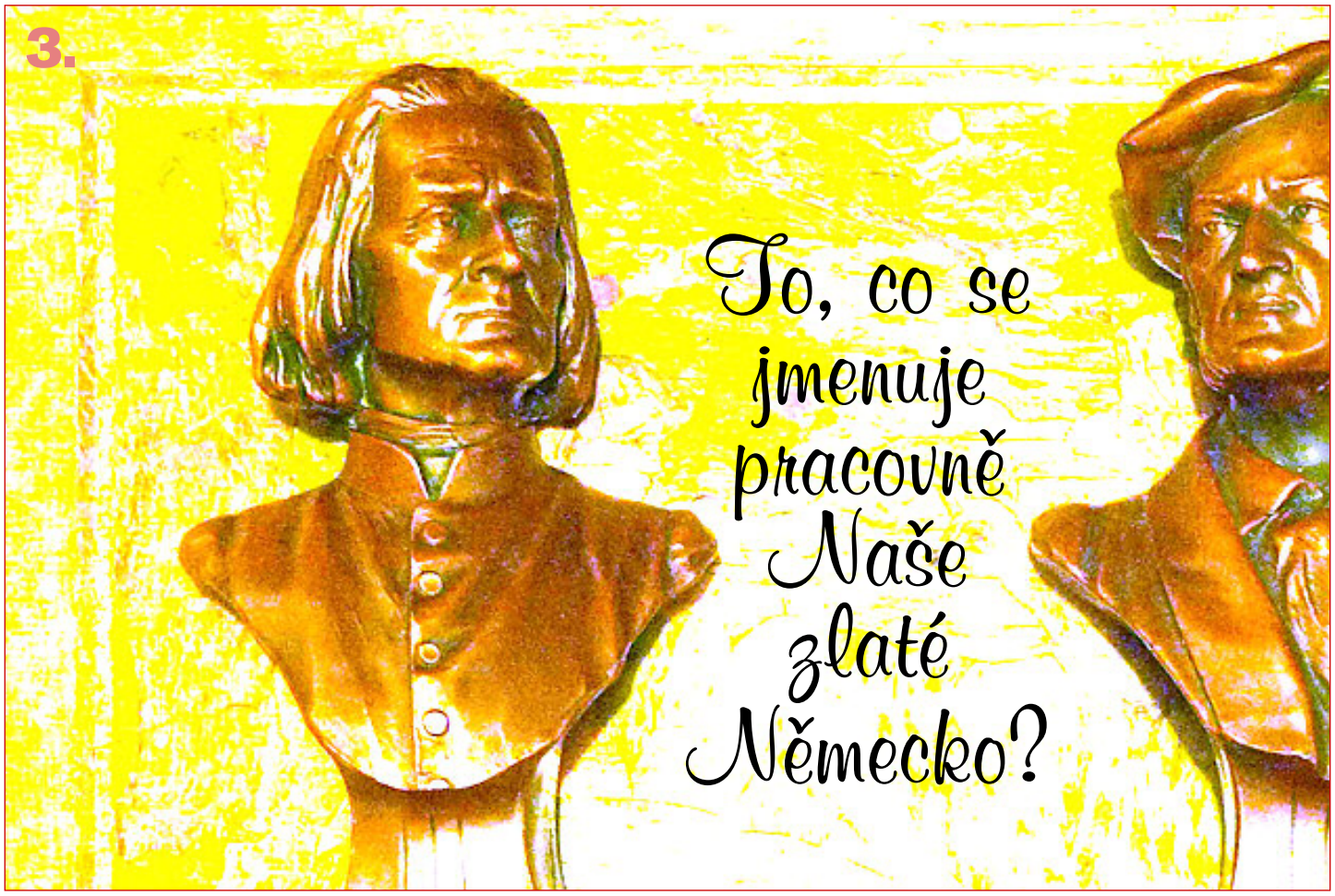

2.

A to jsem chtěl už v příštím čísle uveřejnit své první česky psané operní libreto!

3.

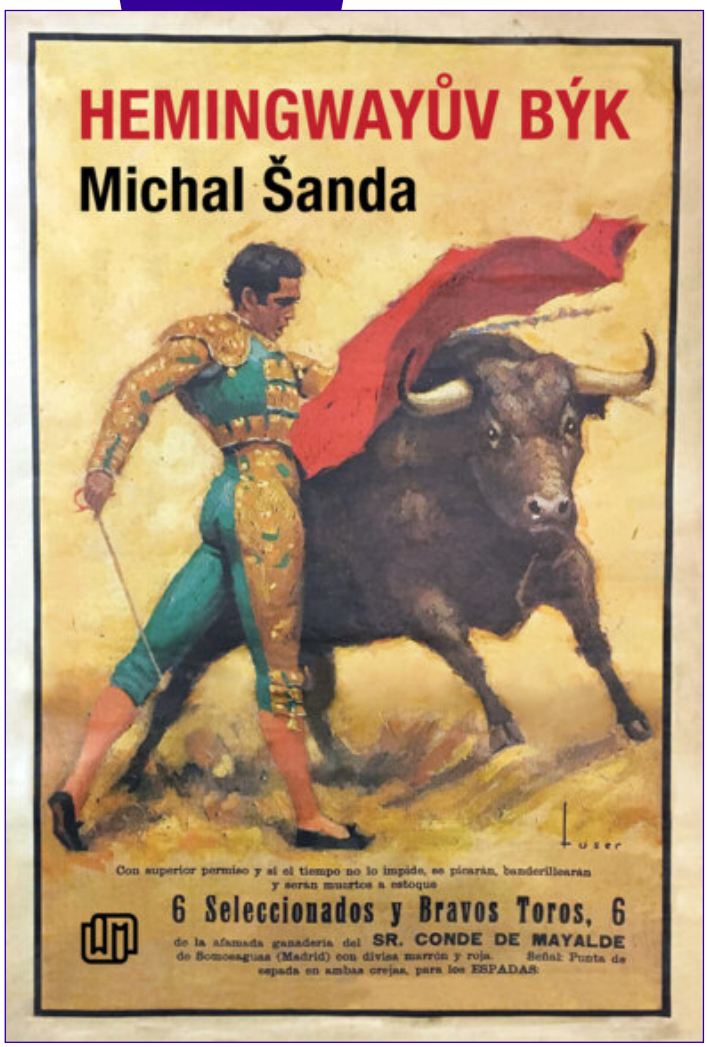

To, co se jmenuje pracovně Naše zlaté Německo?

F och

Hemingwayův býk

Michal Šanda

Právě vychází v nakladatelství Milan Hodek | Paper Jam.

Ernest Hemingway prohlásil, že literatura je ke spisovateli stejně nemilosrdná jako k toreadorům korida. Obrazně se to dá říci o životě jako takovém. S přibývajícím věkem člověk ztrácí na rychlosti a ani reflexy nejsou už hbité, jako dřív. Rohy útočícího býka jsou ovšem stále stejně ostré. Soubor sedmnácti povídek přivádí do pomyslné arény zjizvené matadory, aby se utkali s vlastním stárnutím a tím, co ho doprovází. Třeba otázka: Je to tolerance a odpuštění nebo už rezignace?

Klec

Do Třebaně je to vlakem pětadvacet minut, na to si nemusel brát dovolenou. Všední dny ovšem mají na rozdíl od sobot a nedělí úplně jinou atmosféru. U trafikanta si na nádraží ve stánku koupil noviny, aby měl na rybách něco pod zadek. Skládací stoličku už do batohu nepobral. Od nádraží se vydal podchodem pod tratí na lávku. Uvolněné omšelé fošny mu klapaly pod botami a každá vydávala malinko jiný tón. Než přešel na druhou stranu řeky, vyslechl si pozoruhodnou hudební skladbu, podobnou Cageově sonátě pro preparované piano.

O víkendu po lávce sviští jeden kolař za druhým, přestože je tu cedule jako hrom:

CYKLISTO,
SESEDNI Z KOLA!
Přejíždění na kole a motocyklu ničí povodněmi narušenou lávku.

Povodeň s lávkou nepohnula ani o centimetr, ale když na ni vjede kolo, klapání fošen se změní v jednolitý rambajz. Než došel na svůj rybářský flek pod jezem, minula ho všehovšudy jedna tatrovka se štěrkem z lomu a v protisměru traktor. Žádné víkendové kolony autobusů s turisty, směřujícími na Karlštejn. Liduprázdná byla i řeka. Boj o nejlepší místo na břehu nastane až v pátek odpoledne. Chataři z kolonie pod skalou vypakují věci z kufrů auťáků, a zatímco manželky zatápějí v kamnech a kuchtí večeři, začnou se trousit k vodě.

Ze všeho nejdřív se ale zastavil v masně. S nostalgií vzpomínal na ovar, plíčky na smetaně a zabijačkový guláš. Tady jako zázrakem přežila poslední masna ještě ze starých časů. Otřískané talíře a hliníkové příbory. U stolu s deskou z umakartu místní strejcové dlabali dršťkovou.

„Krucinál, mě třeští hlava."

„Chceš brufen?"

„To bude z počasí."

„Včera ve zprávách říkali, že má dneska pršet."

Otevřenými dveřmi s porouchaným branem do jejich hovoru proniklo hlášení nádražního amplionu: Necourejte se po peronu a račte se připravit, protože za dvě minutky přijede vlak ze směru Beroun. Další zastávky znáte líp než já, zrovna tak nemá cenu, abych vám říkal, na kterou přijede kolej, když tady máme jenom jednu. Maruno, nejezdi, zůstaň! Konec hlášení.

„To je číslo, ten novej výpravčí. Která Maruna?"

„Vaše."

„A pak mě nemá třeštit hlava."

Nad Karlštejnem se černal obrovský mrak. Dojedl sekanou a z kapsy vyndal mobil. Meteoradar mu ukázal, že mrak Třebaň mine, stočí se na sever a sprchne z něj až někde nad Mořinou.

Vlasec se napružil a čihátko se vymrštilo nahoru. Vzápětí pokleslo a zase sebou prudce zaškubalo. On ale čekal na poctivý záběr, až se prut zachvěje ve vidličkách a vlasec se nezastavitelně rozjede. Při chytání na třpytku je ve špičce prutu cítit kolébání, jak třpytka proplouvá skrz říční proud, a potom najednou jako by narazila do zdi a z proudu se nad zpěněnou hladinu vymrští štika. Dravci se ovšem brzo unaví a třeba candát se nechá vláčet až do podběráku jako utopená bota. Zato když vezme nástrahu kapr, nastane problém, jak jeho úprk zastavit, a v tom je kouzlo rybařiny. Naviják kvílí a rybář trne, aby ve vodě nebyla vázka a vlasec se o ni nepřeřízl. Stačí ostrý kámen na dně. Do souboje s kaprem bylo ale ještě daleko. Dokonce i cejni přestali drbat a čihátko zmrtvělo.

Vzal mobil a vyfotil si řeku s nahozenými pruty a lávkou v pozadí. Než ji stihl odeslat na Facebook, přistál mu lajk k jeho statusu, že vyráží na Berounku. V minulosti udělal fatální chybu, že po založení svého profilu odsouhlasil všechny žádosti o přátelství, které se na něj sesypaly. Výsledkem je, že má 1285 přátel a sleduje osudy naprosto cizích lidí. A naprosto cizí lidé se vyjadřují k jeho životu. Pročítal si komentáře a tenhle ho rozpálil doběla:

Dá se tam zaparkovat?

Pamatoval dřevní doby, kdy byl internet měsíční krajinou. Měl sice e-mail, ale nebylo si s kým psát. Jakmile se objevil vyhledávač AltaVista, okouzlila ho rozrůstající se košatost virtuálního světa. Kliknul myší a ocitl se v Musée d´Orsay před obrazem Snídaně v trávě. Mohl cokoliv, avšak postupem let zjistil, že se mu celé to bezbřehé nekonečno postupně smrsklo na několik málo webových adres. Dokola přecvakával mezi Novinkami, Aktualne.cz, Facebookem a Wikipedií. Nerozuměl tomu. Nechápal, jak se ocitl v téhle kleci. Souvisí to snad se stárnutím? Ještě neměl papuče pod křeslem. Jediná šance, jak z téhle klece uniknout, bylo utéct od počítače. A když se mu to konečně podařilo, první, co udělá, je, že se podívá na Facebook.

Auto nech zaparkovaný doma a přijeď vlakem, odpověděl virtuálnímu příteli, co si říká KarEl-mareš.

Vzápětí se do něj pustil další z mnoha set jeho známých neznámých.

Kurt Husty: Póza rádoby mistra spisovatele.

Proč myslíš, jaká póza?

Kurt Husty: Auto je nutnost.

Auto je ďáblovo kopýtko.

Jarek Hrouda: To jsem zvědavej, co z tebe ještě vypadne.

Proč mu primitivní hovada tapetují zeď? Přesto odpověděl i jemu: Za dvaapadesát let jsem nepocítil potřebu použít auto. Do začátku minulého století auta neexistovala, a kupodivu lidstvo ty desetitisíce let nějak překlepalo i bez spalovacího motoru. Marco Polo se bez auta dostal do Číny. Ani Shakespeare neměl auto a to, co napsal, ty nepřečteš do konce života.

Kurt Husty: A jak odvezeš dítě s horečkama do nemocnice?

Od toho je snad sanitka.

Kurt Husty: Na děti mi ty č****u nesahej!

Jestli máš auto na ježdění s dětma do špitálu, potom ti přeju, abys tam musel ob den, aspoň si pořádně zakroutíš volantem.

Měl co dělat, aby nemrsknul mobil do vody.

Podíval se, co dělají pruty.

Hovno.

Halabala je ve vzteku narval do batohu.

„Hovno!" zakřičel.

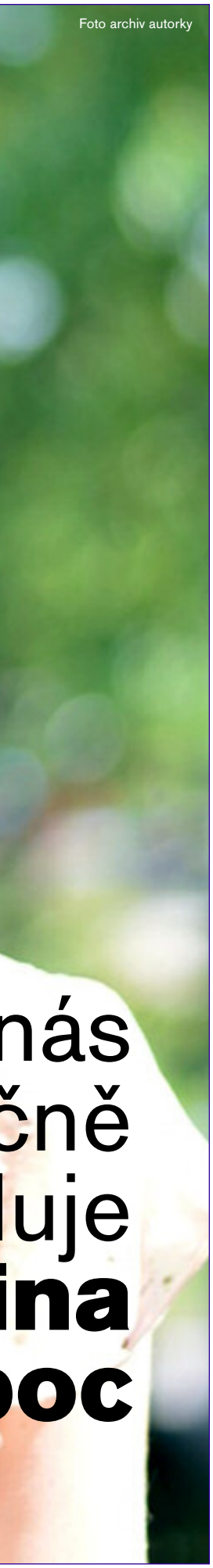
Z nádražního amplionu se ozvalo: Služební hlášení. Jestli jedete do Berouna, tak si přichvátněte, v Řevnicích už stahujou šraňky.

A tohohle chytrolína by si taky měl přednosta stanice co nejdřív srovnat do latě.

F och

Bůh
dostateč
nemil
**Katari
Gomb**

Foto archiv autorky

nás
čně
luje
ina
oc

Katarina Gomboc se narodila v roce 1993 v obci Šempeter u Gorice. Krátce nato se přestěhovala do Lublaně, kde žije a studuje – končí magisterská studia slovinštiny a ruštiny. Zajímá se o slovanské jazyky a literaturu, a také o filozofii.

Píše převážně poezii, občas prózu. V roce 2017 se stala vítězkou slovinské státní literární soutěže Urška 2017, úspěch zaznamenala v témže roce také se svou povídkou Velikonoční sobota v soutěži nakladatelství AirBeletrina. Připravuje k vydání svou básickou prvotinu.

Vybrané básně Kataríny Gomboc, které přinášíme v české premiéře, zazněly v originálu a českém překladu Lenky Kuhar Daňhelové na letošním festivalu Stranou v Berouně, v Knihovně Václava Havla v Praze a na Tetíně v kostele sv. Jana Nepomuckého.

*

Je to něco nepřirozeného
bát se léta

dní dutých jako
vydlabané kokosové skořápky

krátkých nocí
svěžích rán
bolestí v žaludku

úzkostných probuzení uprostřed noci
kdy se nakonec jen usměješ a řekneš si,

nemůžu věřit,
že to opavdu udělám

Čím vším jsi byl

Tys byl

ranním nanášením líčidla
čerstvě umyté vlasy
neklid před milováním
vůně po listopadovém dýmu
sušení bílých prostěradel na letním slunci
doba, kdy dívkám začínají růst prsa
hladká dužina pod hedvábnou sukní
nové spodní prádlo barvy meruněk
plánování budoucnosti
večerní horká sprcha
sladká ranní káva
velikonoce
hebká pěna na kapučínu

byl jsi
hořké poznání
že nejsi nic z toho

Černá žluč

Ještě stále se vyrovnáváš se slovy, která se v tobě rozrostla.
Je jich tolik, žádné ale není to pravé. Stejně jako cesty. Jdeš a jen doufáš, že nezabloudíš v otřepaných metaforách.
Všechno už jsi slyšel: *jdi, kam tě srdce táhne;*
jsi svobodný; nemůžeš uniknout tomu, kým jsi.
Když ti někdo řekne: *buď tím, kým jsi,* zamrazí tě. Jsi stejný jako jiní:
osamělý, ale přesto svérázný. Vděčný za volby, které jsi neurčil ty sám:
místo narození, barva vlasů, otec a matka. Mateřský jazyk. Vděčný,
protože se sám nemůžeš rozhodnout, zda bys raději kávu nebo čaj, čísla nebo umění, samotu nebo dítě.
Všechno můžeš opustit,
nic ale nemůžeš vydloubnout. Aniž bys narazil na žílu a všichni by spatřili,
že i ty jsi
z masa a krve. Jen člověk.

*

Všechny ty děti, vedle kterých zaburácela bomba,
budou jednou zranění dospělí.
I v okamžicích klidu a bezpečí budou pochybovat,
vždyť si budou vzpomínat, jak jim bylo
mezi usrkáváním jablečného čaje,
zatímco zpíval muezzin,
na šabat, na letnice,
najednou ukradeno dětství,
jak uprostřed horka zaburácela smrt.

Děti, vedle kterých zaburácela bomba, už nebudou
nikdy těmi dětmi, které běžely po horkém písku a nestaraly se
o muezzinův zpěv, o šabat, o letnice,
ani o velká jména,
jazyky, státy, modly,
nýbrž o křížaly, dužninu pomeranče,
hru a tance.

Všechny ty děti, vedle kterých zaburácela bomba,
budou jednou
zranění dospělí.

Teď už vím

Teď už vím,
že zřejmě nikdy neuvidím
jeruzalémskou suchou hlínu
a ukrajinské zlaté pole

vím, že neucítím syrská vedra
a že *tisíc planoucích sluncí,*
skrývajících se za městskými zdmi Kábulu

pro mě nikdy nevyjde

teď vím,
že už se nevrátím do Sofie
do špinavé a zaprášené mahaly
pro kousek svého rozcupovaného srdce

teď už vím, můj milý,
že ti nikdy neporodím dítě,
protože nás Bůh dostatečně nemiluje

dostatečně nás nemiluje,
stejně jak Izraelce, muslimy a Ukrajince

a ani my dva se nemilujem dost

*

Asi není správné, že jsem se nakonec jen smířila s tím,
že jsem náchylná k úzkosti.
Je tisíc způsobů, jak to omluvit: potlačené nevědomí, genetické predispozice, jedenadvacáté století, možná i skutečnost, že se mí rodiče vzali v den jaderné katastrofy.
Jejich třetí dcera se o třicet let později pouští do vytrvalého zkoumání teskných východních zemí, které mlaskají měkkými souhláskami, na mentální mapě Evropy je však není možné nalézt, i když ve skutečnosti zabírají téměř polovinu.
Asi není správné, že své občasné citové výkyvy omlouvám citáty z mistrovských děl Sorrentina: *ero destinato all sensibilita, emotions are all that we've got*
co ale s tím, když je všechno pravda,
nemůžu zůstat klidná na všechny ty názory, zda jsem žena, zda jsem jako žena člověk nebo jako osoba a kde a co jsem, když na sebe naráží můj nevyhovující slovník a mé pohlaví
netrápí mě, když mě oslovujete jako muže.
Bylo mi dáno ženství, proto si živočišně a chtivě přeji cítit v sobě první přiražení
a přeji si být stále a vytrvale být tam, u tebe.

Odpověď

Uskutečnění ideálu by byl důkaz nesmyslu
a ústupky, které lze vidět během rozvoje mé osobnosti,
jsou dostatečně jedinečné, aby si je někdo mohl zamilovat

projekční skvrny možná skutečně vypoví všechno o mém podvědomí,
nemohou ale vypovědět nic o Bohu,
tísnivá prázdnota psychologie zapomíná na melan chole,
černou žluč, která se neustále přelévá po mém těle,
zapomíná na studený únor, kdy jsem byla počata uprostřed mrtvé přírody a
mokrý, deštivý listopad, kdy jsem se narodila

zapomíná, že uvnitř mě
jsou příliš prázdné prostory a uvnitř někoho jiného příliš plné,
že se musí něco stát,
že musí dojít k transformaci, k vesmírné metamorfóze dvou bytostí v jednu,
vím, že je naivní důvěřovat velkému číselníku vesmíru, který usiluje o naši budoucnost.
aby nás změřil ve svých rovnicích,

věřím jí ale víc než čtyřem naťukaným stránkám klinického psychologického nálezu,
proto je moje lyrika milostná a filozofická
a to stačí, abych měla
odpověď na vše, kvůli čemu jsem přišla

Přeložila
Lenka Kuhar Daňhelová

Připravil
Milan Hrabal

Podobenství o ceně G. S. Evans

Foch

Každý rok, když skončí náročné rozhodování a Akademie vyhlásí laureáta, úkol doručit zprávu vítězi je svěřen královskému poslu.

Tento posel přináší navíc královské pozvání (dalo by se dokonce říci, očekávání) na gala večer, na kterém bude sám král cenu předávat.

Pozvánka, která je embosovaná na nejlepším ručním papíře a opatřena královskou pečetí, obvykle na příjemce udělá značný dojem. Ještě víc na něho samozřejmě zapůsobí pomyšlení na slávu a prestiž, které ocenění přináší.

Největší dojem (i když to málokdo přizná) však dělá peněžní odměna, která je tak velká, že zatěžuje každoroční rozpočet království.

V roce, o kterém mluvíme, vybrali poselkyni, která byla v službách krále nováčkem a cítila se úkolem velice poctěna. Byla natolik zaujatá livrejí, kterou měla na sobě, nádherným koněm, na kterém jela, a obdivnými pohledy těch, které míjela, když uháněla z hlavního města, že jen stěží mohla myslet na něco jiného.

Jak však dny míjely a poselkyně si na svou roli zvykala – ujížděla stále dál od uzavřeného světa královského dvora – začala si víc všímat svého okolí. Jedna z věcí, která ji zaujala, byly všudypřítomné portréty letošního laureáta: na obálkách časopisů, billboardech, tričkách a hrnčích na kávu. Také jeho hudba zněla všude v každou denní i noční dobu.

Když dorazila na adresu, která byla tak láskyplně embosovaná na obálce, cítila se poněkud směšně ve své královské livreji, protože jinak byla jen jedním z mnoha lidí, kteří na místo přijížděli. A stejně jako oni nejdřív užasle zírala na vzdálenou palácovou vilu velkého umělce a pak byla nasměrována do dlouhé fronty, která vedla ke vstupu na jeho pozemek.

Kromě této fronty nenašla jinou možnost, jak pozvánku doručit. Kdo ví, na co lidé ve frontě čekali: snad na audienci u velkého umělce? Nebo na prohlídku jeho panského sídla? Ať je důvod jakýkoliv, zdálo se jí – ta fronta se posouvala tak pomalu! – že se tam nikdy nedostane. Několikrát se pokusila předběhnout, volala „Pozor! Královská poselkyně, úřední záležitost," a ukazovala při tom své insignie. Ani lidé ve frontě, ani svalovci, kteří tu sloužili jako ochranka, jí nevěřili: zastavili ji a přikázali, aby se vrátila na konec fronty.

Na tak dlouhé čekání – už tam byla několik dnů – neměla poselkyně dostatek jídla ani vody, takže nakonec upadla do deliria. Křičela tak hlasitě a dlouho, že už ji nemohli ignorovat. Zanedlouho se dostavil úředník, aby s ní promluvil přímo tam, kde ležela na zemi a stále ještě si udržovala své místo ve frontě.

„Víme," řekl jí úředník, když vedle ní poklekl, „z jakého důvodu jste sem přišla."

„Pokud tomu tak je," odpověděla poselkyně, která přišla k rozumu, „proč tedy nechcete převzít osobní zprávu od krále?"

„Některé instituce jsou důležité," odpověděl úředník věcně, „a jiné nejsou. A nemůžeme čekat, že ty první budou vždycky uznávat ty druhé, bez ohledu na to, jak moc by to ty druhé chtěly."

Ještě předchozího dne by poselkyně našla sílu k tomu, aby ji tato nepřímá urážka – ve jménu jejího krále a velkého ocenění, které král udělil – náležitě rozhořčila.

Ale místo toho se zeptala hlasem tak slabým, že bylo možné se domnívat (nesprávně, jak se později ukázalo), že jsou to její poslední slova: „Jak tedy, úředníku, musí být král mocný a ocenění velké, abyste pustili jeho poselkyni dovnitř?"

Když úředník vstával ze země, najednou se přihnal vítr. „Cítíte ten vítr, co začal právě vát?" zeptal se.

Poselkyně na otázku přikývla.

„Jen on to ví," řekl úředník a odešel.

Z angličtiny svůj vlastní text přeložil G. S. Evans (s poděkováním Aleně Heroutové za pomoc s českou verzí)

F och

Strach jsem zařadil do kartotéky

Pavla Frelichová

• • •

Myslím a jsem přesvědčen,
že tím jsem míru naplnil,
okamžitá odpověď nepřichází,
proklínám tě a viním, že konverzuji
s reálně neexistující bytostí,
pomíjím ty, jenž přátelé si říkají,
vyjadřuji názor vyloučením,
veršuje sním o revoluci.

Napravený poslíčka vysílám,
on setrvá, než objevím
důvěru těch, jimž nepatřím.

• • •

Jsem smutný, že se nespojí dva proudy,
přihlouple hltám vůni, k polštáři se modlím,
naslouchám symfonii, z níž pramení těžký sen.

Nehýbu se, jednoduše sním,
v hvězdách čtu univerzální řečí,
za zavřenýma očima si zachraňuji rozum,
vidění se mi jasní, předmět diskuze se mění,
srdce a duše mi nejsou vhod.

• • •

Strach jsem zařadil do kartotéky,
hlavu otáčím, zabolení v týle
není záhada, zrací namožené svaly
a že mi chybí kdejaká kost,
záda si zvyknou, nemám lehký krok.

Varování zní, ale já, iluzorně spokojen, ho neslyším,
ať místo mě vyhrají ti, kdo sázejí chyby,
nepospíchám sklízet lekce, lenivý a povolný
nevstřebávám je lehce.

Koutkem oka vidím stíny nočních ptáků letět za světlem,
slyším nápovědu blížící se radě, jsem poučen,
neváhám se zamyslet, ochota k činu schází.

• • •

Červánky nikdo nepozná ani
nepopíše a já neudělám,
co ti na očích vidím,
nabídnu ti ruku, slíbím
dvanáct společných let,
odplynou dřív, než slova
zhmotní skutečnost,
ty tomu věříš.

• • •

Zveš mě paralelní pravdou plout,
ostýchavě do vedlejšího města nahlížím,
nevím, co vzejde, až ho pochopím.

Nebaví mě špatný scénář psát,
zlobím se na složitost a nepochopení
podnikavých lidí, jsou si příliš jistí,
idealismy mě zahltí.

Vybírám si a jdu, přímo běžím,
nevrostu, nemnohé uvidím,
nezaleknu se, ať mrtvý, svatý
či živý.

F och

Šepot mení smer
Dušan Šutarík

Šepot mení smer

Zvesť o rozdrobenom chodníku preniká
až do útrob púšte. V spánku sa krčia papieroví
draci, na prsty si namotávajú aj posledné diagramy,
pomaly vysávajú prach hodnostárov. Náš koniec
je zapísaný v knihe návštev, medzi riadkami, kde vyrastá
piskot vlaku. Mnoho vecí pripomína odchádzanie,
koledy lezú z pľúc veľkého kotla. Riskujem, že sa kúzlo zlomí.

Pod výtvarným dielom
sa myslí len to, čo si človek dokáže predstaviť. Smažený
kus teľacieho dostane vlastné práva. Ostáva mnoho zrna
a pracovných príležitostí. Jemne zakrivené
tiene prechádzajú popri opustených domoch.

Ťažidlá a perá sa zvyknú presúvať
a ich choreografia má tisíce podôb.

Je možné vyhnúť sa ostrým okrajom či aktivitám,
v ktorých absentujú búrky.

Posudzuj končiace dni v kontextoch. Ale zdá sa, že
v tomto smere nie je možné dosiahnuť vysvetlenie,
dá sa len pokojne čakať na prelomenie hlasov.

Vydať sa smerom k vágne znejúcemu nekonečnu.
Len ťažkopádne vystupujem zo svojej roly,
tvoje vety sa zdajú byť neviditeľné. Miestami akoby nás navštevovali
zmätené desy, snažiace sa vykoľajiť nás z koncentrácie. Vtedy
sme ešte bdeli. Radšej by som mal hovoriť za seba.

Zdá sa, že možnosť výhodných odchodov sa duplikuje. Ako keď sa klenba
stavby pretne a vzniknú miesta, ktorým sa aj fatamorgány vyhýbajú.

Prológ sa ostáva stále pomerne vzdialený. Jeho štruktúra
sa vyhýba popisu. Textúra či farba z hĺbky čiernej diery.
Ostaneme prítomní v podobe projekcií, ako neurčito
znepokojivé udalosti, zmaterializované v prostredí viktoriánskych kulís.
Mesačné krajiny s blúdiacimi maturitnými oblekmi.

Budeme sa učiť novú abecedu, vypľúvať nápoje. Nezáleží na tom, či
nás konexie vynesú až k zubnej paste uprostred súhvezdia.
Zmienka o našich povinnostiach sa zmení na ťahavý zvuk. Na internete
padajú staré modely ohňa. Stále môžem položiť
svoju úzkosť na prah strašidelného domu. Neexistujú primitívne
národy, len národy vznikajúce a zanikajúce v cyklónoch.

Posadím sa na stoličku a budem dýchať spôsobom,
akým dýchajú mestá. Prispôsobenie sa dlhým koridorom nevzniká
zo dňa na deň. Utáborili sa pod skalnatým previsom. Nie je žiadny
predpoklad, že nám hlasy hovoria pravdu. V prístavoch
zachádzajú aj posledné lampióny. To je otázka? Niekto by
sa mohol vyspovedať. Z vtáčích hniezd sa ozýva roztržitý šramot.
Podľa predpovedí pouličných spevákov sa na nás znesie blizard,
po ktorom bude potrebné reorganizovať veci,
predtým než z nich vyprchajú posledné pixely. Vstupujeme do veku,
v ktorom bielizník zatkne nočnú oblohu.

Osvojujem si princípy solipsizmu. V koži niekoho iného
by sa mohli tieto myšlienky zdať laxné. Skepticizmus je ako
sud bez drevených dosiek. Dôkladne popísaný. Tichý, snáď
naznačujúci. Mal som už dávno zaznamenať
rastúce, vlniace sa cesty. Žiaľ, špagety
sa tento rok nevydarili, hoci sa ti to nemusí páčiť. Môžeme
aspoň zakrúžiť okolo pravdy? Jej listu? Čin, v ktorom sa odrážame,
obsahuje citácie vo francúzštine. Po poli sa náhlia postavy
s petrolejovými lampami. Čakám na najbližšiu žatvu.

Skutky a rozhodnutia

Chvíľu sme debatovali o tom,
ako to máme nazývať. Krajina sa zastavila
a my sme vydali každý iným smerom.
Čo ak by som ti povedal,
že si ma najal duch z čínskych mytologických príbehov?
Vedel som, že podobné skutky
– ak ich tak môžeme volať – nezostanú
bez odozvy. Nebolo to vždy jednoduché.

V kabátoch neustále zurčali potoky
a ich obyvatelia vedeli všetko o zaprášených súhvezdiach.
Vyznali sa aj v chronológii, avšak využívali
ju chladne. Ten trik bol v skutočnosti úplne triviálny.
Ich metodické pohyby vznikali za pochodu,
ako keď sa nanovo nadýchneš vzduchu. Napriek tomu
sme mali pochybnosti. Poznali sme históriu
a lačne upierali zrak na ich slabé miesta. Aká bola šanca,
že nás zradia? Udalosti sa mohli odohrať aj inak,
ak by sme život tak veľmi neprežívali a nehľadeli
do zimy sodíkového svetla.

V tomto momente však bolo zbytočné uhýbať pred pravdou.
Zaťali sme sa, ale slnko nevyšlo a nový deň nenastal.
Akoby tam niekde v diaľke, v prístrojoch, ktoré
nepoznáme, vyprchal z bateriek všetok lesk a para.

Rieku som často počul,
ako v mojich myšlienkach len opakovala frázy.
Prinášala mi neoznačené cestovné lístky.
Zastával som úlohu prostredníka – mal som odpočívať v temnom tuneli.
Nikto si nezlomil ruku, aspoň pokiaľ viem.
Vraj sme si príliš obľúbili mydlo.
Tieto veci a epizódy sa však stali akademickou záležitosťou,
keď sa to zahryzlo do dejín. Myslíš, že by sme sa spoznali,
aj keby sme na základnej škole nesedeli v jednej lavici?

Nenazval by som svoje predchádzajúce slová realitou.
Už o nich bola reč, ale výroky sa zmenili
na nervózne zakašľanie uprostred
vyprázdneného sálu. A na javisku snáď zanelo
len plané „áh“ – a hneď sa dalo povedať, že
ten výdych nemal žiadny názor na naše činy. Je možné,
že nás ani nepoznal po mene. Považuješ to
za prehru? Pamätať si? Z toho by sme mali mať
radosť, asi to aj vyžadovať ako povinnosť. V pestovaní
vistérií ostalo niečo, čo nás postupne doviedlo na tieto cesty.
Krok sa zdal byť veľmi povedomý, jasný. Keď sa pohli
otáčacie dvere, začul si recitáciu a chlad eskalátorov.

V nasledujúcej sekunde sa ti však
potvrdili najčiernejšie obavy – nákupné centrum
bolo prázdne. V tundre ostali čierne kufríky. Tam,
kde bolo kino, vyli hyeny. Poznačil si si
do notesu: Pozor na drobiace sa stropy. Nečudujem
sa, že si zablúdil. Neskôr si sa celú túto udalosť snažil zhodiť, zúžiť
a zostručniť na vtip. Pre istotu sme stále vítali starých bohov,
aj keď sme sme nemali rukolapné dôkazy o tom, že
sa naozaj chystajú prísť. Obavy, že nám nevystačia
konzervy? Iste, asi by bolo klamstvo, keby sme
tvrdili, že nikto z nás nemal strach. Napokon, aj
naše stretnutie po rokoch malo
akúsi inú pachuť. Príliš abstraktnú a vzpierajúcu
sa popisu. Narážali sme na hladné lode, z mnohých
ostali len trámy. Preto sa tak často opakoval ten motív?

Pobrežie sa obaľovalo interpretáciou. Ale nechcel si sa nechať
ovládnuť príliš zväzujúcou disciplínou, koniec-koncov,
stále si si uvedomoval, že ide len o obyčajné obrazy.
Ani ľudí si nevnímal ako postavy, skôr ako esenciu. Táto konštrukcia
ti zabraňovala v bežných priestupkoch, čo znamenalo,
že si nezostarol ani o jeden rok. Nemal som mandát
zasiahnuť. Celé veky teda trvali a zároveň tuhli na mieste.

Spomenul som si na deň s otvoreným oknom. Miesta
boli vychýlené zo svojich dráh. Na stoličke som
našiel žuvačku. Zdala sa mi povedomá. A keď ma neskôr zatkli,
pripomenul som si nemožnosť natiahnuť
ruku a zmeniť svoju výpoveď. Často sme sa rozdeľovali.
Dlho som mal dojem, že ten zastrený šepot je niekto,
koho som kedysi poznal.

V tme sa zrodilo viacero vecí. V tom bol ten krutý vtip:
Ukázali sa len zajačie uši a potom výjav
zmizol – stal sa len pasážou v dávnej óde.
Na filmy akosi nebol čas, ale pamätali sme
si ich dej. Prenášali sme ho ústnym podaním. Učili
sa od nás generácie. Moja pozornosť sa teraz uprela na zisky.
Lenže niekto moju nádej schladil: Nerastú ani farby, ani zelenina,
kamarát. Pokračovali sme a lepkavé steny sa zužovali. Žilo to
v našich nechtoch.

Mali sme pred sebou aj dôležitejšie úlohy. Odrazu
sa skveli pred nami: Mohli sme vidieť, ako dohárajú.
Pláže očakávali novú kapitolu. Prichádzali konvertiti
a vykonávali svoj pochmúrny rituál,
v ktorom figurovali posteľné plachty.
Každá z nich mala vlastnú myseľ, čistú a triezvu. Akýmsi spôsobom sa
uvoľnili naše potlačené myšlienky, a my sme zatúžili
po odpočinku, takom úplne obyčajnom. Žili sme v civilizácii?

Pre tento mýtus tu už nezostalo miesto. Kdeže.
Tušenie a príkazy ostávali striktne
balistické. Kedysi sme prežívali… Poznali rôznych vlkov…
V prelúdiu nám však chýbali nejaké noty…
Ťažký úsvit obklopil skalnaté vrcholky…

Dotazník

Povedali, že sa hodí na akýkoľvek druh práce.
S kravou dlho bojovali, ale napokon im predsa len prischla.
Stávala sa priesvitnou. Akoby chcela niečo povedať,
zmieniť sa o opustenom ostrove. Celý incident trval len krátko.

Betónová tehla bola schopná rozkladať sa znovu a znovu.
Našlo by sa viacero takých, ktorí by v tom videli šťastie
alebo znamenie. O kávovary zrejme nebola núdza
celé storočia. Zmeškal som svoj spoj,
nechcelo sa mi riskovať výstup rebríkom. Ostávala
cesta stredom. Plány mi prekazila explózia.

Popreli to. Podobný manéver som čakal.
Večer sa nemusel končiť výhradne gondolami.
Stačil len malý pohyb. Zdvihnúť sa od svojich dlhov.
Prečo by to ale robili, ak by sa nechceli pomstiť?

Len ozvena

Už len prosté zamyslenie
nás mohlo varovať. Boli sme tichí,
keď slnko zapadalo a na móle sa zhlukovali
ďalšie podmienky sveta, ktorý sa stával minulosťou.

Ostali tu však stopy a odchádzajúce sekundy
sa stále dali pozorovať. Zastavil som,
až keď mi dali znamenie. Netrvalo to dlho,
mohol som dokonca zadržať dych.

A odrazu som bol človek,
ktorý dospel k určitému názoru. V hlave
sa mi črtal konkrétny tvar Mesiaca. Postúpte
prosím ďalej, až smerom k obývačke.
Nový ekosystém nás očakáva.

Rozchod

Rozišli sa podľa práva,
v duchu riflí a všetkých budúcich návratov.
Až neskôr odhalil, že kvety majú ostrý zmysel pre humor,
dokázal však oceniť aj vety okoloidúcich. Najmä dnes,
keď sa oblaky stávali exkluzívnou komoditou
a v mesačnom svite si človek musel opakovať slovné úlohy
z detských čias.

Jeho brat ukázal na vedľajšiu budovu
a otázka, ktorú položil, na chvíľu spôsobila mrazenie.
Tam kedysi rástol. Možno by si ešte
v mysli dokázal vybaviť úpätia
a zalesnené kúty s hojdacími kreslami.

Bolo to v lete, ľudia sa trochu sťažovali,
pretože nevedeli nájsť náznaky príbehu.
Biznis model sa im zdal nedostačujúci.
Videl sa s popolníkom v rukách, pobiehal
medzi nimi a do nosa mu udieral prach. Jeho neistota pomaly
dostávala trhliny. Áno, výroky sa stále drali z hrdiel
a špirálovito stúpali k ťažkej oblohe.

Až keď ich niekto prepichol špendlíkom,
až vtedy si jasne uvedomil svoje chodidlá. Mohli snáď
za všetko jeho znalosti? Jeho časté výlety do krematória?
Zakaždým musel vyškrtnúť svoje meno z triednej knihy.

Presťahuje sa do kostolnej lavice? Bol už na odchode,
ale v tej chvíli na moment zaváhal a premýšľal,
či náhodou toto všetko nie je len príznak insomnie. Kedysi ju vídal:
Na prahu a v záclonách. Spájal si ju s nočným vytím v diaľke.
Už nejakú dobu nemrholilo.

Ale odrazu sa nemohol ubrániť zahanbeniu.
Pozoroval zvyšky lunaparku
a zdali sa mu niečím povedomé.

Ruka, v ktorej zvieral kufor, mu trochu ochabla. Vykonštruoval
si vlastné dôvody. Túžil po priemernosti. Naučil
sa, ako správne držať zmizík, ale ešte stále cítil
v kostiach zimný deň, ktorý omylom vytvoril. Zhadzoval
súmrak z najvyššej veže, rozkvitnuté záhrady ho už viac nedesili.

Kto by ho mohol podozrievať?
Kto by mu mohol vytknúť, že je príťažou?
Jeho prekážka bola pre ostatných len fantómom s neurčitými
kontúrami. Žánrovo ju vnímali ako grotesku. Taký koniec si
však nepredstavoval. Keď sa mu nahrnul pod nos posledný vietor...
Zvečnil ho? Ešte dnes si nie je istý, či to napokon stihol.

Tie pilulky boli žlté

Keď som ich ukladal do puzdra, stále v nich boli cítiť drobné plamene.
Myslím, že susedia niečo tušili, ale svoj postoj mi nedávali najavo.
Situácia sa stala neudržateľnou, stále ju však bolo možné vysvetliť.
V okamihu, keď sa do týchto
osídiel začalo zaplietať nadprirodzeno, výstupy z viet
sa rozmazali a nám ostal len trpký pocit, zvláštna
aura sklamania, ako keď sme zistili, že naše obľúbené komické
duo už nepredvádza staré a dôkladne známe triky.

Prečo by som sa mal snažiť rozdeliť svoje prejavy do dvoch scén?
Ani pád opony nám predsa nezaručí, že publikum si
vyloží pointu presne tak, ako sme dlhoročne plánovali.
A čo potom? Narušil sa tým pocit našej nesmrteľnosti? Alebo
sme len nalistovali chybné miesto v starých zošitoch? Môžeme zaručiť,
že naše pracovné hodnotenie nebude márne? Ostali
tu len lesy, s ktorými sme sa rozhádali, keď jeseň hrozila svojím útokom.

Foch

Příběh básníka Vokouna a učitelky Jarmily

Jakub Kujan

Noc byla krátká a blití dlouhé. Zbytečně jsem si před cestou do hospody našeptával, že nebudu míchat panáky, ale v některých věcech jsem až moc infantilní hovado. Nu což, byla přece neděle. K obědu, na který mě matka v tento slavnostní den pravidelně zve, byl guláš, knedlík a voda, která mně při polykání připadala dost hořká. Po obědě jsem se natáhl a snažil se úpěnlivě přemýšlet, ale ani za tři hodiny cívění do zdi jsem nic nevymyslel. Hlavou mně probleskla jen jedna malá myšlenka. Dnes je přece neděle a je dokonce odpoledne, to navštěvuji básníka Vokouna v jeho jezevčí noře. Nezbývalo než zavolat, a takříkajíc se ohlásit tomu prapodivnému člověku, který byl celý život doma a kouřil vietnamský cigára jak čert za doprovodu rádia Blaník.

Když jsem se konečně ocitnul na Meziboří, vzdáleného jen tři kilometry od Litvínova, potkal jsem cestou u trafiky Blonďáka. Byl to starší muž asi v letech Vokouna, a dokonce bydlel ve stejném domě, hned vedle něho. Musím vám o něm v krátkosti povědět. Blonďák za komoušů makal jako divej, alespoň to vždycky tvrdil, a stýkal se většinou u piva s naším normalizačním undergroundem. Často se honosil, že byl taky zavřený jako například Jirous a další, ale teprve v opilosti z něho začalo vylejzat, proč vlastně seděl. Bylo to z několika důvodů, ale ty nikdy nebyly politické. Poprvé chlastal tak dlouho, že zapomněl, že už mu dovolená před čtyřmi dny skončila, v práci se neomluvil, načež to měl na tři měsíce natvrdo. Po druhé se procházel s jistou Ladou po mosteckých bulvárech, kde se Ladě zalíbila ve výloze hračka pro jejího tříletého chlapečka. Blonďák jako pravá dlouhovlasá mánička sebral šutr, rozbil výlohu a krásnou hračku Ladě dojatě podal. Bohužel ho znova vyhmátli a tak dostal rok a půl natvrdo. Už sama gestikulace byla velice nápadným jevem u tohoto člověka. Jeho blonďaté vlasy mu padaly do čela a tak neustále házel hlavou na jednu stranu, aby si správně nahodil ofinu. Při hovoru roztahoval ramena a mohutně rozhazoval rukama. Největší potíž s tímto zjevem, však byla v komunikaci. Dozajista nezáměrně nepoužíval nikdy v hovoru příslovečné určení, takže bylo někdy nadlidským výkonem orientovat se v jeho labyrintu všedních příběhů. A zrovna tu neděli u trafiky na mě jeden takový vybalil: „Nazdar Vítku, hele, nebudeš tomu věřit, byl jsem chlastat v hospodě nad starou poštou.“ Zlevnili tam pivo na deset korun a potkal jsem Jitku co dělala dřív pinglici, maj tam tak dobrý pivo tak jsem jich pár musel dát, ty vole, a jak tam jdu, potkám krtka, co tehdy lez k Vokounovi voknem, protože se bál, že na chodbě potká tu babu, co mně dřív kradla letáky do Kauflandu, ty vole, a Jitka tam seděla s frajerem, teda jako pěkným cucákem, ty vole a ještě mu dávala prachy na pivo, to je píča, že já sem s ní tehdy mrdal, ty vole a během toho mně volal synovec, že do Prahy jet nemůžu, protože ten jeho pablb, co ho platí, se zas tak vožral, že mu sebrali papíry.“

Při poslouchání Blonďákových příběhů jste někdy měly pocit, jako kdybyste zapnuli starou kazetu, kterou nešlo zastavit. Pozdravil jsem ho na rozloučenou a konečně s hnusným pálením žáhy vyrazil po strmém kopci k domu, kde bydlel Vokoun.

Před domem jsem se zadíval na starou babu, co civěla z okna a která svůj volný čas trávila pozorováním značky zákazu stání a strašně se radovala, když tam někdo zastavil a ona mohla zavolat policejní paka, jež sloužila na Mezáku. Zazvonil

jsem a Vokoun otevřel. Neobratně přešlapoval z jedné nohy na druhou a motal se v chodbičce o jednom čtverečním metru. Než jsem se posadil ke stolu, u kterého stály dvě židle pro hosty, jedna pro Vokouna a druhá pro jeho posmrkaný kapesník, zeptal se, jako obvykle, jestli si dám kafe. „To je jasný Viktore, udělej mi smrťáka, ale slabšího než minule." „Tak cos měl dneska k obědu," vybalil na mě s hladem zkaleným pohledem. „Gulášek a knedl! Ty si teda žiješ, já měl kolínka s cukrem." Jeho hlavním problémem byl fakt, že se neustále potácel v dluzích. Jakmile zabral důchod, vyhodil si z kopýtka na jeden den a povracel všechny dluhy. Druhý den už byl bez peněz a tak si šel opět vypůjčit. Půjčování peněz však ovládal velmi zdařile. Měl stálý okruh svých mecenášů, na které čekal, když se vraceli z práce anebo navštěvoval jejich manželky s určitou představou, že se mu možná podaří se u nich dosyta nažrat. „Tak co Vítku co ženský?" „Teď se mně jedna líbila, poznal jsem jí na seznamce, podle všeho těžká intelektuálka, ale když ze mě vylezlo, že jsem student, kouřím a jím maso, tak už se neozvala, jen mně poslala odkaz na veganskou seznamku s dovětkem, když se změníš. Dneska ty holky neví, co chtěj," poznamenal a pustil se s chutí do nové cigarety. „A co vůbec brácha, pořád dělá do politiky?" „Asi jo, už v ní šaškuje od revoluce, hned jak vyhodil členskou knížku." „Jednou si se vytahoval, že ti na pohřeb přijede litoměřickej biskup." „Jo to je fakt, ale hodně to závisí na tom, jestli bude brácha ještě v politice, jinak by se mu na to ty flanďáci asi vysrali. Nevíš, kdy přijede Nervák? Co teď s ním vůbec je, když už ho pustili z léčení." „No slyšel sem, že bydlel chvíli v Děčíně a teď se přestěhoval do Ústí. Víš, pravda je taková, že jsme byli v kontaktu, ale teď spolu nemluvíme. Byli jsme na podzim v Teplicích na čtení a on byl po noční. Ale už před sedmou, kdy jsem dorazil, byl na sračku a objímal se s Luďkem Doleželem. V deset jsme vypadli a šli jsme chlastat do nonstopu na teplickým nádraží, ale nasral mě ještě víc. Cestou na nádraží se Arabů neustále ptal, kam se mu zaběhla jeho fenka Blondie, a když jsme konečně dorazili, předstoupil před servírku a poznamenal: ‚Vím, že jste úplně blbá, pracujete tu nerada, nejspíš máte nějakou nemoc, ale mohla byste nám dát dvě piva.' U baru seděli dva zedníci a čekal jsem, že nám daj do huby, ale místo toho Nervákovi koupili dva rumy a on se s chutí a halasem napil na památku Jana Vladislava." Viktor zapráskal fousama a podotkl, to určitě přijede až na Vánoce a jeho máma zas bude dělat krůtu: „Ta stará píča. Vždycky se dělá svíčková nebo kachna! Byl si teď někdy v poslední době u Růžičky? Tam už mě nedostane nikdo. Posledně, když jsem u nich byl, tak mě léčil on-line přes jednoho kazatele z Ameriky. Růžičková se pak připojila a oba dva do mě strkali a křičeli, démone, uteč!, ale nakonec jsem velmi slušně a s pozdravem utekl já." „Nějak se, Viktore, divně směješ, že ty máš něco za lubem." Neustále se uculoval a nakonec přiznal: „Jo mám teď na ráně jednu učitelku angličtiny, zejtra přijede a přiveze chlebíčky od Horáků. Možná to dopadne i tak, že už Vánoce nebudou častějc než ženský, ale budu si muset koupit viagru, už se mně nepostaví ani u porna s černoškama, a to že ty vopice tě dovedou rozparádit!"

Dnes už nad touto převratnou událostí nijak nepokyvuji hlavou, ale musím povědět, jak se vůbec stalo, že tento samotář, který po revoluci o ženskou ani nezavadil, Jarmilu nejenom získal, ale je s ní dodnes. Byl celkem příjemný říjen. Viktor zabral důchod a jako obvykle vyrazil do Litvínova, aby si jemně vyrazil z kopejtka. Zašel do kavárny u pošty a dal si tři dorty a colu s rumem. Jenomže předrevoluční nostalgie ho neúprosně táhla do cukrárny o Horáků. Cukrárna u Horáků stála kousek od tramvaje vedle obchodního domu Prior. Její výloha byla upravena v červených barvách a zdobily ji reklamní slogany. Nejznámějším byl: U Horáků každý den splní se váš mlsný sen. Ten měl pokaždé přímo na ráně, když vcházel do dveří. Ale ani ve snu ho nenapadlo, jak příznačným se tento slogan stane v jeho dalším životě. Protože mlsný sen se mu začal v gigantických rozměrech zanedlouho plnit.

Na konci října mně Viktor zavolal ze své pevné linky od UPC a oficiálně pozval na posezení u kávy a chlebíčků s novou známostí, učitelkou angličtiny Jarmilou Ptáčkovou. Čekal jsem opravdu cokoliv, ale že se seznámím s takovým fenoménem, mě dodnes utvrzuje v dlouholetém souhlasu s Ježíšovými slovy: „Otče u tebe je možné vše."

Dorazil jsem kolem páté hodiny odpolední. Přivítání probíhalo jako obvykle, krom jedné důležité věci. Viktor byl v gala, měl učesané i vousy, ve kterých mně vždycky připadal jako tatíček Stalin zdravící své odolné jednotky ze Sibiře, které zachránili Moskvu před vypálením a bolševickou stranu od narvání uřízlých ptáků do huby. V dalších letech začal Viktor nosit zásadně jen teplákovou soupravu, kterou dostal od bratra k Vánocům a jednou za půl roku vypral ve vaně. Viktor mně pokynul, ať si sednu zády k oknu, jako vždycky. Pročechral jsem si vlasy a zpříma se podíval před sebe. Proti mně seděla plnoštíhlá blondýna s modrýma očima. Nevěděl jsem hned, jak začít konverzaci. Minutu bylo ticho, které přerušil Viktor otázkou, jestli si dám pivo a chlebíčky. „Velmi rád a prosím, jestli můžeš, nalej mi do toho slavnostního půllitru." To jsem si přát neměl. Viktorovo prasáctví a asociálnost byly omračující, takže se nepodíval, jaké překvapení je na dně deset let nemytýho půllitru a plně mi nalil. Po zapálení další winstonky jsem objevil v pěně piva čtyři komáry a nevyvinutou vosu s jedním křídlem. Nenápadně jsem je nabral všechny na prst a vhodil pod stůl zrovna ve chvíli, kdy si Jarmila dupla do taktu pro mě nestravitelné, ale pro Viktora oblíbené české dechovky.

Dechovka brzy dohrála a já se rozhodl jít do akce: Jmenuji se Vítek Zdražil a vy? Já jsem Jarmilka Ptáčková. Moc mě těší. Jsem rád, že má Viktor konečně nějakou známost. Už třicet dva let žije sám. Vidíte, to jsem ani nevěděla, podotkla a otočila se na Viktora s údivem

a hned se zeptala. Ty jsi opravdu tak dlouho sám? Jsem, řekl přísně. A jak je to možný, když jsi tak velkej básník? Moje největší láska Sylvie mě zradila a manželka nebyla schopná tolerovat to, že píšu. Nádherně té naivce lhal a určitě doufal, že jí nikdo neprozradí, jak ho manželka opustila, protože ho přistihla přímo v této garsonce, kde dodnes pobývá, jak jedné cikánce lízal prdel. Jednou mně to v těžké opilosti prozradil. Zrovna v den, kdy zabral důchod a radnice na Mezáku byla jeho poslední štací před výstupem kopce k domovu. Vždycky se slastně plácal po pupku a pronášel neustále dvě věty. Je těžký rodit ježky a Nemáme to na tom světě lehký chlapi, když musíme dovnitř a tak brzo ven. O tom, že vím co se tehdy mezi ním a manželkou doopravdy stalo, však neměl ani potuchy. Chtěl jsem vnést do ponuré garsonky, kde visely obraz Litvínova z roku 1912 a žlutý ukřižovaný Kristus – žlutý od cigár – trochu optimismu, a tak jsem začal celkem frázovitou větou, jenže hned jsem dostal vítr do uší. Kde jste se seznámily? Chvíli se na sebe dívali, ale protože Jarmila ještě nebyla v jeho plné moci, tak jí dal prostor, aby vše popsala.

Začala svou v budoucnu každodenní větou, kterou museli vyslechnout všichni, s nimiž se setkala. No víš, Vítku měla jsem teď těžké období. V průběhu dvou let mně zemřeli oba rodiče a můj přítel. Hned jsem začal vyzvídat. Bláznivá Jarmila nejdříve mluvila o rodičích. O rodičích jsem se dozvěděl, že zemřeli oba ve dvaadevadesáti letech. Celý život bydlela v jejich dvoupokojovém bytě na Meziboří a hned vedle jejich domu učila na tamní základní škole anglický jazyk. Krom starého přítele, na kterého se přilepila hned po smrti rodičů, byl Vokoun její druhou známostí v životě. Začala mě docela bavit, ale zadržoval jsem smích a pořád pil pivo. Probleskло mně hlavou, že tahle ženská má asi mnoho podivných diagnóz a hned mně bylo jasné, proč se dala dohromady zrovna s Viktorem.

Po strastiplném a nudném vyprávění o tom, jak nosila rodičům na eldéenku jablka, se konečně dobrala k tomu, kterak se seznámili. No, seděla jsem v cukrárně u Horáků, plakala a pila černý čaj. Za chvíli se objevil Viktor a vyndal velký kapesník (dozajista svůj posmrkaný kapesník, který při každém odchodu z domu, sebral ze židle a zastrčil do kapsy bundy), kterým mně otřel oči. Zeptal se, jestli mě může na něco pozvat a já řekla, že nevím a on se zachechtal, že ví. Za chvíli přinesl trojitého ruma a řekl, ať ho vypiju rychle, že uhasí žal. Chvíli jsme si povídali a pak mě pozval na své domácí karbanátky. Ukázal mi své tři sbírky a já pochopila, že to je velký básník, na kterého tahle sobecká společnost zapomněla, a to jistě neprávem. Jarmila mně okamžitě připomněla situaci, kdy jsme spolu s Nervákem, myslím, že to bylo na Silvestra 2009, zašli k Viktorovi. Dostal jsem tehdy od bohatého kamaráda litrovou flašku absintu a zakoupil několik lahví piva. V pět hodin odpoledne jsem vyrazil na Mezák k Vikimu. Nervák už seděl za stolem a byl jak dělo. Od rána chlastal Poezii, a teprve před chvilkou se sem dobelhal. Přičemž, když jsem vytáhl absintu, zatleskal a zeptal se Viktora, jestli si troufá. Ten, ale mlčel a v tu ránu pokládal na stůl tři velký panáky. Po dvou panácích si začal bušit do prsou a řval, že Seifertovu cenu může vyhrát jedině on. Nervák se začal řehtat, že dřív bude papežem, který prochlastá katolickou církev, než on vyhraje jakoukoli cenu. Vstal a došel ke mně. Jednu mi vrazil a prohlásil: „To máš za všechno, zasranej Rimbaude!“ Vrátil se na své místo, hodil do sebe panáka, načež spadl i s židlí a rozrazil si hlavu. Museli jsme ho polít studenou vodou. Odpotácel se domů a zdůraznil, že si jde pustit novoroční pořad českého rozhlasu Vltava. To byl snad náš nejdivočejší Silvestr, který jsme zažili všichni tři, tedy tři generace básníků. Viktor byl však těžkej kliďas, protože bral moc prášků na to, aby ho trochu krve vyvedlo z míry. Z míry ho vyváděla jen flaška, a proto rychle podotknul: „Je dobře, že už byl Nervák tak brzo vožralej a ještě si rozrazil hlavu, aspoň mně zbude absint i na Novej rok večer. Jinak bych zase musel chlastat alpu.“

Večer uběhl rychle a Jarmila s Viktorem se už chystali do hajan. Poděkoval jsem za levnou srbskou kávu a vydal se směrem do Litvínova, zadní cestou přes vodárnu. Zrovna se začalo smrákat a opět se mně vybavila moje první láska, která tu se mnou tehdy věrně kráčela. Vzpomínám si docela živě, jak jsme došli až k hotelu Loučkám, kde dříve bývalo letní kino. Zrovna tam, utajeni lesem jsme se milovali. Ještě dnes se škrábu a mám pocit, že mě jehličí škrábe do prdele. Dorazil jsem domů, kde mě čekal můj přísný, avšak spravedlivý otec. Milý přátelé, jistě si můžete položit otázku, zda tímto povídka končí, ale zdaleka ne. Po týdnu tvrdého studia jsem se opět objevil na Meziboří a směřoval k domu Vokounovu. Jenže Viktor s Jarmilou se nacházeli zcela jinde. Seděli s manželským párem na terase hospody Radnice. Už si nevybavuji jejich jména. Jelikož Viktor byl s každým hned za dobře a s každým se ka-

marádil, když mu navíc zakoupil půllitr piva, začal se s tímto pochybným manželským párem vybavovat. Okamžitě požádal Jarmilu, aby jeho přátelům zapůjčila pět set korun na útratu. Málem bych opomenul to, co jsem již na začátku příběhu jemně zmiňoval a co je pro tento příběh stavebním kamenem.

Po smrti rodičů Jarmila úplně ztratila chuť do života a propadala těžkým depresím. Její úchylka na staré lidi však trvala nadále. Co ale rozhodně neztratila, bylo dědictví po rodičích, které nebylo malé. Krom dvou miliónů na účtu, domu ve východních Čechách, polnostem v jižních Čechách, garáži na Meziboří zdědila ještě útulný dvoupokojový byt. Toto byla hlavní motivace a láska Viktorova. Vždycky se zadíval směrem do nebe a jasně viděl, jak po něm jede kamión cigaret, nákladní vůz se sudy piva a nesčetné zástupy prasat, které spořádá, k snídani, k obědu a k večeři.

Po několika návštěvách manželského páru ve Viktorově garsonce, tyto dvě individua namluvila Jarmile, že se jim ztratil pes a musí zaplatit nálezné pět tisíc korun. Což bylo za starýho ořecha, který vypadal jak krysa skutečně moc. Ještě na ní vyloudili osm tisíc na kauci nového bytu a od té doby o nich neslyšela nejenom Jarmila, ale celý ústecký kraj. Viktor tehdy zapráskal vousy a opět se zatvářil jako diktátor po dobrém obědě se slovy, že skončí v gulagu na nejvýchodnějším cípu Sibiře, až to Putin zas vezme tvrdě do ruky.

Nešlo však jen o manželský pár. Viktor se pravidelně procházel po Meziboří ve své ušmudlané teplákové soupravě, kterou dostal k Ježíšku a vždycky Jarmile nařídil, komu má půjčit své peníze s pražádnou nadějí na jejich vrácení. Vypadal u toho jak kníže, který obchází své panství a poddaní si tajně za rohem domů klepají na hlavy. Jednoho dne jsem před jejich domem potkal blonďáka. Opět vypadal jako Gérard Depardieu a neustále nahazoval ofinu na pravou stranu čela a hned spustil: „Zas byli v Radnici a prožrali tři stovky. O víkendu pekli kachnu a Viktor mě na ní pozval až ve chvíli, když si uvědomil, že už jí nechce, ale to už byla zkažená, protože jí ten blbec zapomněl dát do lednice.“ Těžká demence a schíza způsobily Viktorovi nejednu potíž. Přesto si však uchovával zdravý rozum a prostotu, která byla skoro až nepochopitelná.

Končila zima a blížilo se k jaru. Viktor chytil třetí dech a začal, samozřejmě za peníze Jarmily neuvěřitelně chlastat. Přestal však také brát prášky, a tak ji neustále urážel. Jeho oblíbenou urážkou bylo: „Si tlustější než Halina Pawlovská, ale ta určitě umí dobře kouřit ptáka a navíc umí vařit. Ty neumíš ani jedno a kecáš o astrologii, která je mi odporná víc než Pavol Habera v plavkách!“ Situace vyvrcholila v dubnu 2012, kdy se Viktor prohánět s jemnou šálou mezi stoly hospody Radnice a zdůrazňoval všem hostům, že Jarmila je jen jeho a že ji doma zamkne na věčné časy. Poté do sebe otočil několik panáků rumu a zavolal si taxíka. S ním odjel k domu svého úspěšného bratra. Bylo už po půlnoci a jeho bratr David vstával v pět ráno, aby se vydal na cestu do parlamentu. Děti spaly, manželka spala, on spal, ale Viktor začal tvrdě bušit do dveří. Když všichni vylezli ven ve svých značkových pyžamech od Valentina, tak se Viktor rozbrečel, řekl s dojetím, že je má všechny rád a že s ním musí okamžitě odjet do Krytu na Meziboří, protože se blíží konec světa. Po dalším Viktorově blábolení o zakoupení konzerv mu bratr zavolal sanitku, která ho v poklidu zavezla na psychiatrii v Mostě.

Jarmila osaměla ve Vokounově garsonce a hned druhý den se rozhodla za ním zajet. Ještě, než se tak stalo, odchytil si jí Blonďák a přemluvil ji, aby mu půjčila 18 tisíc korun na nové zuby. Zubařka mu skutečně řekla, že mu udělá nové zuby za tuto cenu a dala mu náhradní, aby měl prozatím čím kousat. Blonďák se však utrhl z řetězu galéry a objel hospody v celém okrese Most. Na sklonku této anabáze neměl nejenom ani korunu, ale navíc u jedné hospody spadl ze schodů a vyrazil si poslední zuby. Takže byl bez peněz i bez zubů.

Poté, co Jarmila dorazila na mosteckou psychiatrii, dostala šok, jak se Viktor změnil. Byl jako beránek a stokrát se jí omlouval. To znamenalo, že injekce zabraly. Požádal jí o 2000 korun a poslal jí domů. Takto to trvalo dobré dva týdny. Jednoho dne Jarmilu přepadla ve dveřích nemocnice cikánka a začala ji nekompromisně fackovat. Řvala na ni, že Viktor je její, a že ho už neokrade ani o korunu. Z této situace bylo zřejmé, že Viktor se na psychárně choval jako kníže a opět zval své nemocné poddané do kantýny, na dorty, cigárka a kafíčko. Takže chudinka Jarmila nestíhala ani vozit peníze.

Milý čtenáři, věř nebo nevěř, rád bych ukončil tento skutečně neuvěřitelný, avšak pravdivý příběh. Mohu jen dodat toto. Viktor se úspěšně vrátil z blázince a stal se z něho beránek boží. Nepil, jen mírně kouřil a střídmě jedl. Jarmila z toho měla obrovskou radost a neustále ho zahrnovala dárky a vyprávěním o astrologii. Při těchto slovech Viktor kýval hlavou a díval se na plakát Rachel Welchové v plavkách a kroutil jazykem. Blonďák se od nich začal distancovat. Peníze však tvrdě docházely, a tak se oba rozhodli, že až skončí jejich bezčasí, není zapotřebí déle prodlévat na konci světa. A skutečně. Dnes jsou oba pochování ve starém domě po Viktorových rodičích a každý má na hrobě malý křížek.

F och

Tajný život vlajek
Patrik Linhart

Frísko, srdce na podkovách

Budu ti říkat Paní a budu ti tykat, neboť se důvěrně známe od dětství. Jsi jedna z nejstarších dosud vlajících vlajek Západu. Jsi tu devět století, jsem příliš gentleman, abych to upřesňoval. Danneborg a vlajka Anglie snad potvrdí můj názor, že jsi rozhodně roztomilá stará dáma. Ale kdo kdy spatřil na rozhořčeném nebi srdíčka? A nebyly to podkovy, podkovy žhnoucí v tom chladném písku mezi pruhy moře, kudy tvoji rytíři… ? To ať je tajemstvím, kam ti rytíři cválali. Jisté je, že v tvé zemi o pět století později chtěli fríští lodníci zakroutit krkem francouzskému filosofu, který tvrdil myslím, tedy jsem. Thomas de Quincey to kdesi vyčetl a přísahá na ničemnost Fríska.

• • •

Paní, ať tě dříve zdobily koblihy či podkovy, srdíčka beru také – možná jsi jediná vlajka, která pochopila, co je důležité.

Turecko, měsíc s rukou v klíně

Je to obraz z románu Viktora Horvatha – mladý osmanský bojovník si honí ptáka před Madonou kojící Ježíše. Náhle vpadne do kobky jeho učitel a vyhrkne: „A to je tvůj problém, vždyť ty jsi levák, proto střílíš špatně z luku, jen se podívej, kterou rukou si ho držíš!“

• • •

Ale jen pro tebe shodím kamenné zdi kobky, zbořím hradby pětikosteleckého hradu a slunci na modré obloze přikáži, aby se uložilo na rudé lože – a to vše jen proto, aby si vynikla ty, ty dokonalá krásko! A to ten válečník ani neví, že jsi zasvěcená právě tak bohyni Artemis, Dianě, Selené a Panně Marii. Vlajka, pod kterou byly vybojovány tak zázračná vítězství i porážky, nemůže nebýt dokonalá. Ať sama o sobě duchaplná, půvabná jako princezna a také přesná v poloze své hvězdy, není za tebou jen krev. Vlajky jsou tajemné i bez sultána.

Cornwall, uhlí a smrt

Jsi černá, aby vynikl bílý lid, elfové a ta hrůza z pod kopců a bažin. Sveřepá, první, co mě napadlo. Stará, když první křižáci stavěli Akkon. Uhlí huhlá a meč Excalibur napadne toho, kdo zná staré jméno Kernow, kdo, ví, že přes řeku Tamar se chodí do Anglie, a že uhelná žíla z velšských údolí protažená pod mořem Keltů, co já vím, je už dávno pryč. Tak proto černá. Proto žádné chlubení, riviéra, palmy na pobřeží, Daphne du Maurier, Agatha Christie, básníci a spisovatelé a letní sídla, bažiny a pendragonská církev. Biskup v Trieru, kterému se říká Truro, si láme své bílé nehty, ale do hospod na konci země, kde hrdě visíš přibitá zkamenělými zuby paryb, které už nikdy nepřiplavou, se nikdo jiný neodváží – ani cykloturisté v barevných přilbách.

• • •

Jsi černá, zapomenutá bílá, vlaješ jen pro krásu. Hrdě vlaješ na nábřeží v Aberystwyth naproti velšské universitě. Sedím u piva a posílám ti pusinky – i té vedle tebe, ta je estonská (na památku toho, že nedávno i Estonsko nemělo svůj vlastní stát), ale ta se celá zajíká, prostě rudá: jak jen se mohou červenat její barvy, jak jen barvy bílá, černá a modrá můžou být – panické? Ano, panické!

Ósaka, Evropa ve mně

Kdo spatřil japonské klanové, provinciální a prefekturní vlajky, a ty se nečerti, vlajko ósacké prefektury, ví, že samotná vlajka císařství a dokonce i chrysantémová vlajka císaře musí být jakousi úlitbou prostému lidu, i lidu Edo – však mrkněme na vlajku Hokkaida – a Evropanům. Většina vlajek připomíná symboly železničních společností, ale už definice barev, a byť jen samotných vlajkových listů jde daleko za možnosti, kam by prostá parta takových koloťuků byla ochotná zajít. Nehýří barvami, leč nuancemi zelené, modré, červené – a i kdyby to byla jen bílá, jejíž odstíny nám unikají – ze středu vlajky vystřelují květiny i stylisované iniciály a evropské jednotlivých prefektur a jejich symbolů. Je to výstava, ale stejně jako u určování kytek zůstávám nadšený, ale mimo. Kromě Hokkaida a prefektury Ehime, v jejíž vlajce spatřuji hřebíček (ale ten by spíš patřil Zanzibaru, jehož vlajka je naopak úplně bez hřebíčku), poznám jedině vlajku Ósaky.

• • •

V časopise Lidé a země, kde vycházely vlajky japonských prefektur, se píše: „… symbol prefektury vychází věrně z vlajky dávného pána ósackého hradu Tojotomi Hidejošiho.“ Víc nic, dokonce ani, kdo byl ten muž, jsem se tehdy nedověděl. Ale z nějakého důvodu jsem se nechtěl ptát, červ, který žije v mé hlavě a je odporný, věděl, že k tomu dojdu sám. Vím to, ale je to snad tajemství vlajky samotné, proč jsou ty kruhy spojené jen s jedním a nikoli mezi sebou. Ty kruhy jsou samurajové: Tojotomi Hidejoši, Iejasu Tokugawa a Oda Nobunaga a jsou spojení s císařstvím, každý po svém a všichni spolu.

Dolní Sasko, Ostrava v rašelině

Není lehké, popravdě je docela společensky degradující se k tobě obrátit čelem i zády. Ale za tvými zády se dělo svinstvo mnohem menší než před tebou. Tím se lišíš od vlajky Sovětského svazu. Budeš pod záložkou. A já jsem vůl, ty jsi německá vlajka s koněm! V osmi letech jsem masírovaný neustálou válkou, tou druhou světovou, která nikdy nekončila – ale ve středu skáče bílý kůň, ve středu těch nenáviděných barev Německa. To mě naučilo věřit v Německo, není to jednorožec, planý slib, je to bílý kůň. Je mi osm a Niedersachsen není zlá země.

• • •

Jsi mi zvláště milá, naučila jsi mě děcky mít rád Německo. Nikdy jsem nepoznal zemi, nad kterou vlaješ, ale rád věřím, že kdesi na jihu země žije Heřman ze Starkefaustů, jedna z nejpevnějších rukou a jedno z nejstatečnějších srdcí německého rytířstva. A ačkoli se poflakoval v podobě ženicha a démona kdesi v lesích a kopcích nad údolím Rýna a nikoli v holinách a bažinách tvé země, nedělej si těžkosti svou příliš mladičkou hlavou – tvůj kůň, tvůj bílý kůň ho vedl. A jak by také ne on, snad myslíš, že ho po horách a nevěstách vedla ta vzpínající se herka z vestfálské fangle? Ne, jsi bílý kůň, který na blatech vede německé rytíře!

Svatá Lucie, neznámá

Dost už o tvé vlajce! I když, kdo v tak neskutečném trojúhelníku spí na azuru. Chtěl jsem ti být nevěrníkem s vlajkou Antiguy a Barbudy, víš, jsou temné, ale ty nejsi jen

spící nebe, ty jsi modrá dětských pastelek, asi jak si děti ze severu představují Návětrné osady, jako si představují moře v Antilách.

• • •

Trojúhelník není jen barva pláže pro pitomé páže, ale řízná barva vulkánu. Tvé ruce jsou skromné, jsi přátelská k pirátům, černý šmouh přes nebe s ohrazenými prcinkami, které se štítí tvé něžné modři. Jsi lampa a světlo ve stanu v neznámu, jsi lampa a světlo ve stavu, kdy alfa samcem chce být každý.

Proto jsi svatá, proto jsi ostrov. Proto jsi krásná, i kdyby si vlála naruby!

Asturie, svoboda a jetel

Není to rebelie, není to odstup milovníka vlajek: velká španělská vlajka s korunou těch pitomců Habsburků je ta nejčestnější vlajka světa, nejen to, sama je dějinami iberského poloostrova. Ve středu vlajky na velkém znaku, hrad má Kastilii a naopak, lva Leon, rozsekaný řetěz Navaru a čtyři krvavé prsty mázl král na zlatý štít, říká se, že ruka krále Aragonie, ale co my víme. Leda, leda asi to: zatraceně nic zde není po vznešeném království Asturie, po jetelovém kříži, po barvě türkysu: po zlatě, po lásce, po slávě za níž šli rytíři, vandalové, hovada. Když království El Andalus padlo, asi rytířům Asturie ruplo v bedně a napadlo je, vyvraždíme Mexiko, indiány, zlato hodíme Angličanům a z naší slavné země bude zase stejný lúzr jako kdysi. A už chybí jen málo, jen málo, aby islámský král ovládl zemi až po Oviedo a možná ještě dál, aby vrazi posledního imáma, již ne rytíři ale ubozí lotři dobyli zem a nechali jen malé království Asturie, které není ani na španělské vlajce: kříž liliový, kterým se pyšní Diego Velazques, kříž svatého Jakuba, jetel.

F och

Bledý chlapec

Dagmar Vlašicová

Ležel rovně na posteli a přemítal o životě. O svém vysněném životě, který si skoro každý den pečlivě zapisoval do notýsku. Měl v něm spoustu žen, litry alkoholu a frajerská intermezza.

Realita byla však někde jinde.

Povzdechl si. Bylo za pět minut půl třetí. A on musel pomalu pelášit na směnu. Nadzvedl se z postele a zadíval se na ulici. Kolem zrovna procházela nějaká hezká slečna. Měla dlouhé štíhlé nohy, to měl rád. Černé vlasy a hezky tvarovaný obličej a taky středně velká prsa a pevný zadek. Byla přesně jeho typ. Jenže typ, o kterém se mu mohlo pouze zdát.

Povzdechl si podruhé. Jenom takové malé zasnění mu zabralo deset minut. Kolik minut života už mu zabralo to jeho snění a přemýšlení? Konečně se rozhodl, že vyleze z postele. Popadl batoh, který měl položený u stolu a vyšel z domova.

Venku se právě probouzelo jaro. Lehký vítr se mu jemně otíral o tváře a voněl po jarních květinách. V mikině mu už bylo trochu vedro. Rychle přešel přes přechod a vydal se pěšky na svoji novou brigádu.

Cestou přemítal nad slečnou, kterou spatřil z okna. Možná byla krásná, ale jeho zajímalo taky něco navíc – zajímala ho ženská duše. Jenže koho v dnešní zkažené době zajímá ještě nějaká duše? Sám byl toho žijícím důkazem. Byl moc přemýšlivý, moc oduševnělý a jednoduše nezapadal. A šance, že si ho nějaká kráska všimne, byly o to nižší, že nadprůměrným vzhledem také neoplýval. Tady opravdu platilo, že čím krásnější jádro, tím ošklivější povrch.

Orlí nos, úzké rty a zapadlé oči, to byl on. Barvu pleti měl příliš bledou, a jelikož se často mračil anebo se tvářil, že se právě nachází v jiných dimenzích, vypadal nanejvýš podivínsky. Paradoxně nejvýraznější rys na jeho obličeji byly jeho vousy, které si holil do specifického tvaru. Špičaté uši mu také příliš nepřidávaly na kráse a postavu měl spíše chlapeckou nežli mužnou. Pro jeho vzhled by si ho zkrátka nikdo moc nezamiloval.

Která kráska touží po zádumčivém, hodném klukovi, pro kterého vzhled a peníze nejsou pořádné priority?

Pokračoval dál v chůzi podél rušné silnice. Už byl za půlkou cesty. Míjelo ho jedno auto za druhým, jeho město bylo označováno za špinavé, ale on ho měl rád. Bože, vždyť tady strávil celý svůj život, jak by ho nemohl mít rád? Za ten celý život nevytáhl pořádně paty z baráku. Byl to obyčejný kluk každým coulem. Nejzajímavější na něm byl ten jeho vysněný svět. Vysokou taky nedokončil a bydlel s babičkou.

Povzdechl si potřetí. Konečně se dostal k ulici, která vedla k jeho cíli. Prošel kolem dvou supermarketů, kavárny a několika málo obchodů oblečením a dětskými potřebami. Naproti se honosil zdejší zámek, ke kterému pokračoval svou cestou do práce. Prošel branou, pak kolem vinárny a zanedlouho se konečně octl před svým pracovištěm. Jmenovalo se to tam U Leklé ryby. A byla to letní zahrádka.

Jeho kolega už tam byl. Byl již řádně převlečený, měl zástěru a tvářil se významně. Pokukoval střídavě po hodinkách a střídavě po nepřipravených stolech a židlích. Krátce se pozdravili. Martin raději ihned zapadl do místnůstky vyhrazené pro zaměstnance a rychle se převlékl a zavázal zástěru. Odložil batoh do kouta a rychle odešel připravovat stoly a židle. Snění o tajemné černovlasé krásce se příliš nevyplatilo. Přišel pozdě.

Martinův hlavní úkol byl obsluhovat hosty, zatímco jeho kolega především čepoval pivo.

V mezičase pak Martin umýval špinavé nádobí anebo utíral stoly. Práce to nebyla moc hezká, ale potřeboval peníze. A s gymnáziem a nedostudovanou vysokou školou, a ještě ke všemu v malém městě, si zkrátka nemohl moc vybírat.

Se svým kolegou stihl prohodit jen pár krátkých slov. Po vyklizení stolů a židlí k nim už přicházeli první hosté. Martin se k nim vydal. Tady už se nemohl tvářit zádumčivě anebo zamračeně. Musel se na hosty usmívat, musel být milý, a hlavně si k nim nemohl příliš dovolovat. Pravda byla taková, že se ani na tuhle práci moc nehodil. A taky byla pravda, že zákazník má vždycky pravdu.

„Dobrý den," pozdravil Martin uctivě postarší buclatou paní s malým dítětem. Byl značně nervózní, byl to jeden z jeho prvních pracovních dní na nové brigádě, s kolegou se zatím moc nebavili, a ještě byla sobota, takže očekávání návalu lidí bylo vysoké. „Co si dáte?"

„Dobrý den," odpověděla ta paní. „Doneste nám dvě malinovky, buďte tak laskav, mladý muži."

„Jo! Dones nám dvě malinovky!!" zaječelo to dítě.

Paní se něj jenom povýšeně pousmála. Také způsob, jakým s ním hovořila, byl povýšený a rádoby zasvěcený. Dítě ignorovala. Martin byl přece jenom dvaadvacetiletý výrostek, o třicet let mladší než ona, a navíc pracoval jako číšník. To on tady byl od toho, aby jí sloužil a nechal se ponižovat. On byl mladý a on dělal podřadnou práci. A tahle paní už přece zažila tolik věcí, že mladí k tomu přece musí mít nějakou úctu. Ona je tady přece něco víc.

Musí mít přece aspoň něco, když už nic.

Martin raději polknul svůj bombový nádech nebo taky nálet. Odebral se ke svému kolegovi, který si ho zvědavě prohlížel. Udržet nyní milý obličej bylo ještě mnohem těžší než předtím. Kolega ale raději taktně mlčel. Martin si nalil do dvou půllitrovek malinovku. A když se kolega nedíval, prostě do nich trochu naplival.

To byla pomsta všech číšníků a servírek.

Nyní se Martinovi úsměv na tváři opět vrátil. Nesl se zlomyslným obličejem dvě malinovky. Držel je jako svoje nejlepší výtvory, na které měl plné právo být náležitě hrdý.

Paní se mezitím uráčila na Martina také podívat. Lehce kývla, jakože děkuje. Dítě dál vřískalo a vyplázlo na Martina jazyk. To ho zase na chvíli rozladilo. Paní dělala, že to je v pořádku. Je to přece jenom malé dítě a nemá z toho rozum. Jenže tady byl Martin v práci. Tady nebyl takový hrdina, jako býval ve svém vysněném světě. Přešel to mlčky a vrátil se ke svému kolegovi. Co jiného mu taky zbývalo, jestli se nechtěl nechat vyhodit z práce, ve které je teprve chvíli.

„Lidi jsou takoví... zmrdi," ulevil si Martin. Chtěl trochu podpořit, zvednout náladu, chtěl, aby ho někdo nějak povzbudil.

„Takový je ale život! Přijdou ještě daleko horší věci!" odbyl ho kolega a dál se věnoval leštění sklenic a ke stolům už se valili další hosté. Martin je musel jít obsloužit.

• • •

Po osmihodinové směně se zahrádka uzavřela. Martin se oblékl zpátky do svého civilního oblečení, odložil zástěru a popadl svůj batoh. Rozloučili se s kolegou, každý však odcházel jiným směrem. Kolega odcházel na sídliště domů a Martin to stočil do centra města. Chtěl se ještě nějak odreagovat. A taky nechtěl, aby den skončil zrovna takhle.

Prošel kolem místního kostela, přešel přes přechod a odsud už nechybělo příliš mnoho kroků ke zdejšímu vyhlášenému baru. Už z dálky se k němu linula melodicky sladká hudba. Před hospodou i v ní pokuřovalo hodně lidí, to bylo totiž ještě před zákazem. Několik z nich znal, pozdravil se s nimi anebo se zastavil na kus řeči.

Po vstupu dovnitř ho zaplavil cigaretový kouř. Uvnitř už bylo poměrně hodně lidí, převážně mužů. Žen tu bylo jenom poskromnu. Někteří se bavili, někteří tančili a někteří jenom pili a koukali do stolu, ale těch bylo minimum. Lidé se sem chodili hlavně bavit. To jenom on často seděl sám u baru a pozoroval ostatní.

I teď se k baru procpal a urval si pro sebe poslední místo. Objednal si pivo a vytáhl si svůj zápisníček.

Rozhlédl se kolem dokola. Pátral očima po své dnešní oběti. Po nové múze, o které by mohl psát a o které by si mohl snít. Na nic moc navíc se totiž nedokázal vzmoci.

Nejprve jeho zrak spočinul na místní krasavici, která se právě nechala balit už od někoho jiného. To ho vždycky naprosto spolehlivě odradilo. Pak už u baru stály jenom dvě starší ženy, což ihned zavrhnul. Zahleděl se tedy na taneční parket, který měl ze své pozice nejblíže. Tančily tam tři holky. Dvě tam tančily společně, tomu se vždycky snažil vyhnout. Ta třetí sice tančila sama, ale na tu už to jednou zkoušel. Zahleděl se tedy do boxů a už si zoufal, že dneska odejde s prázdnou.

Jenomže k jeho obrovskému štěstí seděla na kraji boxu černovláska s dlouhýma nohama, pevným zadkem a většími prsy. Byla nápadně podobná slečně, kterou dneska viděl v okně. Seděla tam sama, popíjela vodku s džusem a tvářila se celkem ztraceně.

Martin polkl nervozitou. Rychle to zapil pivem a raději se začal koukat jinam, aby nepojala žádné podezření. Mezitím se k ní navalil už první nápadník. Martin vše po očku pozoroval. Naštěstí ho však černovláska odmítla. Pospíšil si tedy a do zápisníku rychle sepsal krátkou básničku, která měla za úkol oslavit její ženské půvaby. Kluci jako Martin to holt museli dohánět jinak. A to, co uměl Martin nejlépe, se snažil taky zúročit na ženách. A tím něčím bylo psaní.

Ještě jednou se napil piva, v rychlosti zkontroloval právě sepsanou básničku a namířil si to ke své vyvolené.

Kráčel pomalými, nejistými kroky, které však u většiny žen nejsou příliš populární. Byl zpocený až na prdeli a když si ho jeho vyvolená konečně všimla, raději se začala dívat jiným směrem. Snažila se tvářit, že se jí to netýká. Dva lidé, kteří stáli opodál, začali celou situaci pozorovat. Neubránili se malému úšklebku. Když se Martin posadil naproti ní se svým pivem a pomuchlanou básničkou, uvědomil si, že je to skutečně ona, ta dívka, kterou dnes viděl z okna svého tichého pokoje. Prostě to musel být osud! Dívka se zahleděla na displej svého moderního mobilního telefonu.

„Je tam něco zajímavého?“ zeptal se Martin, nevědouc co lepšího říct.

„Ani ne...,“ zamumlala.

„Můžu ti objednat něco k pití?“

„Já už tady svoje pití mám...“

Martin stále muchlal v ruce svoji básničku. Začala být propocená stejně jako jeho ruka. Zahleděl se na ni, a nakonec se rozhodl, že ji vytáhne.

Zvedl ruku, kterou celou dobu schovával pod stolem a natáhl ji k černovlásce. Ta se na něj konečně poprvé za celou tu dobu podívala. Její pohled byl však plný nedůvěry. Zahleděl se jí do očí, snažil se v nich něco najít, ale ona hned zase odvrátila zrak. Nechal svou ruku chvíli položenou nedaleko od té její, ona jen strnule seděla a čekala, co se bude dít dál, možná taky začala uvažovat, že by se mohla zvednout a nechat tady toho divného kluka sedět o samotě. Možná chtěla jít domů, možná tady vůbec neměla být a třeba by jí doma bylo líp. Třeba si vůbec nepřipouštěla, že by jí ten kluk mohl dát něco, co jiní ne.

Zvedla se od stolu a rozhodla se, že půjde domů. Rozhodla se, že tady nemá být. A nechala tam Martina sedět o samotě, aniž by jí stihnul předat svou básničku.

Básnička se zůstala potit v Martinových rukou až se zpotila natolik, že již nebylo možné ji ani číst.

• • •

Ten večer Martin opět ležel schoulený v klubíčku na posteli, natažený směrem k oknu a přemýšlel. Zítra odpoledne ho čeká další směna. Ráno se možná pokusí dovolat rodičům, ale přestože je neděle, možná nebudou mít čas mu zvednout telefon. Aspoň že tady byla ta babička. Kamarádi se trochu rozutekli a teplá náruč ženského těla byla v nedohlednu asi ze všeho nejvíc.

A on by tu náruč tak moc potřeboval. Potřeboval by někoho, kdo by tu pro něj byl, kdo by ho nechtěl jen využít, kdo by se o něj skutečně zajímal a ocenil by, jaký je. Možná byl zakomplexovaný, možná si moc nevěřil, možná byl prostě ztroskotanec a zoufalec. Byl ale taky něco jiného, něco, co většině lidem zůstávalo skryto.

Nikdo to nedokázal pořádně ocenit.

A Martinovi z toho bývalo smutno, po nocích se trápil a přes den nosil svou frajerskou masku.

Vstal z postele a vytáhl svůj psací stroj. Chtěl se ponořit do svého vlastního světa, kde po něm ženské šílely a kde se mohl cítit jako pán světa. Kde mohl mít nad ženami moc a kde ony nad ním takovou moc neměly. Svět, ve kterém nemusel psát o otravných zákaznících anebo o tom, že si svou budoucnost představoval trochu jinak.

Jenomže mu to psaní dneska zrovna moc nešlo.

A tak si radši pustil porno.

To byl taky svět.

Sám o sobě.

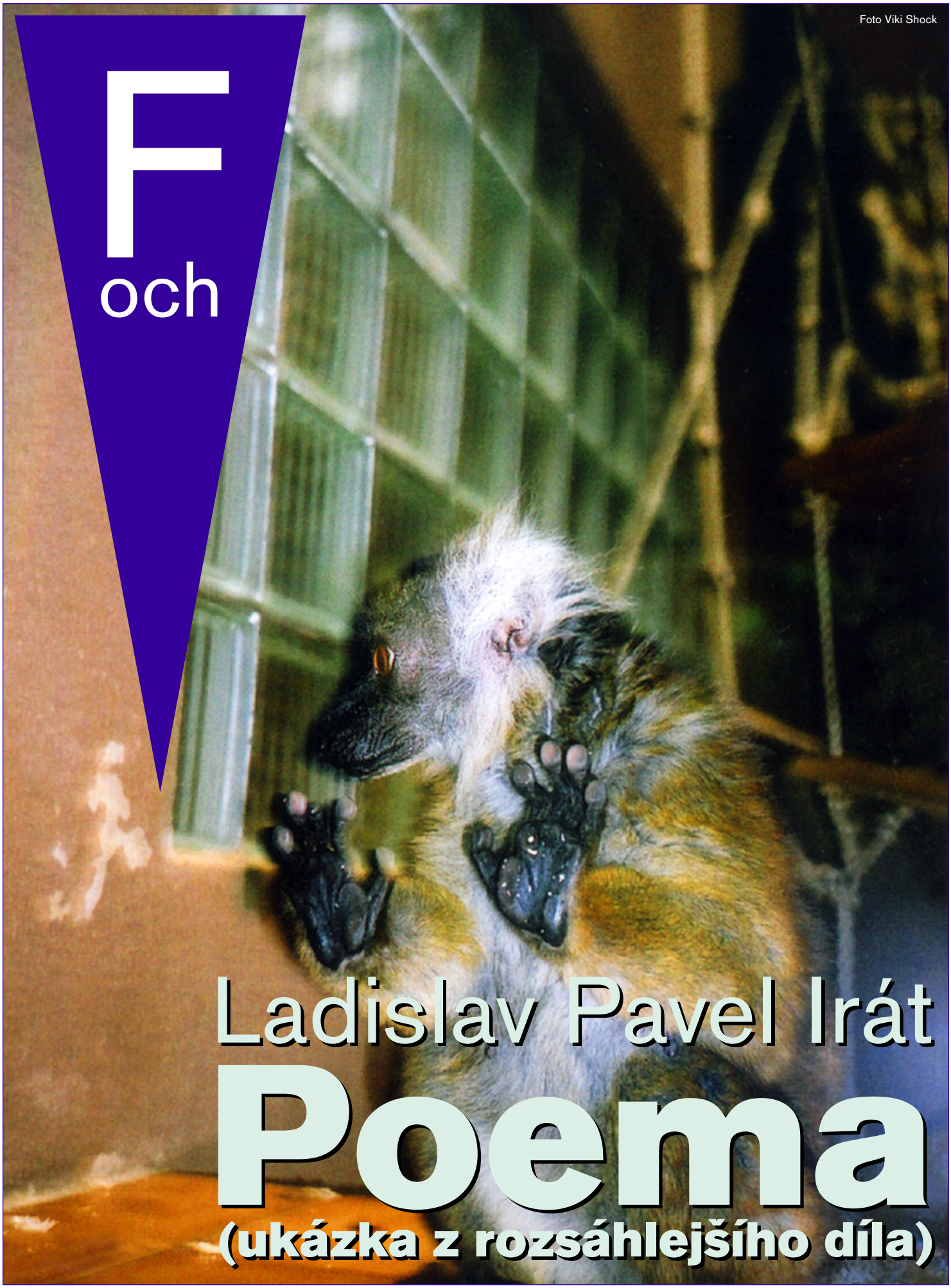

Foto Viki Shock

F och

Ladislav Pavel Irát

Poema

(ukázka z rozsáhlejšího díla)

Prolog

Bylo a nebylo, stalo se někdy?
Přišel sem vítr psát, co bylo za zdmi?
Nebo jen můj mozek to vše mi diktuje
zatím co já tu sám přemýšlím ve stoje?
Vždyť možná bych měl už jít, a ne psát mámení.
Někdy je lépe poslechnout tušení.
Příběh ten, který mi dnes se zdá.
Je možná skutečný, kdopak to teď pozná.

A vítr vypráví, za noci, bez dechu...
co měl bych znát, netropiv neplechu.
Příběhy o lidech, o jejich toužení
o tom všem mámení, o běsech, soužení,
o snech a reálnu, o souznění i hoři
o vlasech, nehtách, srdcích, co hranice boří.
Rukou lze ohmatat to, co jsem kdysi znal.
Krása, vzdor, láska, pot, ale i krutý žal.

Jedno je podivné v psaní tom večerním,
že to, co mi vypadne, toho já neželím.

Může být, že se zdá, večer ten krásný nám,
jinému připadá, zase jak ďábel sám.
kdo tohle rozhodne, kdo může sílu mít,
pohled svůj obrátit a kouzlo času vzít?
Je někdo natolik sám sobě vladařem,
že se svým osudem svým chce být hrobařem?
Radost mít z úpění, stejně jak z lásky, krásy?
A nebýt stvůrou jen, co vzdala se vší spásy?

Takový by měl snad ještě naději
svůj příběh prodat zde, dnes nebo později.
Jiní však příběhy všechny už udali,
dnes každý všechno zná, mladí i dospělí.

Koho to zajímá, všechny už uspěly,
vyprávět příběhy, v sobotu v neděli?
Dřív příběh samotný za srdce lidi bral,
neb každý jeden sám na jiném pracoval,
ale nám nechal čas už jen vlastní nám úsudek,
z čtení a prožití vylezl posudek.
Bývalo aspoň to, že sis mohl vybrat sám,
to co tě bavilo z hory, co zůstala nám.

Jenže pak inflace všechno to přebrala,
z příběhů hor těch všech zůstala nálada.

Každý teď sám si svůj příběh čtouce,
píše jak zná ho on, sám vše vědouce.

Lidé jsou znuděni příběhy o lidech.
Jen příběh příběhů zůstává v jejich snech.
Každý chce věděti jak se to událo,
že se to povedlo a tam to napsalo.
Obsah sám zůstává mimo, moc dobře znám,
jen to, co spojuje, přichází blíže k nám.

Spojnice, vlákna, nitky a různá lepidla
drží nás nad vodou vlastního pojidla.
Každý tak nitkami pouze je propojen
s druhými, blízkými – vzdálen tak lidem všem.
Jak v síti pavoučí, ve vláknech a spojnicích
visíme sami, sami si vařící.
Nikdo nám nemůže dneska už radu dát.
Odešli s příběhy lidé, co znal je had.
Každý své poznání musí si zasloužit
a svůj svět v mysli své sám sobe vykouzlit.

Proto se nedá psát o tom jak má se žít.
Snad o tom, jak má se psát, je možné dneska snít.

Čaruje dívka si v kotlíku klávesnic,
potkává ona tam prince a pak zas nic.
Princ si zas s příběhem domácím zahrává,
sedí on, dívá se, jak se vše smotat dá.
Jak se dá pokřivit to, co se rovné zdá,
jak se za slova dostává zpráva zlá.
Vzpomene na dívku, na matku, na bábu,
co ji tu potkal v tom divném zrcadlu.

Matka zas všechny své děti už ztratila,
ty co má u sebe, ty co nepovila.
Sama je spojena jen sama se sebou.
Zametla lásku svou i děti, co nepřijdou.
K duším se obrací, nevěda přesně,
co čáry přináší, je to tak děsné?
Myslí si dobrota, že vzejde z toho,
kdyby tak napekla a houpala nohou.
Duchové vzdálení, přichází blíže,
povstává z záhrobí jenž nohu ji líže.

Tak se dá přivolat, co v životě chybí,
jen se to nezjeví, líbí-nelíbí!
Hmatem to procítí a ztěžkne srdce
od ducha minula, jdi pryč ty běse!
Snadno se vyvolá, co bylo tu stále,
vědomí však řeší jen to nenadálé.
Duchové, přízraky, přírody síla,
byli tu, jsou a dál přichází bída,
není nic k řešení, jen žít se musí,
ducha si přibrat lze, však chodí bosi.

Proč bába s dědkem se snáší jen obtížně?
Žijí již mnoho dní, blízko - a ne blíže.
Copak kmet býval kdy váženým občanem?
To se tak traduje, však hned letí se z kola ven.
Snad chytří pánové, bystrého úsudku,
spoléhat mohou se na odklad rozsudku,
jen pokud zdají se řeči, co pronáší,
že k jídlu pomohou, jídlo jim donáší.
Ale i pak život na vlásku visí jim,
a každý hledá si těžce cestu k nim.

Třebas se nachází jímavé myšlenky
v slovech, co pronáší, bývalé jitřenky,
ti noví, svítící, svítit chtěj po svém,
kdo pak to domyslí, kdo chce být oslem?
Přesto však stařečka volám tu, se ženou,
co dětem matkou víc chce být, než stařenou,
ozvou se, najdu je? Příběhy vypráví,
že lidskost nade vše a život je bezpráví!

Všechny ty příběhy už tu svět měl a zná.
Však jejich šílenství v množství se opéka.
A nitky se chvějí v určení polohy,
kterou bych klamal svět, mimo vás náhody!
Vždyť je to sakra děs, koukněte tam i sem,
ta vlákna tenounká udržet mají zem?
Když to, co pojilo, už nás dnes nespojí,
spojit se s pojidlem nic že nás nestojí?
Kam dát ty vlastnosti, ten cit i náš um,
které nám válcují nevěřící rozum?

Princ: „Co vidíš v dálce ty rozume, ume, můj?
Vidíš tam dívku, že, nic nerozumuj.“
Čaruje dívka zas v dálavách těch svých,
oblbnout snaží se, hloupou být v očích mých,
prince tam nevidět! Však jaký by to byl žal.
Netuší, ráda by, by si ji princ na věčnost vzal.
Jak k matce se příblíží, stařenu vidí.
Kmeta zas v princovi, a tolik lidí,
duchové lítají kolem nich zběsile,
ó zemi, matičko, vždyť je to tak milé!

Touhy jsou hrdiny příběhu, který vám
vyprávět hodlám tu, já, skoro zcela sám.
Snad mi v tom pomůže, jen nějaký starý kmet,
či aspoň žena již v lůně už květ kvet’.
Ti dva si na prince a dívku nehrají,
co oni znají už, nikomu nedají,
každý si najít svůj stín musí sám,
zvlášť když stín každého není moc jasně dán.
Však úsudku bystrého musí být oba dva,
dědeček s babičkou i žena protivná.
Jen tak mi pomohou tady s tím blouzněním...
Krajkoví ve vzorech jen mírně pozměním,
však to co bylo, je, kdopak to přemůže?
Já tedy rozhodně, jistě a zcela ne!

Snad princ? Snad dívka? Snad kmet či žena už?
Nebo jen vítr, co píští temnou tuš?
Skutečnost přeci není tak neměnná,
všechno se točí jen, jak listu proměna,
ve víru skučícím nelézt je možno řád,
který byv opuštěn se mění v jiný hřad.
A slepice vyskočí, místo si naleznou,
svým mozkem přehlédnou pustinu bezednou,
změří jí, pokrátí, roztáhnou křídla svá
však kdy co změní se, jen čas nazpět zná.

Intermezzo

A zas je podivné v psaní tom večerním,
že to, co vypadne, toho já neželím.

Však to co vrátí se, jakoby ze světa,
přichází ke mě blíž – jaký jsem popleta
není to mámení, ba ani snění,
jsou to jen slova, jež v snahu se mění,
snaží se upravit, opravit svět
a přitom padají jak vadnoucí květ,
přichází o lístky a klesají na dno,
aniž by k světu mi přibylo madlo.

Erzberger

Skleněné moře
Leopold Blaschka

Na skláře Leopolda Blaschku (1822–1895), rodáka z Českého Dubu a jeho syna Rudolfa (1857–1939) nás upozornil čtenář Dobré adresy

Kryštof Tichý, který pracuje v oceanáriu v australském Sydney. Největším hitem posledních let jsou v podmořském světě pestrobarevní a tvarově značně bizarní nahožábří plži. V roce 1880 si u Leopolda Blaschky objednala 131 modelů mořských plžů Bostonská společnost přírodovědeckého muzea. Důvod byl prostý, při přenesení do jiného prostředí nahožábří plži ztrácejí svou barevnost. Na konci 19. století ještě neexistovala kvalitní barevná fotografie a tak kurátora muzea

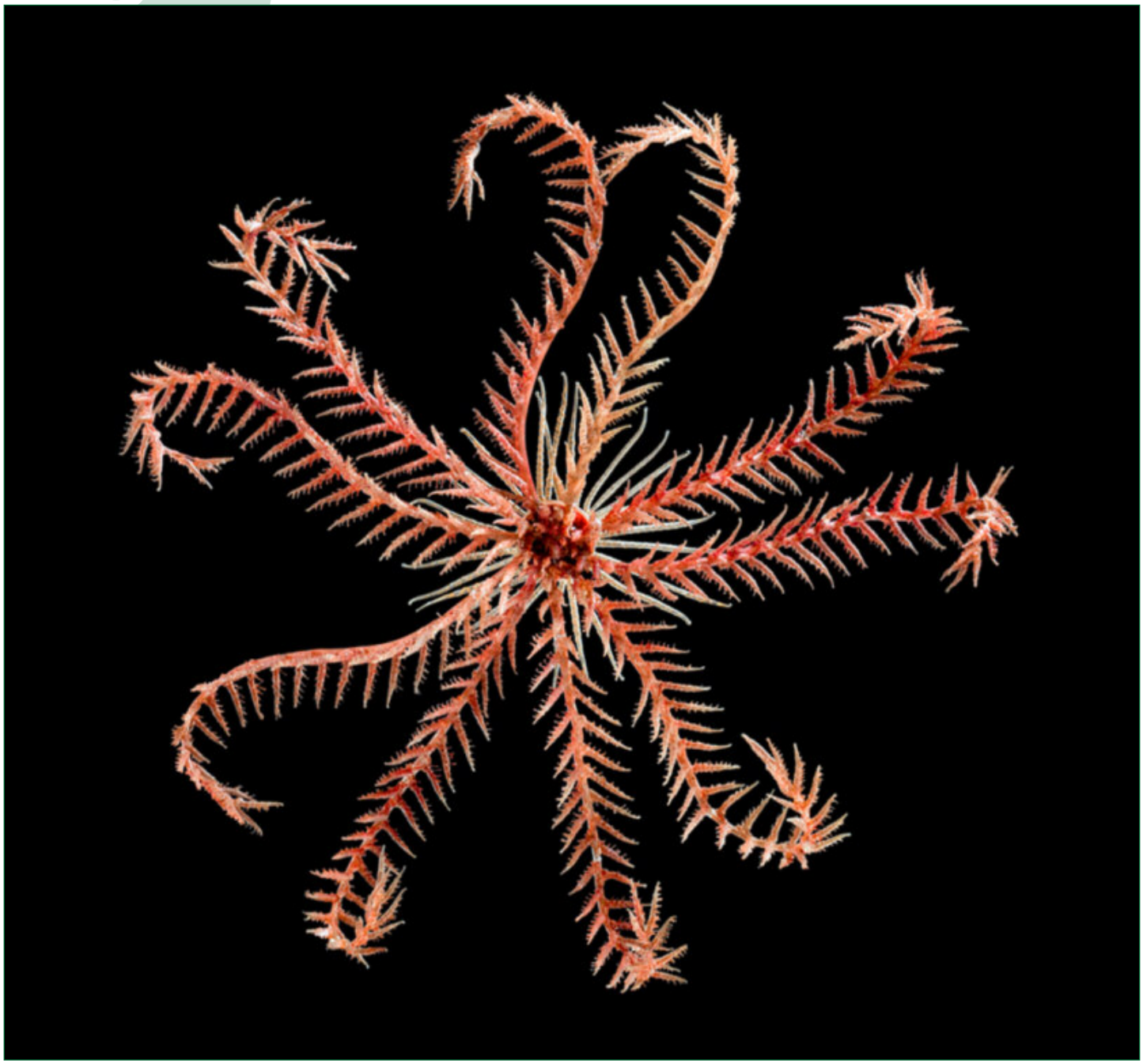

napadlo zhotovit sbírkové exponáty ze skla. Na základě této objednávky se vyvinula dlouholetá spolupráce s Harvardovou univerzitou. Podrobnější informace se můžete dočíst v článku The Delicate Glass Sea Creatures of Leopold and Rudolf Blaschka na www.atlasobscura.com

Michal Šanda

Erzberger

Erzberger

Kréta, to není jenom blankytně modré moře, jak se slibuje v průvodcích, nebo romantický trek soutěskami. Naprostá většina tohoto ostrova je nemalebná. Rozpálená sluncem. Drsná. Pichlavá a štiplavá. Zanedbaná. Chudá.

Kréta

Michal Šanda

Foto Michal Šanda

Erzberger

Kde jsou Rusové takhle maličcí...

Jakub Šofar

Foto Jakub Šofar

Ruská nadutost má svoje hranice. Ty nejsou ani v Londýně, ani v Dubaji, ani v Hongkongu, ale na estonských hranicích. Jojo, v Estonsku (Čudsku, chcete-li), v tom maličkém pobaltském státě, v němž nežije ani jeden a půl milionu obyvatel, je Rusů docela dost (díky smlouvě Ribbentrop-Vorošilov), ale jsou tu v postavení neobčanů. Estonci mluví anglicky, i když většina z nich rusky umí, učila se, ještě když bylo Estonsko svazovou sovětskou republikou. Realita je taková, že akorát tak na tallinnském letišti, když jsem chtěl jíti za potřebou, překřížila mi cestu uklízečka s bohatou kšticí rezatých vlasů vykukujících z háčkované „papachy“, zkřížila před sebou dva smetáky a řekla: Zakrýto! Tak asi takhle (a to je Rusů v Tallinu téměř 35 procent ze všech obyvatel).

Přímý let do Tallinnu zatím neexistuje, přestupuje se v Helsinkách nebo v Rize.

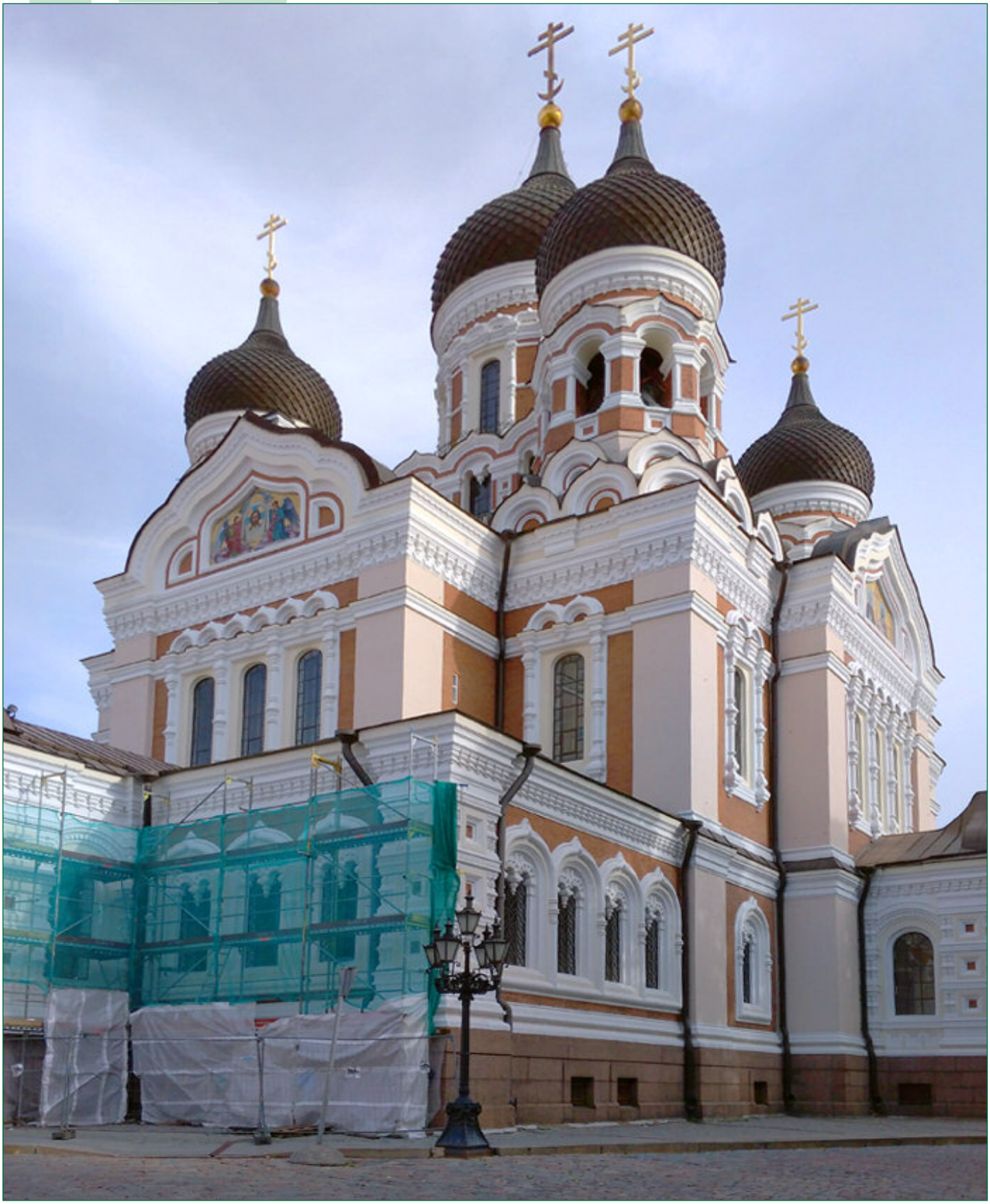
Každopádně několikadenní výprava do hlavního města země, kde se vesnice jmenují Aa, Oe, Ao, nebo dokonce Kunda, doporučuji.

Starý Tallinn (Vannalinn), kam v pohodě dojedete tramvají přímo od letiště, má historickou podobu, kterou znáte ze severoněmeckých hanzovních měst. Hospod, barů a klubů nepočítaně. Kulinářsky zajímavá štace.

Pokud se nehodláte toulat někde po okraji, vše se dá uchodit, aniž byste potřebovali používat městskou dopravu. Nejdůležitější památky: Katedrála sv. Alexandra Něvského, Kostel sv. Mikuláše, klášter sv. Olafa nebo Kostel sv. Panny Marie. Město je opevněno hradbami, spojujícími zachovalé věže. Největší je Paks Margareeta (Tlustá Margareta), odtud je kousek do přístavu. V parku mezi hradbami a mořem je památník tragédie trajektu Estonia (28. 9. 1994, přes 800 mrtvých). V jednom z malých zálivů funguje pravidelný rybí trh, o kousek dál se rozpadá obrovské, betonové, do země zapuštěné železobetonové monstrum, areál Linnahal, s koncertními sály, což je přestavěný Palác kultury a sportu V. I. Lenina, který vznikl u příležitosti konání XXII. letních olympijských her v Moskvě (Tallinn hostil závody plachetnic). Totální rozklad, pach smrtelné křeče. Ale mělo by se časem opravit…

A když se podél pobřeží vydáte na západ, projdete kolem staré sovětské věznice Patarei, což je sice nádherná stavba na břehu moře, ale zase v neútěšném stavu. Hrůza z ní však jde, z každé cihly, z každého okna, byť zabedněného, o to nic. Hned za věznicí je námořní muzeum a kolmo na něj, když opustíte břeh a vydáte se do „vnitrozemí“, čtvrť Kalamaja, původní rybářská osada, kde většina domů je dodnes dřevěných…

Erzberger

Jakub Šofar

Tak zase po roce hlavou dolů (VIII)

Ještě než loď zastavila, obeslala okolní ostrůvky esemeskou a za chvíli začaly z různých stran přijíždět čluny s turisty „na výměnu“, pro poštu a pro pytle rýže. Na náš první fidžijský ostrov jsme jeli jen my sami. Tak jak to bude?... Tady jsem skončil minule.

Z předplacených „resortů“ je první zastávkou druhý nejvzdálenější ostrov souostroví Yasawa – Nacula. Yasawa se skládá se šesti hlavních ostrovů a spousty malých ostrůvků, leží na severovýchodě od přístavu Lautoka, kde jsme se naloďovali. Zabírá délku cca 80 km. Ostrovy jsou vulkanického původu a většina z nich je hornatá, vrcholky dosahují výšky až 600 metrů. Náš domov na dvě noci se jmenoval Blue Laggon Beach Resort a v průvodci byl označen dvěma kokosovými ořechy, což znamená vyšší úroveň ubytování. To je přepychové (na tuto oblast), koupání výtečné, nicméně vedro šílené a ve 22.00 přestává jít až do rána elektrický proud, takže noc je bez vánku z lišt větráků.

Na začátku samozřejmě přivítání: bula bula, chór zpěváků. Pak šéfová převzala papíry, vyřídila finance a vysvětlila denní program. Kdy je jídlo, co je zdarma a co se platí. Co si může host objednat – chytání ryb, koupání ve vybraných lagunách, potápění atd.

V areálu hlavní budovy, kde se jedlo a kde probíhal společenský život, fungovala wifina a dala se tu koupit káva, nealko, pivo a třeba jägermeister. A byla zde knihovna (průběžná – kdo co dočetl, tady nechal). Pak už bylo na vás, co s načatým dnem.

Asi dva kilometry od resortu byla obyčejná vesnice, v níž měl jeden sympatický chlapík otevřený bar. Dělal takové to „tatkovo“ kafe (málo kofeinu, hodně mléka) a kdo si objednal kokos, toho chlapík před vašima očima srazil ráhnem z palmy kousek od domu. Usekl vršek mačetou, strčil do toho brčko a bylo hotovo.

Z návštěvníků jsem byl jasně nejstarší (to bolí). Většinou mladí Australané, Britové, Američani, Němci a Rakušani. Vydržel bych tu třeba tři týdny? No to teda fakt nevím...

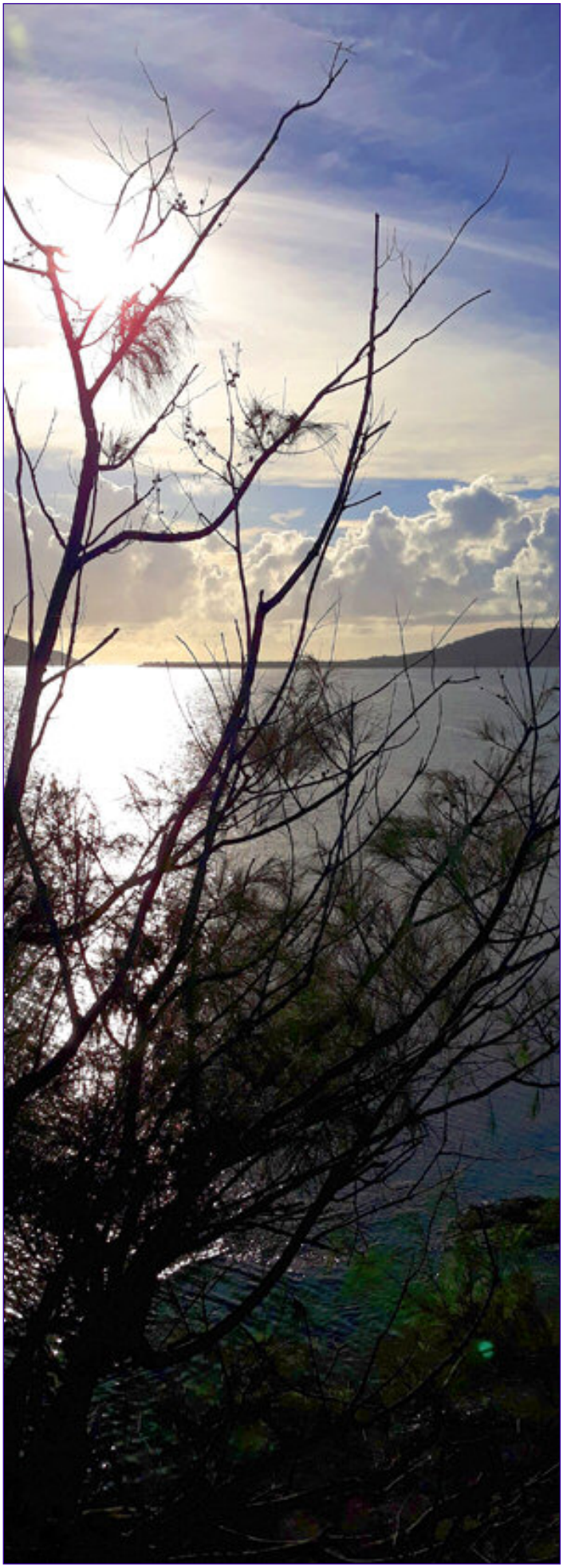

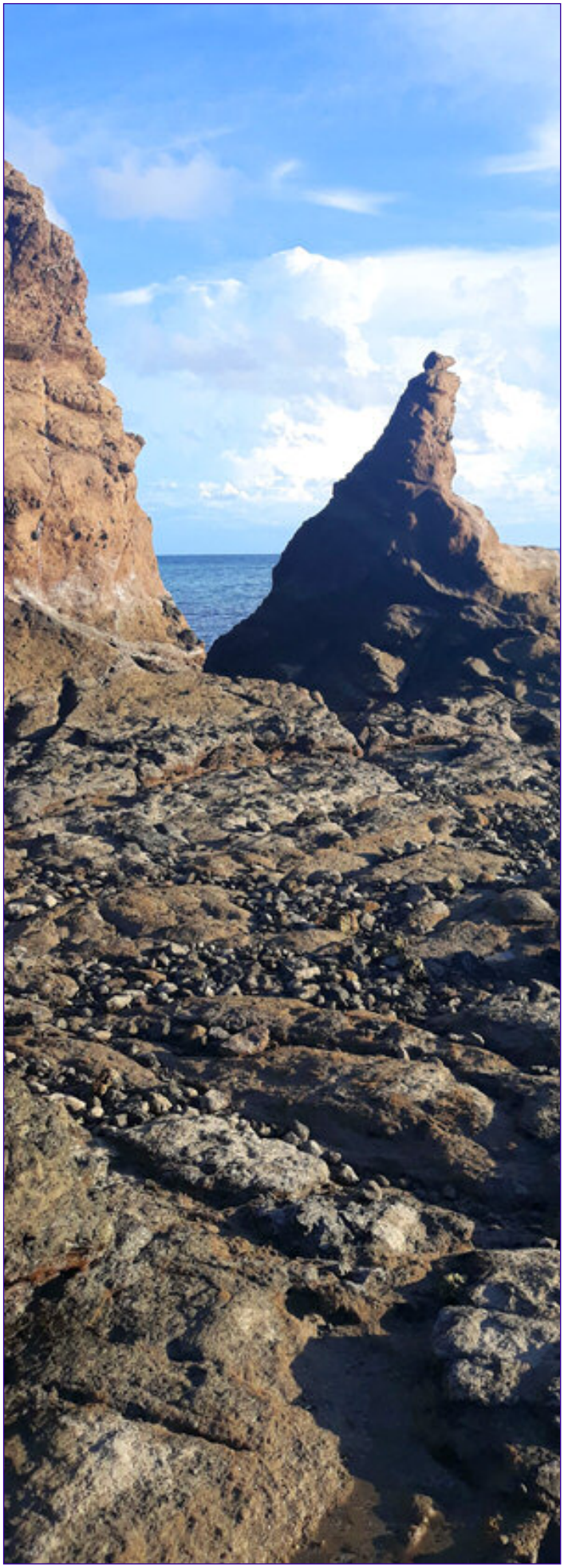

E
rzbe
ger

příloha

Vítejte v těžkých časech

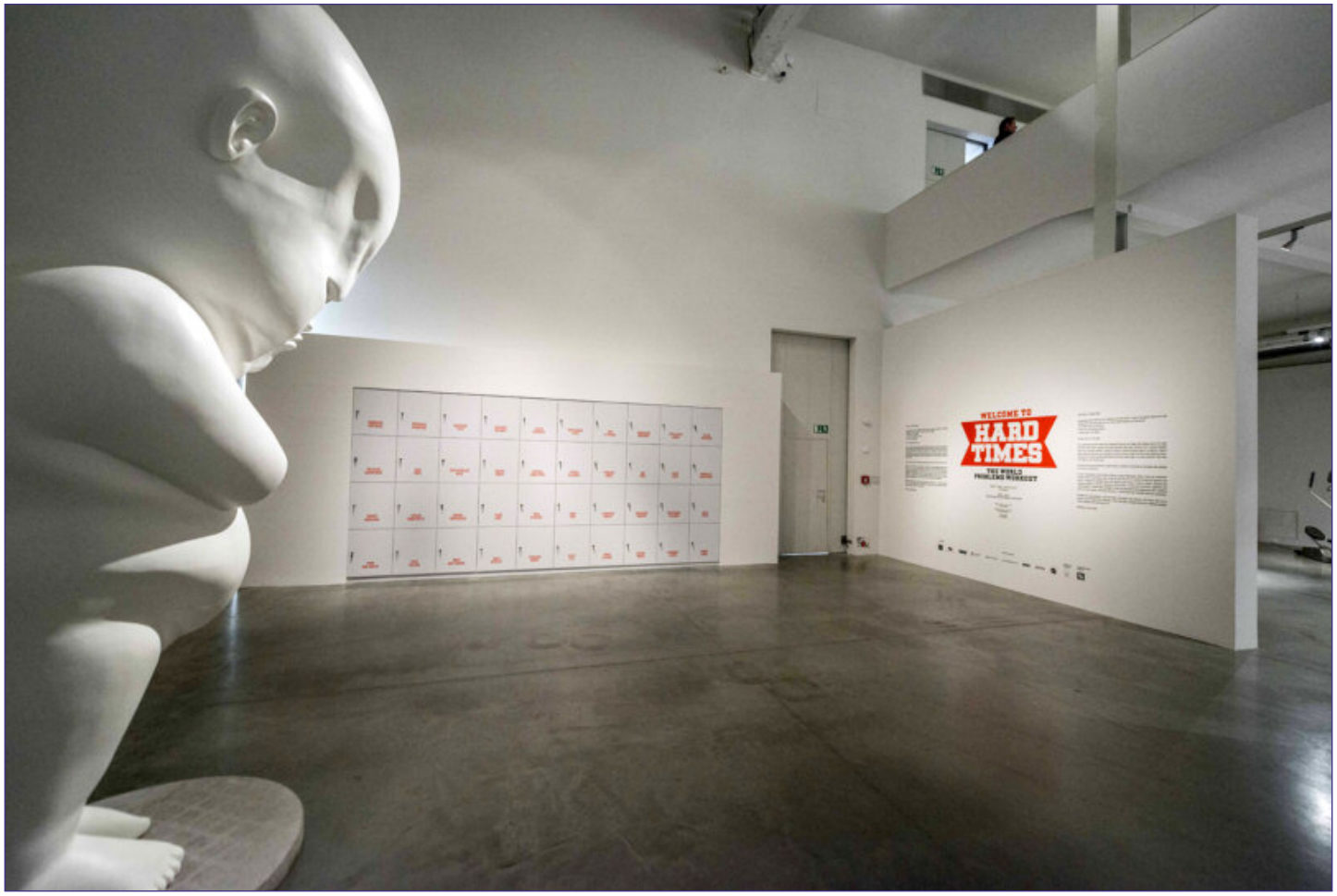
DOX Centrum současného umění

18. 10. 2018–4. 2. 2019

Foto Michal Šanda

Nemusíte toho vědět moc, aby Vám bylo jasné, že tenhle svět už zažil lepší časy. Ale děláme s tím něco? Apatie je jedním z mnoha problémů, o kterých se nemluví. Navštivte tělocvičnu „Těžké časy“, kde si zaposilujete, zatímco se budete společně s umělci Erikem Kesselsem, Elinor Milchanovou, Antuanem Rodriguezem a Viktorem Frešem potýkat s problémy současného světa. Vypoťte svou vinu a netečnost, potrénujte si svědomí.

WELCOME TO
HARD TIMES

TILL
YOU
DROP
P&G
A DALŠÍ...
AND OTHERS...

DOBRÁ ADRESA

P

příloha

4x stará

Praha

Vlevo dole Nádraží Praha-Těšnov (Denisovo nádraží)

Příloha

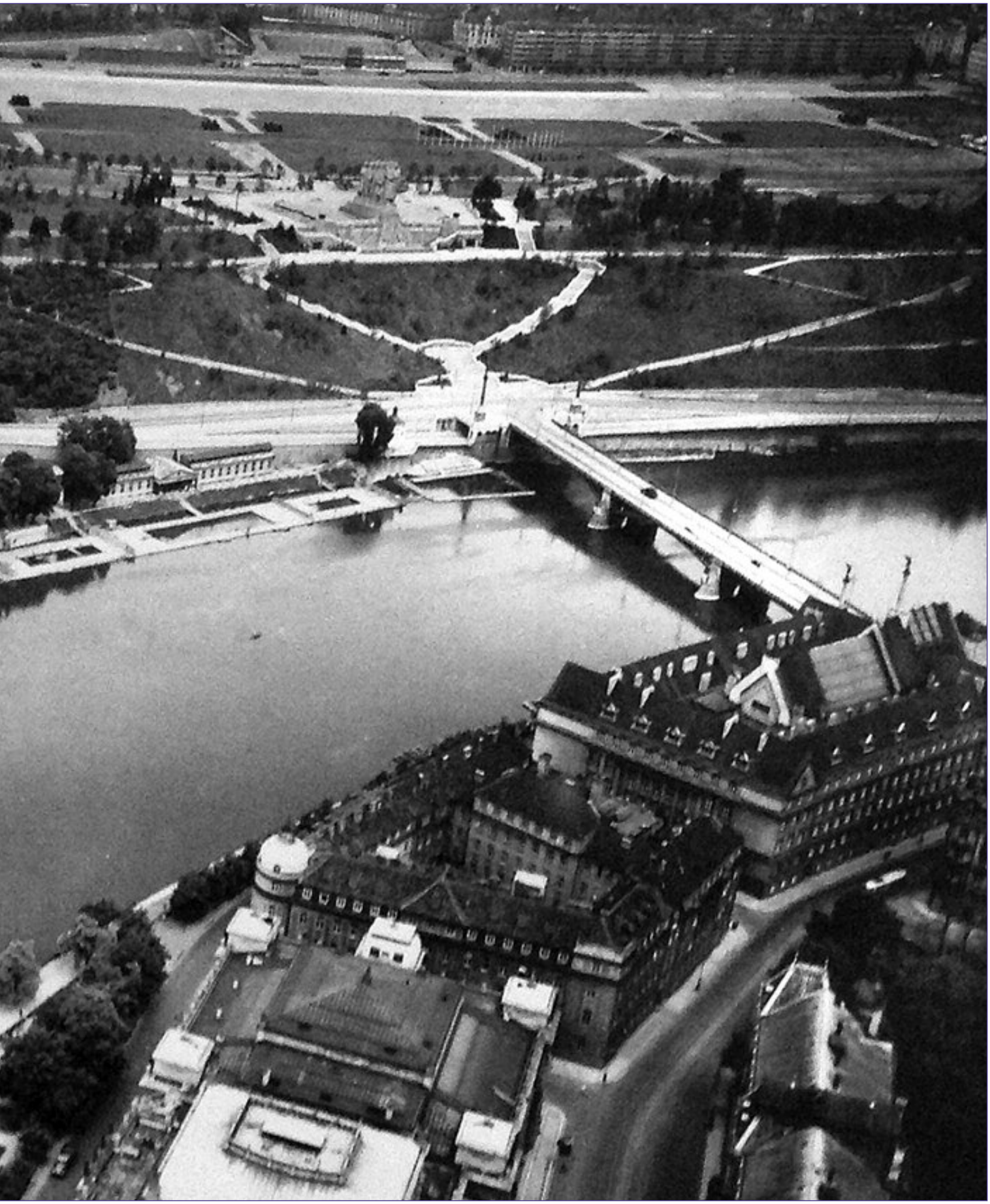
Řetězová lávka

Příloha

Stalinova socha na Letné

Příloha

Emauzský klášter

DOBRÁ ADRESA

K osoř

Michal Šanda
Dr. Moul
ilustrace Marek Douša

Malá Hraštice, Hraběšín nebo Třibřichy jsou docela obyčejné názvy obcí, které při pohledu na mapu nebudí bůhvíjakou touhu se do nich vypravit. Neobyčejnými se ovšem stanou, pokud dáme prostor fantazii. Třibřichy jsou najednou tři břichy. Hraběšín je hrabě Šín. Malá hra štice se stane potřeštěnou hrou se slovy. Stejně tak se víska v podhůří Českého lesa jménem Drmoul promění v Dr. Moula, co má v aktovce fonendoskop a recepty a razítka. Bez ohledu na věk je tato kniha určená všem čtenářům, kteří uslyší-li Kunratice, rozesměje je kur na nitce.

Právě vychází!

